

DEL BETÆNKNING II

fra

EDB-SAMORDNINGSUDVALGET

om

styrelsen af statslige og fælleskommunale
registersystemer

Årbejds- og socialministeriernes
bibliotek

BETÆNKNING NR. 808

MAJ 1977

INDHOLD

side

FØRSTE DEL

Betænkning fra edb-samordningsudvalget om styrelsen af statslige og fælles-kommunale registersystemer. 7

ANDEN DEL

Redegørelse fra underudvalget vedrørende ansvars- og styringsspørgsmål 19

BILAG 51

Første del

betænkning fra edb-samordningsudvalget

om

styrelsen af statslige og fælleskommunale

registersystemer

I. Indledning

I. Indledning.

Udvalget vedrørende samordning af forvaltningens anvendelse af edb til administrative formål (i det følgende benævnt edb-samordningsudvalget) blev nedsat ved finansministerens skrivelse den 28. juni 1976.

Udvalget har følgende sammensætning:

Direktør Poul Dahlgaard (formand)

Kontorchef Jens Ulrik Dalgaard,
administrationsdepartementet

Fuldmægtig H. H. H. Østergaard,
budgetdepartementet

Afdelingschef Poul Jensen,
Danmarks Statistik

Afdelingschef Jens Jørn Nielsen,
Kommunernes Landsforening

Afdelingschef Keld Brixtofte,
rigsrevisionen

Vicedirektør Arne Lund,
Københavns Kommune

Kontorchef Jens Erik Steenstrup,
Amtsrådsforeningen

Viceskattedirektør Helge Schierup,
Frederiksberg Kommune

Kontorchef Svend Renstrup,
indenrigsministeriet

Kontorchef Niels Lauesen,
Statsskattedirektoratet.

Efter at udvalget havde afgivet sin første delbetænkning om personregistre (betænkning nr. 784/nov. 1976), og efter at der på dette grundlag var ført forhandlinger mellem regeringen og de kommunale organisationer

samt Københavns og Frederiksberg kommuner om visse edb-samordningsproblemer, anmodede finansministeren ved skrivelse af 14. januar 1977 udvalget om at afgive delbetænkning dels om styrings- og ansvarsspørgsmål, dels om de problemer, der knytter sig til at sikre en hensigtsmæssig og samordnet opbygning af det offentlige personregistrering.

For så vidt angår ansvars- og styrings-spørgsmålene blev udvalget anmodet om at fremkomme med en udtalelse i maj måned 1977 med »forslag til styringsformer for landsdækkende eller fælleskommunale registersystemer.« Udvalgets overvejelser skulle foregå »på grundlag af regeringens principielle opfattelse, at der må tilvejebringes sådanne rammer for administrationen af de fælleskommunale registersystemer, at økonomisk, teknisk og retssikkerhedsmæssigt indseende med samt afgørelsen af spørgsmål om registrenes oprettelse, drift og videreudvikling henlægges under en politisk ansvarlig minister.«

Udvalget nedsatte i sit møde den 25. januar 1977 et underudvalg til at behandle spørgsmålene vedrørende ansvar og styring. Underudvalgets redegørelse er afgivet den 11. maj 1977 og optaget som anden del af nærværende betænkning.

Regeringen har den 16. marts 1977 fremsat forslag til lov om offentlige myndigheders registre. I bemærkningerne til lovforslaget er anført, at en endelig stillingtagen til det nærmere indhold af finansministerens godkendelsesbeføjelse i henhold til forslaget § 7 om fælleskommunale registre, må afvente udtalelsen fra edb-samordningsudvalget.

Udvalget har behandlet sagen på grundlag af den nævnte redegørelse fra underudvalget vedrørende ansvars- og styringspørgsmål og kan i det hele tilslutte sig den fremstilling, som indeholdes i underudvalgets redegørelse. Idet henvises til denne, skal i det følgende alene fremdrages hovedpunkterne.

II. Baggrunden for udvalgets forslag

1. Anvendelsen af edb udgør i dag et uundværligt led i den offentlige administration. Omfattende og udgiftskrævende lovgivningsområder forudsætter administrativ bearbejdning af så store datamængder, at edb-registre og registersystemer naturligt har vundet indpas i de fleste statslige og kommunale myndigheders løbende forvaltning.

Med en så udstrakt og differentieret edb-anvendelse er forbundet en risiko for, at anvendelsen af registre og registersystemer ikke finder sted på en måde, der ud fra en samlet betragtning kan anses for fuldt tilfredsstillende. Udover spørgsmålet om beskyttelse af borgernes integritet, som det ikke er nærværende udvalgs opgave at beskæftige sig med, må en sådan helhedsvurdering omfatte såvel synspunkter vedrørende effektivitet og økonomi som synspunkter af offentligretlig karakter.

En overordnet vurdering og tilrettelæggelse er navnlig nødvendig for de registre og registersystemer, som anvendes af flere myndigheder i fællesskab, bl.a. fordi administrationen af væsentlige lovgivningsområder støtter sig til sådanne systemer. Det er endvidere karakteristisk, at udviklings- og etableringsudgifter til sådanne edb-systemer udgør en betragtelig del af den offentlige sektors samlede edb-udgifter.

2. Registre og registersystemer, som anvendes af flere myndigheder i fællesskab spiller i dag en væsentlig rolle i den offentlige administration, og påkalder sig derfor allerede af denne grund særlig interesse i samordningsovervejelserne. Sådanne systemer, der ofte er landsdækkende, forestås i praksis i

nogle tilfælde af vedkommende statslige styrelse, i andre tilfælde af Kommunernes Landsforening eller Amtsrådsforeningen som en fælleskommunal foranstaltning.

Den instans, som forestår et sådant system, kan udøve funktioner, som har væsentlige træk fælles med sædvanlig myndighedsudøvelse. Allerede almene offentligretlige hensyn taler for, at en parlamentarisk ansvarlig minister har et sådant indseende og en sådan kontrol med disse systemer, at han på et realistisk grundlag kan stå til ansvar for denne virksomhed, jfr. herved udvalgets kommissorium. En række andre hensyn fører til et lignende resultat. For det første må nævnes centraladministrationens almindelige forpligtelse til at besidde et overblik over de enkelte lovområder og disses administration, herunder statistiske oplysninger. Dernæst har statsmyndighederne ofte i forbindelse med lovforberedelsen behov for umiddelbar adgang til oplysninger om registersystemerne. Endelig kan centraladministrationen ved at medvirke i udviklingen af registersystemerne bidrage til, at den løbende administration gennemføres som forudsat.

3. Der påhviler i dag finansministeriet en vis forpligtelse til at drage omsorg for koordinering af statsmyndighedernes edb-anvendelse, mens de kommunale organisationer for deres medlemskreds har varetaget den kommunale sektors edb-anvendelse.

Ved en samlet betragtning af hele den offentlige sektor træder det imidlertid frem, at der ikke eksisterer faste procedurer eller organer, der kan sikre gennemførelsen af en

overordnet, samlet tilrettelæggelse af den offentlige sektors edb-anvendelse.

Der har ikke hidtil fra lovgivningsmagtens eller regeringens side været anlagt generelle synspunkter med hensyn til tilrettelæggelsen af registersystemer for de lovgivningsområder, som administreres af kommunale myndigheder.

Der eksisterer derfor i dag et bredt spektrum af styrelsesordninger for disse offentlige fællesregistre og registersystemer, spændende fra ren statslig styring og finansiering over statsligt-kommunalt samarbejde af vekslende intensitet til ren kommunal styring og finansiering.

4. På denne baggrund må det anses for et hovedpunkt, at udvalgets forslag vil bidrage til en mere hensigtsmæssig registerudnyttelse

i den samlede offentlige forvaltning ud fra økonomiske og effektivitetsmæssige synspunkter, og samtidig sikre en betryggende tilrettelæggelse af styrelsen af alle offentlige registre og registersystemer.

Edb-anvendelsen i den offentlige forvaltning er fortsat i hastig udvikling. Dette gælder både for så vidt angår omfanget som karakteren af den tekniske tilrettelæggelse. Det er derfor vigtigt, at de rammer for styrelsen af fællesregistre og registersystemer, som det er udvalgets opgave at fremkomme med forslag til, udformes fleksibelt. Udvalgets forslag må vurderes i lyset af dette synspunkt, og det er bl.a. med baggrund heri, at udvalget ikke på indeværende tidspunkt har fundet anledning til at fremsætte mere vidtgående forslag om f.eks. det fremtidige forhold mellem Datacentralen og Kommunedata, etablering af en fælles statslig-kommunal registerstyrelse etc.

III. Udvalgets forslag

1. Først skal understreges betydningen af, at de enkelte ministerier i videre omfang end hidtil lader spørgsmål om edb-registre og registersystemer indgå i arbejdet med lovforbereðelsen. Hvis et lovgivningsområde er - eller må ventes - administreret med støtte i registre eller registersystemer, må det pågældende ministerium nøje overveje, hvorledes en hensigtsmæssig styrelsesordning for registersystemet kan udformes. Ved statslige registersystemer, som skal eller kan anvendes af kommunerne, må der skabes sikkerhed for, at der også tages hensyn til de kommunale myndigheders behov i forbindelse med systemets tilrettelæggelse og drift. Finansministeriet (administrationsdepartementet) vil ved en gennemgang af lovforslags administrative konsekvenser have opmærksomheden henledt på disse spørgsmål.

2. Udvalget er enig om, at en styrkelse af samordningen statsmyndighederne indbyrdes er en forudsætning for en væsentlig forbedring af samordningen mellem staten og kommunerne.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at det overordnede ansvar for den statslige koordination bør påhvile en enkelt minister, og udvalget foreslår, at finansministeren som hidtil varetager denne opgave, men med grundlag i mere omfattende og klare beføjelser.

Der henvises i øvrigt til § 4 i forslaget til lov om offentlige myndigheders registre, hvorefter registre, der føres for en statsmyndighed, kun må oprettes i henhold til godkendelse fra vedkommende minister efter forhandling med finansministeren.

3. Der er enighed i udvalget om behovet for en samarbejdsordning mellem staten og de kommunale organisationers virksomhed vedrørende registre. Det er udvalgets opfattelse, at det forslag til en samarbejdsaftale, som indeholdes i kapitel V i underudvalgets redegørelse, vil være egnet til at fremme denne samordning. Hovedlinierne i aftalen, der foreslås indgået mellem staten (finansministeriet), Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen samt Københavns og Frederiksberg kommuner er følgende:

a. Parterne påtager sig en gensidig forpligtelse til at informere om alle foranstaltninger af betydning for edb-anvendelsen i det offentlige. Den første forudsætning for samordning er naturligt en orientering på et tidligt tidspunkt om de planer for udvikling af registre og registersystemer, som parterne overvejer. Som et forum for informationsudvekslingen og et organ til forhandling om samordningen nedsætter finansministeren et permanent, sagkyndigt udvalg. Enhver af parterne har adgang til at forlange spørgsmål forelagt finansministeren. Det bemærkes, at lokale systemer ikke omfattes af aftalen.

b. Staten repræsenteres i det edb-samarbejdsudvalg, som er oprettet af de kommunale organisationer og Kommunedata. Dette udvalg indtager en central stilling i udarbejdelsen af planer for Kommunedata's udvikling af registre og registersystemer samt budgetter herfor. Endelig beslutning om disse planer og budgetter træffes af Kommunedata's bestyrelse med ansvar over for repræsentantskabet.

c. Der nedsættes styringsudvalg med statslig og/eller kommunal repræsentation til udvikling, oprettelse og vedligeholdelse af offentlige fælles registre og registersystemer.

Gennem oprettelse af styringsudvalg sikres aftalens parter en løbende indsigt og indflydelse på de registre og registersystemer, som er af betydning for henholdsvis den statslige og kommunale administration, uanset fra hvilket regie initiativ til systemets udvikling udgår, og uanset i hvilket regie systemet oprettes og føres. Er der i forvejen etableret et lignende udvalg, eventuelt med hjemmel i lovgivning eller de dertil hørende administrative bestemmelser, skal der naturligvis ikke oprettes endnu et styringsudvalg i henhold til aftalen.

Styringsudvalg skal i almindelighed ikke deltage i den løbende administration og tilpasning af systemer, som er i drift, men de i styringsudvalget repræsenterede parter har adgang til oplysninger om driften i almindelighed m.v. Efter forhandling i styringsudvalget må parterne endvidere have adgang til deltagelse i eventuelle arbejdsgrupper og lignende med opgaver i forbindelse med systemernes daglige drift.

Et styringsudvalg kan være fælles for flere registre og registersystemer, således at der kan etableres ét styringsudvalg for større sammenhængende områder.

d. Datacentralens og Kommunedata's budget og regnskab udformes således, at udviklingsomkostninger fremtræder klart og i hensigtsmæssig specifikationsgrad.

e. Der hersker ikke enighed i udvalget om, hvorvidt staten ud over som anført under pkt. b at være repræsenteret i edb-samarbejdsudvalget også bør være repræsenteret i bestyrelsen for Kommunedata.

Repræsentanterne for administrationsdepartementet, budgetdepartementet, indenrigsministeriet, statsskattedirektoratet, rigsrevisi-

onen og Danmarks Statistik lægger vægt på, at aftalen bl.a. har til formål at bidrage til også formelt at sikre et indseende fra regeringens side med hensyn til de dispositioner, der træffes af det styrende organ for Kommunedata, der er driftsherre for langt de fleste fælleskommunale registersystemer. Disse medlemmer forelår derfor, at aftalen også skal omfatte statslig repræsentation ved observatører i Kommunedata's bestyrelse, der som nævnt er det ansvarlige organ over for repræsentantskabet for edb-centralens virksomhed i det hele. En sådan ordning kan tillige betragtes som et modstykke til de kommunale organisationers samt Københavns og Frederiksberg kommuners repræsentation i Datacentralens bestyrelse. Der henvises i øvrigt til afsnit IV nedenfor angående disse medlemmers standpunkt vedrørende behovet for et lovmæssigt grundlag for den statslige-kommunale samordning.

Repræsentanterne for Kommunernes Landsforening, Amdsrådsforeningen og Frederiksberg kommune er af den opfattelse, at statslig repræsentation i bestyrelsen for Kommunedata er overflødig, idet spørgsmål, hvorom der ikke er opnået enighed i det sagkyndige udvalg, kan forelægges til politisk forhandling mellem finansministeren og de kommunale organisationer. Disse medlemmer tager således afstand fra de forannævnte medlemmers forslag og udtaler i denne forbindelse følgende:

Den udviklingsmodel, der anvendes ved udvikling af edb-systemer i såvel statsligt som kommunalt regie medfører, at edb-systemernes politiske og administrative forhold fastlægges af brugerne, det vil sige kommuner, amtskommuner og statslige myndigheder.

Heraf følger, at spørgsmål om, hvilke krav der skal tilgodeses af edb-systemerne, ikke er et anliggende, der fastsættes i edb-bureauernes bestyrelse.

Med de bestemmelser, der er indeholdt i

aftaleudkastets § 1, ses der således ikke at være nogen selvstændig argumentation for statslig repræsentation i Kommunedata's bestyrelse, med mindre det fra statens side anses for nødvendigt at indføre en direkte kontrol med, at Kommunedata's bestyrelse overholder den indgåede aftale.

De kommunale organisationer vil anse en statslig repræsentation for direkte uhensigtsmæssig, idet det vil kunne give edb-bureauerne en status, der går ud over det rent edb-servicemæssige.

De kommunale organisationer finder det ønskeligt, at edb-bureauerne opretholdes som serviceorganer, der har til opgave at opfylde de politiske og administrative krav, som stilles af statslige myndigheder, kommuner og amtskommuner.

Da Københavns kommune ikke er interesseret i Kommunedata, ønsker Københavns kommune ikke at tage stilling til foranstående spørgsmål.

IV. Om behovet for et lovmæssigt grundlag for den statslige-kommunale samordning

1. I udvalget hersker forskellige opfattelser af, hvorvidt den foran skitserede aftale må antages at udgøre en tilstrækkelig basis for den fremtidige samordning af det offentlige edb-anvendelse.

2. *Repræsentanterne for administrationsdepartementet, budgetdepartementet, indenrigsministeriet, statsskattedirektoratet, rigsrevisionen og Danmarks Statistik* finder, at en aftale i overensstemmelse med underudvalgets udkast bør betragtes som et supplement til forslaget til lov om offentlige myndigheders registre.

I medfør af dette lovforslag lovfæstes finansministerens koordinerende funktioner i forhold til statsmyndighedernes edb-anvendelse (lovforslagets § 4), og finansministeren tillægges beføjelse til godkendelse af fælleskommunale registre og registersystemer (lovforslagets § 7).

Det er disse medlemmers opfattelse, at kommissoriet for udvalget forudsætter, at regeringen udstyres med et sådant mindstemål af beføjelser med hensyn til fælleskommunale registre og registersystemer, at den på et realistisk grundlag kan stå til ansvar for denne virksomhed.

Forslaget til lov om offentlige myndigheders registre indeholder i § 7 netop et sådant mindstemål af beføjelser for regeringen, og kombineres de nævnte bestemmelser med den foreslåede aftale, vil de kommunale sammenlutningers nuværende virksomhed vedrørende administrative registersystemer blive placeret i det offentligretlige system på en sådan måde, at de hensyn er tilgodeset, som taler

for, at denne virksomhed henlægges til centraladministrative myndigheder eller til en på grundlag af særlig lovgivning godkendt og under et almindeligt statstilsyn stående organisation.

3. *Repræsentanterne for Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen samt Københavns og Frederiksberg kommuner* er af den opfattelse, at en samarbejdsaftale under alle forhold er ønskelig, og at aftalen derfor kan indgås uafhængigt af en eventuelt kommende registerlov.

Repræsentanterne for Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen og Frederiksberg kommune mener yderligere, at aftalen sikrer regeringen en sådan indsigt i og sikkerhed for betryggende styrelsesordninger for fælleskommunale registre og registersystemer, at et lovgrundlag for samordningen bliver overflødig.

Det påpeges, at hidtidige erfaringer med statslig-kommunal samordning dokumenterer, at det ved forhandling mellem regeringen og de kommunale organisationer er muligt - selv i tilfælde af stærkt modstående synspunkter - at opnå de fornødne løsninger. I medfør af aftalen etableres faste rammer for disse forhandlinger, og herved sikres hurtig og smidig gennemførelse af de politiske forhandlinger, som under alle omstændigheder må finde sted i de - få - tilfælde af væsentlige meningsforskelle.

Disse medlemmer henviser i øvrigt til, at det er Kommunernes Landsforenings og Amtsrådsforeningens principielle opfattelse, at forslaget til lov om offentlige myndighe-

ders registre alene bør varetage retssikkerhedshensyn. De kommunale organisationer har i henvendelser til folketingets retsudvalg givet udtryk for disse synspunkter.

København, den 18. maj 1977.

Keld Brixtofte

Poul Jensen

Arne Lund

Svend Renstrup

Jens E. Steenstrup

Poul Dahlgaard
(formand)

Jens Ulrik Dalgaard

Niels Lauesen

Jens Jørn Nielsen

Helge Schierup

H. H. H. Østergaard

H. Wiirtzen

Bent Rasmussen

P. Bak Mortensen

Anden del

redegørelse fra underudvalget vedrørende
ansvars- og styringsspørgsmål,
nedsat under edb-samordningsudvalget

Indholdsfortegnelse

	Side
I. Indledning og sammenfatning	19
1. Underudvalgets nedsættelse og virksomhed	21
2. Sammenfatning	22
II. Bestående organisationsformer	25
1. Typiske træk	25
2. Generelle styrelses- og samarbejdsordninger	28
III. Forslag til lov om offentlige myndigheders registre	35
1. Lovforslagets sigte	35
2. Lovforslagets hovedindhold	35
3. Ikrafttræden	36
IV. Hovedsynspunkter	37
1. Indledning	37
2. Brugermyndighedernes behov	37
3. Staten som bruger af de kommunale registersystemer	37
4. Strukturelle og offentligretlige synspunkter	38
5. Andre hensyn	39
V. Underudvalgets forslag	40
1. Indledning	40
2. Om styrelse af statslige registre, som anvendes af kommunale myndigheder ..	41
3. Samordning mellem statsmyndighederne indbyrdes	41
4. Om styrelse af fælleskommunale registersystemer, som føres i de kommunale organisationers og Kommunedata's regie	43
5. Forslag til samarbejdsordning	43
5.1 Udkast til aftale	44
5.2 Generelle bemærkninger til aftaleudkastet	45
5.3 Bemærkninger til aftaleudkastets enkelte bestemmelser	46
6. Personalemæssige og økonomiske konsekvenser af underudvalgets forslag	50

Bilagsfortegnelse

BILAG	Side
1. Finansministeriets skrivelse af 14. januar 1977.	53
2. CPR-systemet	54
3. Notat vedr. bygnings- og boligregistrering.	57
4. Boligsikringssystemet	60
5. Dagpengesystemet	63
6. Notat vedr. pensions- og statistikregister for folkeskolen m.v. (lærerregistret)	67
7. Økonomisystemet	72
8. Oversigt over skatteforvaltningens edb-anvendelse og styringen af denne, (personbeskatning).	75
9. Cirkulære om anvendelse af elektronisk databehandlingsteknik i statsadministrationen.	81
10. Cirkulære om anskaffelse eller leje af elektronisk databehandlingsmateriel.	82
11. Cirkulæreskrivelse om standardkontrakter for køb, leje og vedligeholdelse af edb-udstyr.	83
12. Undervisningsministeriets cirkulæreskrivelse af 6. januar 1977.	84
13. Statsministeriets cirkulæreskrivelse af 9. februar 1973.	86
14. Bekendtgørelse af lov om Danmarks Statistik.	87
15. 1. revisionsdepartements skrivelse af 20. januar 1967.	90
16. 1. revisionsdepartements skrivelse af 21. januar 1967.	91
17. I/S Datacentralen af 1959.	92
18. Vedtægter for I/S Datacentralen af 1959.	94
19. Samarbejdsformer mellem Datacentralen og statsinstitutioner.	98
20. Kommunedata I/S.	100
21. Vedtægter for Kommunedata I/S.	102
22. Notat vedr. idégrundlag, hovedopgaver og rollefordeling angående Kommunedata I/S.	107

I. Indledning og sammenfatning

1. Underudvalgets nedsættelse og virksomhed

a. Baggrunden for underudvalgets nedsættelse var en drøftelse i første halvdel af januar måned 1977 mellem regeringen og de kommunale organisationer samt Københavns og Frederiksberg kommuner om edb-samordningsproblemerne i lyset af edb-samordningsudvalgets delbetænkning om personregistre (betænkning nr. 784/1976).

Resultatet af disse drøftelser er gengivet i finansministerens skrivelse af 14. januar 1977 til formanden for edb-samordningsudvalget:

»Med henblik på fremskyndelse af samordningsudvalgets arbejde var der enighed om, at samordningsudvalget afgiver delbetænkning dels om styrings- og ansvarsspørgsmål, dels om projekt-personregistrering, som omfatter forslag til en hensigtsmæssig og samordnet opbygning af det offentlige personregistrering. Arbejdet forudsættes afsluttet inden udgangen af 1977. Samtidig blev det understreget, at udvalgsarbejdet skal søges fremmet således, at det er muligt sidst på sommeren at have et grundlag for stillingtagen til SIP's videreførelse, eventuelt som forsøg.«

I skrivelserne siges endvidere, at det »fra regeringens side har været en forudsætning for således at fremskynde udvalgsarbejdet, at udvalgets overvejelser om styrings- og ansvarsspørgsmålene sker på grundlag af regeringens principielle opfattelse, at der må tilvejebringes sådanne rammer for admini-

strationen af de fælleskommunale registersystemer, at økonomisk, teknisk og retssikkerhedsmæssig indseende med samt afgørelsen af spørgsmål om registrenes oprettelse, drift og videreudvikling henlægges under en politisk ansvarlig minister. Udvalgsarbejdet om ansvar og styring skal herefter bl.a. resultere i forslag til styringsformer for de landsdækkende eller fælleskommunale registersystemer på grundlag af regeringens ovenfor nævnte principielle standpunkt til spørgsmålet. Man skal anmode om, at udvalgets udtalelse herom må foreligge senest i maj måned 1977.«¹⁾

b. Underudvalget vedrørende ansvars- og styringsproblemer (i det følgende benævnt underudvalget) blev herefter nedsat ved beslutning i edb-samordningsudvalget på dettes møde den 25. januar 1977.

Underudvalget fik følgende sammensætning:

Kontorchef Jens Ulrik Dalgaard,
administrationsdepartementet

Kontorchef Niels Lauesen, statskattedirektoratet

Vicedirektør Arne Lund, Københavns kommune

Kontorchef Svend Aage Pedersen,
Kommunernes Landsforening

Kontorchef Jens Erik Steenstrup, Amtsrådsforeningen

Konsulent Hans Wiirtzen, administrationsdepartementet, (formand)

¹⁾ Finansministerens skrivelse af 14. januar 1977 er optaget in extenso som bilag 1.

Fuldmægtig H. H. H. Østergaard, budget-departementet.

Underudvalgets sekretariatsforretninger har været varetaget af fuldmægtig Bent Rasmussen og fuldmægtig P. Bak Mortensen, begge administrationsdepartementet.

c. I bemærkningerne til forslaget til lov om offentlige myndigheders registre, der blev fremsat den 16. marts 1977, gives bl.a. udtryk for, at regeringens stillingtagen til den nærmere udformning af rammerne for administrationen af de fælleskommunale registersystemer afventer overvejelserne i edb-samordningsudvalget. Om lovforslaget henvises til kapitel III nedenfor.

d. Underudvalget, der har holdt 10 møder, har under sit arbejde haft løbende kontakt med en række ministerier og styrelser, herunder især indenrigsministeriet, justitsministeriet, socialministeriet og Danmarks Statistik. Som baggrund for underudvalgets arbejde er der udarbejdet beskrivelser af en række registre og registersystemer med særlig vægt på belysning af forskellige ansvars- og styringsforhold. Beskrivelserne er optaget som bilag 2—8.

e. I overensstemmelse med finansministerens skrivelse er emnet for underudvalgets overvejelser de fælles registre og registersystemer, dvs. statslige eller kommunale registre eller registersystemer, som er egnet til anvendelse af flere kommunale myndigheder i fællesskab. Underudvalget har set det som sin opgave at fremlægge forslag til en organisationsmodel, som udgør en egnet ramme for løsning af styrings- og samordningsproblemer i forbindelse med oprettelse, drift og videreudvikling af registre og registersystemerne. Underudvalget har alene beskæftiget sig med registre og registersystemer, som føres ved hjælp af edb.

/. I kapitel II beskrives en række forskellige modeller for organisation af styrings- og samarbejdsforhold, mens kapitel III indeholder et resumé af de bestemmelser i forslaget til lov om offentlige myndigheders registre, som har betydning i denne sammenhæng. I kapitel IV gennemgås de hensyn, som i særlig grad må søges varetaget ved udformningen af den nævnte organisationsmodel. Kapitel V indeholder underudvalgets forslag.

2. Sammenfatning

a. Anvendelsen af offentlige fælles registre og registersystemer, (dvs. statslige eller kommunale registre eller registersystemer, som anvendes af flere kommunale myndigheder i fællesskab), udviser i henseende til styrings- og samarbejdsforhold en ret forskellig organisation fra registersystem til registersystem. Der har ikke fra lovgivningsmagtens eller regeringens side været anlagt generelle synspunkter med hensyn til tilrettelæggelsen af registersystemer for de lovgivningsområder, som lokalt administreres af kommunale myndigheder.

b. Ansvar for samordning mellem statsmyndighederne indbyrdes påhviler i første række administrationsdepartementet, men også Danmarks Statistik og Rigsrevisionen har koordinerende funktioner. Der er enighed om at foreslå den indbyrdes statslige samordning styrket, idet dette må tillægges væsentlig betydning for samordningen mellem det statslige og fælleskommunale regie. Underudvalget forudsætter, at der i cirkulæreform fastsættes bestemmelser herom.

c. Samarbejdet mellem Datacentralen og dennes brugere er ikke organiseret efter et fast mønster. Det gælder derimod forholdet mellem Kommunedata og de kommunale organisationer samt de enkelte kommuner. Det er her aftalt, at de kommunale organi-

sationer varetager **grovplanlægning**, mens Kommunedata varetager systemkonstruktion. Der er etableret en fast og omfattende udvalgsstruktur inden for både Kommunedata og de kommunale organisationer med henblik på at sikre brugerne en udstrakt indsigt i og påvirkningsmulighed over for de enkelte registersystemer.

d. Underudvalgets forslag søger at tilgodese hensynet til brugermyndighederne, herunder også statens interesser. Staten kan nemlig opfattes som bruger af de fælleskommunale registersystemer. For det første har centraladministrationen således en forpligtelse til at besidde et overblik over de enkelte lovområder og disses administration. For det andet har den behov for umiddelbar adgang til oplysninger om et registersystem i forbindelse med lovgivningsarbejde. For det tredje anvender centraladministrationen **registersystemerne** ved statistikindsamling. For det fjerde kan centraladministrationen ved at medvirke i formuleringen af krav til registersystemets indhold og ydelser bidrage til, at der ikke opstår fejl i den løbende administration af den pågældende lovgivning. Endelig vil en indsigt fra centraladministrationens side i de fælleskommunale registersystemer kunne medvirke til tilvejebringelse af de økonomisk og teknisk set mest tilfredsstillende løsninger.

e. Hertil kommer, at den instans som planlægger, etablerer og driver offentlige fælles registre og registersystemer ofte udøver en af de vigtigste funktioner inden for det pågældende forvaltningsområde, og disse funktioner har væsentlige træk fælles med sædvanlige myndighedsopgaver. Endvidere har den instans, som disponerer over et fælles registersystem i dets helhed, opgaver af et andet indhold end de tilsluttede brugermyndigheders. Det bør derfor omhyggeligt overvejes, hvilken styrelsesordning, som skønnes mest hensigtsmæssig og betryggende.

/. Der er enighed i underudvalget om behovet for at styrke samordningen af den offentlige forvaltnings anvendelse af fælles registre og registersystemer, men der hersker forskellige opfattelser med hensyn til karakteren af de foranstaltninger, som skønnes nødvendige.

g. *Repræsentanterne for statskattedirektoratet, budgetdepartementet, administrationsdepartementet og formanden* finder, at kommissoriets forudsætning om en kontrol fra regeringens side med fælleskommunale registersystemer principielt bedst opfyldes gennem en lovbestemt beføjelse for finansministeren til godkendelse af offentlige fælles registre og registersystemer (jfr. § 7 i forslaget til lov om offentlige myndigheders registre) *kombineret* med en lovbestemt direkte og almindelig kontrol med de edb-centralers virksomhed, som fører sådanne registre og registersystemer (en koncessionslignende ordning). Da en koncessionslignende ordning bl.a. i kraft af sin generelle karakter kan være tung at arbejde med, og da fælleskommunale registersystemer i alt overvejende grad rent faktisk varetages af de kommunale organisationer og Kommunedata, må det dog efter disse medlemmers opfattelse anses for tilstrækkeligt, at registerlovsforlagets godkendelsesbeføjelser suppleres med en aftale om samarbejde vedrørende statens og de kommunale organisationers og Kommunedata's udvikling, oprettelse og drift af landsdækkende og fælles registre og registersystemer.

Repræsentanterne for Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen påpeger, at de hidtidige erfaringer med statslig-kommunal samordning dokumenterer, at der ikke er behov for et lovbestemt grundlag for samordningen. Disse medlemmer peger derfor på en aftalemæssig ordning alene.

h. Da der er enighed om, at en samarbejdsaftale under alle omstændigheder vil for-

bedre samordningsvilkårene, uanset hvorledes det lovmæssige grundlag bliver, har underudvalget udarbejdet et udkast til aftale om samarbejde mellem staten (finansministeriet), de kommunale organisationer samt København og Frederiksberg kommuner vedrørende planlægning, oprettelse og drift af offentlige fælles registersystemer mv. Hovedlinjerne i aftaleudkastet er følgende:

- Der pålægges parterne en gensidig forpligtelse til at informere om alle foranstaltninger af betydning for edb-ansættelsen i det offentlige. Finansministeren nedsætter et permanent, sagkyndigt udvalg til forhandling om disse spørgsmål med særligt henblik på en koordinering af parternes planer for udvikling af registre og registersystemer og budgetter herfor. Kan der ikke opnås enighed i udvalget, forelægges spørgsmålet for finansministeren med henblik på politiske forhandlinger om samordning.
- Staten repræsenteres i det edb-samarbejdsudvalg, som er oprettet af de kommunale organisationer og Kommunedata.

Jens Ulrik Dalgaard

Niels Lauesen

Arne Lund

Svend Aage Pedersen

Der har derimod ikke kunnet opnås enighed med hensyn til spørgsmålet om statslig repræsentation i bestyrelsen for Kommunedata.

Repræsentanterne for statskattedirektoratet, budgetdepartementet, administrationsdepartementet og formanden mener, at staten bør repræsenteres ved observatører i bestyrelsen for Kommunedata, mens repræsentanterne for Kommunernes Landsforening og Amsrådsforeningen ikke finder en sådan repræsentation nødvendig. Der henvises nærmere til afsnit 5.3.

Der nedsættes styringsudvalg med statslig og kommunal repræsentation til udvikling, oprettelse og vedligeholdelse af offentlige fælles registre og registersystemer.

Datacentralens og Kommunedata's regnskab og budget udformes således, at specielt udviklingsomkostninger fremtræder klart.

København, den 11. maj 1977.

Jens E. Steenstrup

H. Wiirtzen (formand)

H. H. H. Østergaard

Bent Rasmussen

P. Bak Mortensen

II. Bestående organisationsformer

1. Typiske træk

a. Indledning.

Elektronisk databehandling (edb) har inden for de sidste 10 år fundet anvendelse i den offentlige forvaltning i et betydeligt og stigende omfang. Denne teknik har skabt muligheder for at danne omfattende registersystemer til hurtig og pålidelig behandling af meget store datamængder. Registersystemerne er som regel etableret med sigte på den løbende administration, men får i stigende grad betydning for myndighedernes planlægning og styring.

Emnet for dette kapitel er organisationsformerne for standardiserede registersystemer, som anvendes af kommunerne, idet der er set bort fra registersystemer, som udelukkende føres for og anvendes af statsmyndigheder.

Anvendelsen af edb i den offentlige forvaltning i henseende til styrings- og samarbejdsforhold er organiseret ret forskelligt fra registersystem til registersystem.

Styrelsen af registersystemerne spænder fra rene statslige registre styret af en særlig statsinstitution og finansieret af denne (CPR) over en række mellemformer (lærerregistret) til rene kommunale registre, der styres af de kommunale sammenslutninger og Kommunedata og finansieres af de tilsluttede kommuner (boligsikringssystemet).

Samarbejdet mellem de organer, der forestår styringen af registersystemerne, og de myndigheder, som anvender registret i deres forvaltning, er ligeledes organiseret meget forskelligt og med vekslende intensitet. Også her er det et bredt spektrum af organisations-

former, som er bragt i anvendelse, spændende fra uformelle møder til et samarbejde i permanente organer, der er nedsat i henhold til centralt fastsatte regler.

Anvendelsen af edb i den offentlige forvaltning er forholdsvis ny, og der har ikke fra lovgivningsmagtens og regeringens side været anlagt generelle synspunkter med hensyn til tilrettelæggelsen af registersystemer inden for de lovgivningsområder, som lokalt administreres af kommunale myndigheder.

I en lang række tilfælde, hvor der ifølge den gældende opgavefordeling er henlagt et sæt af administrative opgaver til den enkelte kommune, har det vist sig hensigtsmæssigt at danne fælleskommunale edb-informations-systemer til brug ved opgavernes løsning. I nogle tilfælde, f.eks. inden for skatteområdet, er sådanne registersystemer dannet som supplement til obligatoriske statsregistre. Disse registre styres i et samarbejde mellem brugerne formidlet af de kommunale organisationer og Kommunedata gennem et udbygget system af kontaktorganer.

Der synes i de seneste år at være en tendens i retning af, at lovgivningen i stigende omfang tager i betragtning, at administrationen af det pågældende lovområde kan støttes ved anvendelse af landsdækkende registersystemer. Enkelte steder i den nyere lovgivning, f.eks. vedrørende bygnings- og boligregistret, tages således stilling til styrelses- og finansieringsforhold for sådanne registersystemer, og der gives ofte hjemmel for den pågældende fagminister til at fastsætte nærmere regler vedrørende registersystemets etablering, drift og udvikling.

Til illustration af de forskellige styrings-

og samarbejdsordninger gennemgås disse forhold nedenfor for enkelte udvalgte register-systemer. Der henvises i øvrigt til bilag 2-8, der indeholder mere fyldige redegørelser.

b. Basisregistre og andre ikke-sektorbestemte registre.

Det centrale personregister (CPR), der føres på Datacentralen, er et statsligt basisregister-system. CPR-systemet administreres af sekretariatet for personregistrering, der fungerer som en afdeling i indenrigsministeriets departement. Systemet er etableret i henhold til lov om folkeregistrering (1968), ifølge hvilken det påhviler staten at varetage førelsen af systemet, mens de kommunale folkeregistre medvirker til vedligeholdelsen heraf.

Samarbejdet mellem sekretariatet for personregistrering og systemets brugere finder typisk sted i form af møder samt hyppige, uformelle kontakter bl.a. til de kommunale organisationer og Kommunedata.

Et vist samarbejde mellem folketingets partier, de kommunale organisationer og den statslige administration omkring udnyttelsen af personnumre har hidtil fundet sted i personregistreringsrådet. Rådet er imidlertid foreslået ophævet ved et lovforslag, der er en følge af forslaget til lov om offentlige myndigheders registre.

Herudover har der indtil sommeren 1975 i en styregruppe været et statsligt-kommunalt samarbejde om modernisering af CPR-systemet. Dette arbejde udføres imidlertid i dag alene af sekretariatet for personregistrering med teknisk bistand fra Datacentralen.

Sekretariatet er repræsenteret i en fagstyregruppe vedrørende CPR, nedsat af Kommunedata.

Det tilføjes, at der i Kommunedata's regie - i lighed med tilsvarende fremgangsmåde for en række andre opgavers vedkommende - er opbygget 5 regionsopdelte kopier af CPR-registret (de regionale folkeregistre).

Disse registre anvendes til en række opgaveløsninger i forbindelse med andre register-systemer, som føres af Kommunedata.

Bygnings- og boligregistret (BBR) kan opfattes som et lovnormeret statsligt-kommunalt basisregister. BBR oprettes i henhold til lov om bygnings- og boligregistrering (1976), hvorefter registret etableres og føres efter regler fastsat af boligministeriet, mens registrets etablering og drift og udgifterne herved er et kommunalt anliggende. Registret, der føres på Kommunedata, har til formål at virke som hjælpemiddel for såvel statslige som kommunale myndigheders administration og planlægning. Ledelsen af den samlede registerdrift påhviler boligministeriet. Til planlægning af systemet har ministeriet nedsat en styringsgruppe, der er sammensat af repræsentanter for statslige myndigheder og de kommunale organisationer m.fl. Kommunernes Landsforening har nedsat en koordinationsgruppe og et antal arbejdsgrupper til varetagelse af de opgaver, som boligministeriets styringsgruppe anmoder kommunerne om at løse. Boligministeriet er repræsenteret i disse grupper.

Økonomisystemet er et fælleskommunalt registersystem med det sigte dels at afløse de eksisterende edb-bogholderi- og regnskabsystemer, dels at opfylde de videregående krav, som stilles til kommunerne som følge af budget- og regnskabsreformen. Herudover skal systemet tilvejebringe et informationssystem, som kan give mulighed for bedre økonomisk styring i den enkelte kommune. Beslutningen om udvikling af økonomisystemet blev truffet af bestyrelserne for de kommunale organisationer efter drøftelse med indenrigsministeriet og budget- og regnskabsrådet, der til dels har formuleret de grundlæggende krav til økonomisystemet. Budget- og regnskabsrådet er et permanent organ nedsat af indenrigsministeren og sammensat af repræsentanter for de kommunale organisationer, Kommunernes Revisionsaf-

deling, finansministeriet og indenrigsministeriet. Selve udviklingen af systemet varetages af en styringsgruppe, der er nedsat af edbsamarbejdsudvalget mellem de kommunale organisationer og Kommunedata. Styringsgruppen er sammensat af repræsentanter for de organisationer og myndigheder, som er repræsenteret i budget- og regnskabsrådet, hvortil kommer repræsentation for Kommunedata. Under styringsgruppen er nedsat en projektgruppe samt et antal arbejdsgrupper sammensat af kommunale repræsentanter, herunder kommunale praktikere. For så vidt angår kravspecifikation til den sociale ydelsesregistrant, som vil indgå i systemet, formuleres disse i arbejdsgrupper under Danmarks Statistik med repræsentation for statslige og kommunale brugere m.v.

c. Sektorbestemte registre.

Enkelte af de mere sektorbestemte registre, som anvendes af kommunerne, føres af staten. Dette er i vid udstrækning tilfældet, for så vidt angår *det centrale kildeskattesystems registre*. Styringen af de statslige registre inden for dette område varetages af stats-skattedirektoratet, som er et direktorat under skattedepartementet. Registerne føres på Datacentralen.

Med henblik på samarbejdet med kommunerne om de omhandlede registre har stats-skattedirektoratet nedsat et kontaktudvalg og tre kontaktgrupper. I kontakudvalget, som ledes af statskattedirektoratet, er herudover repræsenteret Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg kommuner samt Foreningen af ligningskommissioner. Drøftelse af mere teknisk betonedede spørgsmål foregår i kontaktgrupper, der ligeledes har repræsentation fra både statslig og kommunal side. De nævnte udvalg og grupper er rådgivende. De blev nedsat i 1976, hvor samarbejdsformen blev reorganiseret.

Et eksempel på et sektorbestemt registersystem med et lovmæssigt reguleret samar-

bejde er *pensions- og statistikregistret for folkeskolen og gymnasieskolen m.v. (lærerregistret)*. Dette register oprettes i henhold til bekendtgørelse fra undervisningsministeriet (1976) til bistand for såvel statens som kommunernes og amtskommunernes planlægning og administration på dette område. Registrets oprettelse, vedligeholdelse og drift skal ifølge bekendtgørelsen forestås af et udvalg - lærerregisterudvalget - nedsat af undervisningsministeriet og med repræsentation for dette ministerium og de kommunale organisationer. Der er endvidere nedsat en koordineringsgruppe med tilsvarende repræsentation samt med repræsentation for Kommunedata. Lærerregistret udvikles af Kommunedata efter aftale med undervisningsministeriet. Omkostningerne ved udvikling og drift af registret afholdes af undervisningsministeriet, mens omkostningerne ved udvikling og drift af indberetningssystemet afholdes af kommuner og amtskommuner. Med henblik på den nærmere udvikling af registersystemet har de kommunale organisationer og Kommunedata nedsat styregrupper og brugergrupper, jfr. nedenfor under 2.

Der findes endvidere en række sektorbestemte registersystemer, hvor ledelsen er placeret i det fælleskommunale regie (de kommunale organisationer og Kommunedata). Dette gælder f.eks. registre til bistand ved administrationen af en række forvaltningsopgaver, som ved bolig- og sociallovgivningerne er pålagt den enkelte kommune. *Boligsikringssystemet* er et eksempel herpå. For registersystemet, der føres på Kommunedata, har Kommunernes Landsforening nedsat en styregruppe med repræsentanter for landsforeningen, kommunerne, Kommunernes Revisionsafdeling og Kommunedata. For visse mere væsentlige emners vedkommende refererer denne gruppe til kommunaldirektørkontaktudvalget i landsforeningen. Principielle spørgsmål forelægges af dette udvalg for landsforeningens bestyrelse. I kommune-

data's regie er nedsat en fagstyregruppe og brugerudvalg. Boligministeriet har nedsat en arbejdsgruppe vedrørende tekniske ændringer i boligsikringsloven m.v. Denne gruppe, der er et kontaktorgan uden selvstændig beslutningskompetence, er sammensat af repræsentanter for boligministeriet, landsforeningen og Københavns kommune. I gruppen drøftes navnlig spørgsmål om ændring i centralt fastsatte regler vedrørende boligsikringsydelsen, herunder også i relation til den kommunale edb-anvendelse.

2. Generelle styrelses- og samarbejdsordninger.

a. Indledning

Beskrivelsen ovenfor kan efterlade det indtryk, at samarbejdet - og dermed samordningen af edb-anvendelsen - såvel i statsligt som fælleskommunalt regie beror på konkrete overvejelser i det enkelte tilfælde uden bestræbelser i retning af at lade disse overvejelser indgå i en mere overordnet vurdering og uden grundlag i fastere rammer for samarbejdsstrukturen. Denne opfattelse er måske særlig nærliggende, for så vidt angår samarbejdet mellem staten og kommunerne.

Det er underudvalgets opfattelse, at en sådan vurdering ikke er fuldt berettiget, men underudvalget finder på den anden side, at der er behov for en væsentlig styrkelse af de eksisterende rammer for samarbejdet, jfr. underudvalgets forslag i kapitel V. Nedenfor foretages en kort gennemgang af de eksisterende rammer for samarbejdet henholdsvis i statsligt og kommunalt regie samt imellem staten og kommunerne.

b. Styrelsen af statslige registre. Samordning mellem statsmyndighederne indbyrdes.

Ansvar for planlægning, etablering og drift af statslige registersystemer påhviler det enkelte ministerium. Ud fra forskellige hensyn

varetager enkelte statsinstitutioner imidlertid visse koordinerende funktioner.

Finansministeriet (administrationsdepartementet) varetager en vis koordinerende funktion ud fra hensynet til at sikre den mest rationelle og økonomiske udnyttelse af edb til løsning af administrative opgaver, jfr. økonomiministeriets cirkulære af 18. marts 1966 om anvendelse af elektronisk databehandlingsteknik i statsadministrationen (bilag 9). I cirkulæret henstilles, at statslige styrelser og institutioner, der påtænker at anvende edb til løsning af sådanne opgaver, retter henvendelse til administrationsdepartementet (tidligere administrationsrådet), forinden de iværksætter planlægning af edb-anvendelsen. Det er administrationsdepartementets opgave at vurdere, om den enkelte institutions planer i rimeligt omfang er koordineret med andre rationaliserings- og effektiviseringsbestræbelser, herunder om der f.eks. ved en integreret løsning af databehandlingsopgaver for flere styrelser og institutioner kan opnås besparelser eller andre fordele. Administrationsdepartementet fremsætter eventuelle forslag vedrørende tilrettelæggelsen af planlægningsarbejdet og vil efter omstændighederne kunne medvirke heri.

Ud fra de samme hensyn som nævnt ovenfor er det bestemt, at statslige styrelser og institutioner ikke kan indgå aftale om anskaffelse eller leje af edb-materiel uden forudgående godkendelse fra finansministeriet (budgetdepartementet), jfr. finansministeriets cirkulære af 15. oktober 1964 om anskaffelse eller leje af elektronisk databehandlingsmateriel (bilag 10). Administrationsdepartementet har endvidere udarbejdet standardkontrakter henholdsvis for køb, leje og vedligeholdelse af edb-udstyr og henstillet til statsinstitutionerne at anvende disse kontrakter, jfr. finansministeriets cirkulære af 11. april 1975 om standardkontrakter for køb, leje og vedligeholdelse af edb-udstyr (bilag 11). Særligt for så vidt angår undervisnings-

ministeriets ressort må nævnes, at dette ministerium indtræder som formidlende instans i sager om anskaffelse eller anvendelse af edb til bistand for myndigheder og institutioner under ministeriet og til aflastning af finansministeriet, hos hvem den endelige stillingtagen fortsat beror, jfr. undervisningsministeriets cirkulære af 6. januar 1977 om anvendelse af edb og anskaffelse af edb-kapacitet (bilag 12).

Endelig har finansministeriet (administrationsdepartementet og budgetdepartementet) en vis mulighed for at varetage koordinerende funktioner for så vidt angår registersystemer, hvorom der fastsættes nærmere regler i lovgivningen, idet ministeriernes lovforslag skal sendes til administrationsdepartementet og budgetdepartementet til orientering med henblik på en gennemgang af lovforslagets finansielle og administrative konsekvenser, jfr. statsministeriets cirkulæreskrivelse af 9. februar 1973 om oversendelse af lovforslag til administrationsdepartementet og budgetdepartementet (bilag 13).

Danmarks Statistik er den centrale myndighed for den danske statistik og varetager som sådan en række koordinerende funktioner i relation til den offentlige forvaltnings edb-anvendelse, jfr. bekendtgørelse af 12. januar 1972 af lov om Danmarks Statistik (bilag 14). Såfremt en offentlig myndighed eller institution påtænker at indsamle og arbejde statistiske oplysninger, skal Danmarks Statistik underrettes herom med henblik på forhandling om samordning. Danmarks Statistik skal endvidere forestå eller medvirke ved indretning og udnyttelse af offentlige myndigheders centrale registre, der tjener til varetagelse af administrative opgaver for det offentlige og erhvervslivet, og som kan anvendes til statistiske formål.

Rigsrevisionen har henledt bl.a. finansministeriets opmærksomhed på, at revisionen af elektronisk databehandlede områder i vid udstrækning må baseres på kontrolforanstalt-

ninger indpasset i programmeringen forud for regnskabsaflæggelsen. Under henvisning hertil har rigsrevisionen (tidligere: revisionsdepartementerne) anmodet finansministeriet om at blive underrettet, inden påtænkte planer om edb iværksættes, eller for eksisterende edb-anvendelse, inden der foretages ændringer i systemet, som kan medføre revisionsmæssige konsekvenser, jfr. skrivelser af 20. og 21. januar 1967 (bilag 15 og 16).

Systemplanlægningen og selve driften af de statslige registersystemer udføres oftest af Datacentralen, men undertiden udføres dette arbejde dog af Kommunedata, jfr. eksempelvis lærerregistret.

Med henblik på at styrke den statslige indbyrdes koordination er det i cirkulæret af af 18. marts 1966 (bilag 9) fastsat, at Datacentralen alene vil påtage sig edb-planlægning for statsinstitutioner efter forudgående godkendelse fra administrationsdepartementet. Endelig bestemmer Datacentralens vedtægter (§ 12), at interessenterne, herunder statens institutioner, ikke selvstændigt må anskaffe og drive edb-anlæg, medmindre Datacentralens bestyrelse har meddelt tilladelse hertil, (se også under litra d). I praksis forelægges sager vedrørende statsinstitutioners anskaffelse af edb-anlæg for Datacentralens bestyrelse gennem budgetdepartementets repræsentant i bestyrelsen. For så vidt angår Datacentralens organisation, henvises til bilag 17. Datacentralens vedtægter er optrykt som bilag 18.

Samarbejdet mellem Datacentralen og dennes brugere er ikke organiseret efter et fast mønster, men afhænger af den konkrete opgaves karakter og den pågældende brugermyndigheds egne forhold og ønsker. Som ét yderpunkt kan nævnes Datacentralens Birkerød-afdeling, som udelukkende varetager den statslige kildeskatteopgave. Samarbejdet er for denne opgave bl.a. tilrettelagt ved ugentlige møder mellem ledelsen af denne afdeling af Datacentralen og statsskattedirektoratet.

Som et andet yderpunkt kan nævnes ordninger som Datacentralens terminalservice (DTS) og kørselsformidling (PROCO), hvor brugerne selv anvender centralens edb-kapacitet.

Den sædvanlige samarbejdsform er imidlertid, at Datacentralen tilbyder brugerne såvel planlægning og programmering som drift på centralens egne anlæg. Opdragsgiveren er så godt som altid en bestemt statsinstitution, hvilket indebærer klare samarbejdslinier. Der nedsættes sædvanligvis en fælles styrekomité og en eller flere arbejdsgrupper til gennemførelse af behovsanalyse. Administrationsdepartementet udtaler sig over analysen og har i flere tilfælde deltaget i styringen heraf. Selve planlægningen, igangsætning og drift samt systemopfølgning foregår i et samarbejde mellem Datacentralen og det kontor hos brugermyndigheden, som har ansvaret for opgavens løsning i den pågældende statsinstitution. Der henvises i øvrigt til bilag 19, hvori nærmere beskrives samarbejdsformer mellem Datacentralen og statsinstitutioner.

c. Tilrettelæggelsen af virksomheden i den kommunale sektor vedr. edb-anvendelse, specielt fælleskommunale registersystemer.

1°. Samarbejdsaftale mellem Kommunedata og amtsrådsforeningen i Danmark og Kommunernes Landsforening.

I vedtægterne for Kommunedata er det i § 12 bestemt, at »Kommunedatas samarbejde med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen vedrørende planlægningsfunktionernes tilrettelæggelse fastsættes ved aftale mellem Kommunedatas bestyrelse og bestyrelserne for Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, således at den side af planlægningen, som vedrører selve administrationssystemet, som hovedregel varetages

af Kommunernes Landsforening og/eller amtsrådsforeningen«. ¹⁾ Den i vedtægterne nævnte aftale - samarbejdsaftalen - blev indgået i januar/februar måned 1973. Aftalen fastlægger retningslinier for samarbejdet i forbindelse med udvikling af landsdækkende edb-systemer.

Retningslinier for det permanente samarbejdsorgan - edb-samarbejdsudvalget - er ligeledes indeholdt i aftalen.

I aftalen er blandt andet anført, at etableringen af et landsdækkende system omfatter 2 hovedfaser:

- *En systemspecifikation* (grovplanlægning), hvor edb-løsningen i hovedtræk afgrænses overfor det omkringliggende administrative eller tekniske system, den skal indgå i, og hvor brugersidens krav til edb-systemet og hovedtrækkene i den administrative opbygning inden for det pågældende område fastlægges.
- *En systemkonstruktion*, hvor edb-systemets omkringliggende administrative rutiner fastlægges i detaljer.

Det fremgår endvidere af aftalen, at »grovplanlægning gennemføres ved medvirken af foreningernes sekretariater og som hovedregel under ledelse af et af disse«, samt at »systemkonstruktionen forudsættes ledet af Kommunedata«.

Samarbejdsaftalen forudsætter, at foreningernes sekretariater medvirker i systemkonstruktionen med tilrettelæggelse af de til edb-systemet knyttede administrative rutiner.

Endelig fremgår det af aftalen, at »væsentlige eller principielle ændringer i et landsdækkende system forudsættes gennemført efter lignende retningslinier«.

Da man ved udarbejdelse af edb-systemer

¹⁾ For så vidt angår Kommunedata's organisation henvises til bilag 20. Kommunedata's vedtægter er optrykt som bilag 21.

normalt arbejder efter en model, der er opdelt i flere faser, end de to der er nævnt i samarbejdsaftalen, har man som uddybning af de rammer for samarbejdet, der er nedfældet i samarbejdsaftalen, udarbejdet mere detaljerede retningslinier for, hvem der har initiativ til de enkelte faser, hvem der har ansvaret for udførelsen, og hvem der udfører arbejdet.

Til at varetage den løbende koordinering af samarbejdet er nedsat det såkaldte edb-samarbejdsudvalg, der består af 2-3 ledende medarbejdere fra henholdsvis Kommunedata, Amtsrådsforeningen i Danmark og Kommunernes Landsforening.

2°. Samarbejdsformen vedrørende edb-anvendelse inden for sygehusvæsenet.

Anvendelse af edb inden for sygehusvæsenet hviler på en aftale af februar 1973 mellem Amtsrådsforeningen, Københavns og Frederiksberg kommuner samt Rigshospitalet. Ved aftalen, der er tiltrådt af alle amtskommuner bortset fra Frederiksborg amt, henlægges koordinationen til et landssamarbejdsudvalg kaldet sygehus-edb-udvalget. Dette udvalg er sammensat af repræsentanter for amtsrådsforeningen, de tilsluttede amtskommuner, Københavns og Frederiksberg kommuner samt Rigshospitalet. Udvalget støttes af en sagkyndig styringsgruppe. Med baggrund i en aftale af maj 1974 er fastlagt karakteren og omfanget af Kommunedata's samarbejde med og bistand til sygehus-edb-udvalget. Aftalen er et supplement til den generelle samarbejdsaftale af 1973 mellem Kommunedata og de kommunale organisationer, jfr. ovenfor, pkt. 1°.

3°. Kontaktudvalg mellem de kommunale organisationer, kommuner og amtskommuner.

I det følgende beskrives landsforeningens struktur mm. for kontakten til kommunerne. Det fremhæves, at Amtsrådsforeningen har

etableret en tilsvarende struktur, således at det følgende med enkelte modifikationer ligeledes er gældende for forholdet mellem Amtsrådsforeningen og amtskommunerne.

Med det formål at sikre, at praktikere fra kommunerne får en bred indflydelse på landsforeningens koordinerende og formidlende virksomhed, er der under landsforeningen nedsat en række kontaktudvalg.

Til eksempel kan nævnes:

- Kommunaldirektørkontaktudvalget.
- Kontaktudvalg med stadsingeniørforeningen.
- Kontaktudvalg vedrørende skoleadministration.
- Statistikkontaktudvalg.
- Det kommunale skatteudvalg.
- Det kommunale socialplanlægningsudvalg.

Medlemmer af kontaktudvalgene er typisk bestyrelserne for de respektive embedsmandsforeninger, det vil sige kommunaldirektørforeningen, stadsingeniørforeningen, skatteinspektørforeningen, socialinspektørforeningen osv.

Der afholdes møde i hvert af disse udvalg 8-10 gange årligt.

Da der naturligvis ikke kan foregå detaljeret sagsbehandling i de nævnte udvalg, er der under udvalgene i stor udstrækning nedsat arbejdsgrupper til at varetage forskellige mere specificerede opgaver.

Som hovedregel vil 80-90% af medlemmerne i disse arbejdsgrupper være kommunale praktikere udpeget af kontaktudvalgene og 10-20% vil være medlemmer fra landsforeningens sekretariat. I den udstrækning arbejdsgrupperne beskæftiger sig med opgaver, der vedrører en eller flere statslige myndigheder, vil disse myndigheder normalt tilfælde være repræsenteret.

I de tilfælde, hvor en administrativ opgave

løses ved hjælp af et landsdækkende edb-system, vil der normalt være nedsat en arbejdsgruppe under et kontaktudvalg, der har til opgave at beskæftige sig med dette edb-system. I disse tilfælde vil Kommunedata normalt være repræsenteret i arbejdsgruppen.

Til belysning af omfanget af arbejdsgrupper, der er nedsat under landsforeningens kontaktudvalg, med den opgave at sikre løbende vedligeholdelse af bestående administrative systemer - herunder også edb-systemer - kan nævnes, at der for tiden findes permanente arbejdsgrupper på blandt andet følgende områder:

- sociale pensioner
- dagpenge
- børnetilskud
- boligsikring
- ejendomsskat
- edb i skolesektoren
- løn (en styregruppe med diverse undergrupper)
- forskellige opgaver vedrørende skatteområdet
- økonomisystemet.

4°. Anvendelse af kontaktudvalg/arbejdsgrupper ved udarbejdelse af edb-systemer. I det følgende søges ved hjælp af et eksempel beskrevet, hvorledes arbejdet foregår.

Under det kommunale socialplanlægningsudvalg findes en permanent arbejdsgruppe vedrørende børnetilskud. I denne gruppe indgår repræsentanter for kommunerne, sikringsstyrelsen, Kommunernes Revisionsafdeling, Kommunedata og landsforeningens sekretariat.

Gruppens opgave er at sikre løbende vedligeholdelse af det administrative system, herunder også edb-systemet.

Da forslaget om indtægtsgraduering af børnetilskud blev vedtaget i folketinget i efteråret 1976 blev spørgsmålet af arbejds-

gruppen forelagt det kommunale socialplanlægningsudvalg. Lovændringen ville nødvendiggøre ændringer i det bestående edb-system, og det måtte blandt andet forudses, at der skulle opbygges et samarbejde med skatteforvaltningen omkring indtægtsoverførsler. Det blev i kontaktudvalget vedtaget, at planlægningsarbejdet skulle forestås af den eksisterende arbejdsgruppe, og der blev taget kontakt til det kommunale skatteudvalg med anmodning om at få udpeget en person til midlertidigt at deltage i arbejdet, således at man sikrede den nødvendige skatteekspertise.

Endvidere anmodede man om, at socialministeriet ville deltage i arbejdet, ligesom man forespurgte Danmarks Statistik, om man her ønskede at deltage i planlægningsarbejdet.

Samtidig blev spørgsmålet taget op i edb-samarbejdsudvalget med henblik på at få tilvejebragt de nødvendige ressourcer og få opgaven indpasset i Kommunedata's planer.

Herefter blev planerne forelagt til godkendelse i bestyrelserne for Kommunernes Landsforening og Kommunedata.

Det egentlige planlægningsarbejde blev indledt med et 3-dages seminar, hvor den udvidede arbejdsgruppe mødtes for at udarbejde:

- kravspecifikation til de ændringer der skulle indføres i edb-systemet,
- en vurdering af, hvilke blanketter der skulle ændres og hvilke andre ændringer der skulle ske i det administrative system,
- tidsplan for ændringer i edb-system og det administrative system.

Resultatet af seminaret blev en foreløbig kravspecifikation, som blev færdiggjort af sekretariatet, og som på næste møde i gruppen blev forelagt til godkendelse.

Det blev hurtigt klart, at ændringerne ville

medføre, at visse oplysninger, som hidtil havde været af meget ringe betydning for udbetaling af børnetilskud nu ville få afgørende betydning for korrekt beregning af tilskuddet, og man måtte derfor sikre, at den enkelte kommune gik i gang med at indsamle disse oplysninger. Der blev i den anledning udarbejdet en vejledning om denne problemstilling til kommunerne, ligesom der blev udarbejdet forslag til blanketter og informationsskrivelser til borgerne.

Endelig blev der udarbejdet en tids- og aktivitetsplan for ændringerne i edb-systemet og for arbejdsgruppens deltagelse i planlægningsarbejdet. Blandt andet er det arbejdsgruppens ansvar, at ændringerne i edb-systemet bliver afestet inden de sættes i drift. Siden seminaret, der blev afholdt omkring 1. oktober 1976, har gruppen afholdt møder med 3-4 ugers interval.

På disse møder har man dels fulgt op på den udarbejdede tidsplan, dels har man yderligere gennemgået blanketmaterialet vedrørende børnetilskudssystemet og udarbejdet en foreløbig vejledning vedrørende administration af børnetilskudssystemet, idet en ændring i brugerhåndbogen først kunne forventes gennemført lige op til ikrafttrædelsen af systemændringen pr. 1. april 1977.

Endvidere har man på møderne beskæftiget sig med fastlæggelse af statistikkravene til det ændrede system.

5°. Overvejelser om ændringer i Kommunedata's struktur m.m.¹⁾

På grundlag af en undersøgelse af den kommunale sektors fremtidige behov for edb-betjening har der netop været overvejet ændringer i Kommunedata's struktur m.v. Det er nu besluttet, at Kommunedata's organisation ændres i en mere funktionsorienteret

retning ved opdeling i en service- og drifts- sektor og en udviklingssektor. Service- og driftssektoren organiseres regionalt, som tilfældet er i dag, og de regionale brugerudvalg bevares. Udviklingssektoren organiseres i et antal udviklingscentre, der hver for sig gøres ansvarlige for udvikling og vedligeholdelse af landsdækkende standardsystemer indenfor et eller flere beslægtede opgaveområder. I tilknytning til centrene oprettes udviklingskomiteer (brugerkomiteer). Mens de regionale brugerudvalg primært har til opgave at påpege mangler vedrørende den daglige drift, skal udviklingskomiteerne især rådgive Kommunedata vedrørende strategiske beslutninger af betydning for virksomhedens produktpolitik. På kort sigt tænkes udviklingscentrene placeret sammen med drifts- og servicecentre, men på længere sigt overvejes en vis centralisering, bl.a. af hensyn til edb-samordningen med staten.

Det er således besluttet at ophæve opdelingen i en kommunal sektor og en sygehussektor til fordel for opdeling i en drifts- og servicesektor og en udviklingssektor. I Kommunedata's hovedkontor placeres en liniechef for hver af disse sektorer. Edb-samarbejdsudvalget bevares, og får bl.a. til opgave at drøfte samordningsspørgsmål angående organisationernes produktudviklingsplaner.

d. Samordning mellem den statslige og kommunale sektor.

Der findes ingen generelle, faste rammer i form af organer eller procedurer for samordning af registersystemerne i almindelighed mellem staten og kommuner og amtskommuner.

Den samordningsvirksomhed, der finder sted, udøves i reglen inden for rammerne af

¹⁾ Jfr. »Sammenfattende beskrivelse af Kommunedataundersøgelsen« udgivet af Kommunernes Landsforening. Som bilag 22 er optaget et notat vedrørende idégrundlag, hovedopgaver og rollefordeling angående Kommunedata.

et samarbejde omkring enkelte, større registersystemer, som tilfældet f.eks. er for kilde-skattesystemets registre.

Af mere historisk interesse er de samordningsintentioner, som fandt udtryk ved Data-centralens etablering i 1959. I centralens vedtægter, jfr. bilag 18, findes følgende bestemmelse (§ 12): »Interessenterne er ikke forpligtet til at benytte databehandlingscentralen. Derimod er det ikke interessenterne eller de enkelte under disse hørende institutioner og/eller forvaltningsgrene tilladt selv-

stændigt at anskaffe og drive elektronisk databehandlingsanlæg, medmindre interessentskabets bestyrelse forud måtte have meddelt tilladelse hertil.« Denne ordning blev for så vidt angår den kommunale edb-anvendelse aldrig effektiv, idet de kommunale organisationer med statens aksept etablerede deres egen organisation (Kommunedata), gennem en fusion af de dengang eksisterende selvstændige lokale edb-centraler, til levering af edb-ydelser til kommunerne og til planlægning, oprettelse og drift af de hertil fornødne systemer.

III. Forslag til lov om offentlige myndigheders registre

1. Lovforslagets sigte.

Forslaget til lov om offentlige myndigheders registre, der er fremsat den 16. marts 1977 af justitsministeren, har til formål at sikre, at offentlige myndigheders oprettelse og brug af registre med personoplysninger, hvor der anvendes elektronisk databehandling, sker på en sådan måde, at den enkelte borgers retsbeskyttelse og integritet ikke berøres. Forslaget indeholder således administrative procedurer og strukturer, der bl.a. kan danne baggrund for en konkret afvejning af administrative effektivitets- og rationaliseringssyn over for hensynet til beskyttelse af individets integritet.

Forslaget har herudover til formål at bidrage til tilvejebringelsen af sådanne rammer for især landsdækkende registres og registersystemers oprettelse, drift og videreudvikling, at man på det tidligst mulige stadium sikrer den fornødne samordning.

2. Lovforslagets hovedindhold.

De hovedpunkter i lovforslaget, som navnlig har betydning i relation til samordningsovervejelserne, er følgende:

a. Loven omfatter som udgangspunkt alene edb-registre, der føres for den offentlige forvaltning, og som indeholder oplysninger, der kan henføres til bestemte personer (jfr. § 1, stk. 1).

b. Efter lovforslaget kan registre, der føres for en *statslig myndighed*, kun oprettes efter godkendelse af vedkommende minister efter forhandling med finansministeren (§ 4, stk. 1). Finansministeren skal således sikre den

fornødne samordning af registeranvendelsen inden for den statslige administration, jfr. også økonomiministeriets cirkulære af 18. marts 1966 om anvendelse af elektronisk databehandlingsteknik i statsadministrationen. Forinden registret tages i brug, skal der være fastsat forskrifter for registrets opbygning og drift (§ 4, stk. 2). Forskrifterne skal som udgangspunkt fastsættes af vedkommende minister, der forinden skal indhente en udtalelse herom fra registertilsynet (§ 5, stk. 1).

c. For registre, der føres for en *kommunal myndighed*, skal beslutning om oprettelse og forskrifternes fastsættelse som hovedregel foretages af vedkommende kommunalbestyrelse (§ 6). Hensigten hermed er at sikre, at beslutninger, der efter omstændighederne kan være af indgribende betydning for kommunens borgere, træffes af det politisk ansvarlige organ - kommunalbestyrelsen. Kan registertilsynet ikke tiltræde et forslag, forelægges sagen finansministeren, der træffer den endelige administrative afgørelse (§ 6, stk. 3).

d. Er registret eller registersystemet indrettet med henblik på at kunne *føres for flere kommuner*, må tilslutning hertil kun ske, når registret eller registersystemet er godkendt af finansministeren, og denne eller efter dennes bestemmelse en anden minister har fastsat forskrifter om det pågældende register eller registersystems opbygning og drift (§ 7, stk. 1). Registertilsynets udtalelse skal indhentes forinden disse afgørelser træffes..

I lovforslagets bemærkninger anføres, at disse registre på samme måde som de store

statslige registre i vidt omfang er landsdækkende, og at de har samme generelle betydning for administration og planlægning inden for de lovgivningsområder, de vedrører. Centrale eller landsdækkende edb-registre er nemlig et uundværligt led i administrationen inden for en række forvaltningssektorer, både hvad angår planlægning (f.eks. med henblik på lovgivning), og den daglige administration. Dette gælder uanset, om de nævnte registre eller registersystemer drives af staten eller af kommunerne. I lyset heraf anføres, at det ud fra almindelige offentligtretlige synspunkter og synspunkter vedrørende opgavefordelingen mellem stat og kommune ikke kan anses for tilfredsstillende, at disse registre eller registersystemer i alt væsentligt administreres af de kommunale organisationer eller sammenslutninger af disse. Endvidere refereres regeringens principielle opfattelse, hvorefter der bør tilvejebringes sådanne rammer for administrationen af disse registersystemer, at afgørelsen af spørgsmål om registrenes oprettelse, drift og videreudvikling henlægges under en politisk ansvarlig minister. I konsekvens heraf forudsætter lovforslaget, at finansministeren under udøvelsen af sine beføjelser til godkendelse og fastsættelse af forskrifter for fælleskommunale registre og registersystemer også kan varetage videregående samordningshensyn. Det anføres, at dette spørgsmål først endeligt kan afklares under lovforslagets behandling i Folketinget, idet udvalget vedrørende samordning af forvaltningens anvendelse af edb til

administrative formål er anmodet om at afgive en udtalelse om spørgsmålet snarest.

e. Reglerne under punkterne b, c og d, finder tilsvarende anvendelse ved samkøring af registre, der er oparbejdet med henblik på varetagelse af forskellige opgaver (§§ 4, stk. 3, 6, stk. 4 og 7, stk. 3).

/. Efter lovforslagets kap. 7 oprettes et *registertilsyn*, der foruden at afgive udtalelser i forbindelse med oprettelse af nye registre skal føre tilsyn med registrene. Tilsynet har en uafhængig stilling i forhold til den øvrige forvaltning, for så vidt angår varetagelsen af de funktioner, der vedrører tilsynsmyndighedens løbende kontrolvirksomhed. Tilsynsmyndigheden har derimod ikke efter forslaget en egentlig afgørelseskompetence i forbindelse med sager om oprettelse af nye offentlige registre. Disse afgørelser er som tidligere nævnt efter forslaget henlagt til de politisk ansvarlige organer, dvs. regeringen eller vedkommende kommunalbestyrelse.

3. Ikrafttræden.

Loven skal efter forslaget træde i kraft den 1. januar 1978. For registre, der er taget i brug inden lovens ikrafttræden, får loven først virkning 1 år efter lovens ikrafttræden. Udkast til forskrifter skal dog indsendes til registertilsynet senest 6 måneder efter lovens ikrafttræden. For visse registre får loven dog først virkning 3 år efter lovens ikrafttræden.

IV. Hovedsynspunkter

1. Indledning.

Staten og kommunerne har fælles interesse i koordinering af den offentlige forvaltnings edb-anvendelse. De hensyn, som må søges tilgodeset i en koordineringsproces, er imidlertid af meget forskellig karakter og til dels modstridende. Nedenfor opregnes de hensyn, som efter underudvalgets opfattelse er så væsentlige, at forslag til samordningsinitiativer i videst muligt omfang må tilgodes disse.

2. Brugermyndighedernes behov.

Administrative registre eller registersystemer har ifølge sagens natur til hovedformål at være hjælpemiddel for de myndigheder, som den pågældende administrative opgave er henlagt til, og det gælder uanset om registret føres på edb eller på anden måde. For de fælleskommunale registersystemer, som er oprettet indenfor de kommunale organisationers og Kommunedata's regie, lægges der både ved planlægningen, oprettelsen og driften stærk vægt på, at systemerne udformes og drives efter brugermyndighedernes, herunder også statens, behov; som det fremgår af kap. II er der tilrettelagt en organisatorisk standardssystematik til sikring heraf.

Det er endvidere omtalt, at der overvejes en styrkelse af de kommunale brugermyndigheders indflydelse gennem oprettelse af udviklingskomiteer.

For de statslige registersystemers vedkommende, som skal anvendes af de kommunale myndigheder, benyttes ikke en tilsvarende standardssystematik, men den måde, hvorpå tilpasningen til de kommunale myndigheders behov finder sted, er mere konkret bestemt

og varierer i intensitet fra område til område.

Underudvalget fremhæver betydningen af, at statlige registersystemer tilrettelægges og administreres under nøje hensyntagen til kommunale brugermyndigheders behov. Underudvalget tillægger det endvidere betydning, at der ikke etableres rammer for samordningen mellem staten og kommunerne, som unødigt vil hæmme de tilpasningsmuligheder, som indeholdes i den organisationsmodel, der anvendes i de kommunale organisationers og Kommunedata's regie.

3. Staten som bruger af de kommunale registersystemer.

a. Regeringens og centraladministrationens virksomhed i forhold til de lokale forvaltninger bør så vidt muligt have form at styring gennem generelle virkemidler frem for afgørelser i enkeltstående, konkrete tilfælde. De informationssystemer, som anvendes af de lokale myndigheder ved administrationen af et lovområde, er derfor af væsentlig betydning for de centrale myndigheders virksomhed. Dette synspunkt gælder i særlig grad for de informationssystemer, der er fælles for flere kommunale myndigheder. Disse informationssystemer har betydning for de centrale myndigheders planlægnings- og lovgivningsarbejde, hvortil kommer, at de centrale myndigheders styring af den løbende administration af et lovområde ofte mest praktisk kan gennemføres ved formulering af krav til disse systemer.

b. Centraladministrationen kan således betragtes som bruger af fælleskommunale registersystemer, som er indrettet til at være

landsdækkende. Centraladministrationens rolle som bruger af disse systemer bliver navnlig aktuell i følgende situationer:

- Centraladministrationen har en naturlig forpligtelse til at besidde et overblik over de enkelte lovområder og disses administration bl.a. for at kunne opfylde ministrenes informationsforpligtelser over for folkettinget.
- I forbindelse med udarbejdelse af ny lovgivning for områder, der er - eller ventes - administreret med bistand af et fælles registersystem, er det vigtigt at have umiddelbar adgang til oplysninger om bl.a. systemets muligheder for at varetage opgaver i forbindelse med administrationen af den ny lovgivning, herunder inden for hvilke tidsmæssige rammer en nødvendig ændring i systemet kan gennemføres.
- Det statistiske grundlag for centraladministrationens virksomhed tilvejebringes i stigende omfang mest hensigtsmæssigt ved anvendelse af de fælles registersystemer.
- De centrale myndigheders kontrollerende virksomhed kan ofte mest praktisk tilrettelægges som en medvirken ved formulering af krav til registersystemernes indhold, jfr. eksempelvis den foran side 9 omtalte henstilling fra rigsrevisionen. En sådan fremgangsmåde må principielt foretrækkes frem for en efterfølgende kontrol i form af afgørelser i klagesager og lignende.
- En af forudsætningerne for en samordning af statens og kommunernes edb-anvendelse med henblik på tilvejebringelse af de økonomisk og teknisk set mest tilfredsstillende løsninger er såvel en statslig indsigt i de kommunale registersystemer som en kommunal indsigt i de statslige registersystemer.

4. Strukturelle og offentligretlige synspunkter.

a. Da bl.a. administrationen af en række store lovområder i vid udstrækning varetages ved hjælp af fælles registersystemer, udøver den instans, som planlægger, etablerer og driver sådanne systemer, en af de væsentligste funktioner indenfor det eller de pågældende forvaltningsområder. Da systemerne ofte anvendes til behandling af oplysninger, som borgerne efter lovgivningen er forpligtet til at afgive til vedkommende myndighed, har planlægning, etablering og drift af fælles systemer væsentlige træk fælles med sædvanlige myndighedsopgaver. Hertil kommer, at den instans, som disponerer over et fælles registersystem i dets helhed, har opgaver af andet indhold end de tilsluttende brugermyndigheders. Det gælder eksempelvis i tilfælde, hvor der er sikret automatisk overførsel af oplysninger ved flytning til en anden brugermyndigheds område. Det er derfor ikke korrekt at betragte disse funktioner som ren servicebureauvirksomhed.

b. I lyset heraf forekommer det væsentligt, at man i lovgivningsarbejdet i højere grad end hidtil er opmærksom på de tilfælde, hvor den udførende administration støtter sig — eller må forventes at ville støtte sig - til fælles registersystemer. Særligt bør man omhyggeligt overveje, hvilken styrelsesordning, som skønnes mest hensigtsmæssig og betryggende. For de fælles registersystemer, som skal føres i de kommunale organisationers og Kommunedata's regie, er det særligt betydningsfyldt, at der tilrettelægges en styrelsesordning, som præciserer, hvilke organer der har beføjelser over og ansvaret for systemet som helhed. Ved registersystemer i det kommunale regie bør statslige brugerinteresser sikres, mens kommunale brugerinteresser selvsagt også bør tilgodeses ved statslige registersystemer.

5. Andre hensyn.

a. De rammer for samordning af statens og kommunernes planlægning, etablering og drift af fælles registersystemer, som må overvejes, skal i rimeligt omfang kunne finde anvendelse under ændrede tekniske vilkår.

De synspunkter, der er anført foran, må således også gælde med henblik på anvendelse af minidatamater i forbindelse med fællessystemer, og de generelle krav, der i øvrigt må stilles til registersystemer, som køres lokalt.

Det er derfor af betydning, at rammerne

for samordningen bliver fleksible, så ændringer heri som følge af den tekniske udvikling ikke vanskeliggøres.

b. Et forhold, der i sig selv skaber vanskeligheder for samordningen, er den forholdsvis svage samordning mellem statsmyndighederne indbyrdes. Dette kan i nogen grad bero på den statslige sektoropdeling, der ofte af de kommunale organisationer opfattes som et hæmmende element i samordningsbestrebelse.

V. Underudvalgets forslag

1. Indledning.

Underudvalget har bl.a. til opgave at fremkomme med forslag til styringsformer »for de landsdækkende eller fælleskommunale registersystemer«. Underudvalgets forslag skal ifølge kommissoriet omfatte rammer for administrationen af fælleskommunale registersystemer, hvorved et økonomisk, teknisk og retssikkerhedsmæssigt indseende med samt afgørelsen af spørgsmål om sådanne registres oprettelse, drift og videreudvikling henlægges under en politisk ansvarlig minister.

Underudvalgets forslag tager især sigte på at opstille retningslinier, som normalt må gælde for styrelsen af fælles registre eller registersystemer. Det gælder dels sådanne, som føres af staten, men også anvendes af kommuner, og dels sådanne, som føres i de kommunale organisationers og Kommunedata's regie, men hvor der som følge af systemets karakter eller omfang er behov for medindflydelse fra regeringens side.

Underudvalget har ikke anset det for sin opgave at tage stilling til, hvilke af de bestående registersystemer, der bør føres af staten eller de kommunale organisationer og Kommunedata, eller at forsøge at opstille materielle kriterier for en tilsvarende sortering af kommende registersystemer. Derimod har man søgt at udforme retningslinierne for styrelsen således, at der dannes en informations- og beslutningsstruktur, som i det hele skulle udgøre en egnet ramme for stillingtagen til sådanne samordningsspørgsmål.

Underudvalget har lagt afgørende vægt på at udforme styringsordningerne således, at de i kap. IV omtalte hensyn kan tilgodeses, uanset om et registersystem er placeret i statsligt eller fælleskommunalt regie. Herved vil man opnå, at valget mellem den ene eller den anden mulighed stort set alene bliver et spørgsmål om, hvad der er mest praktisk og hensigtsmæssigt i det pågældende tilfælde.

Det bemærkes, at underudvalget ikke har lagt sig fast på skarpe definitioner af begreberne basisregistre og landsdækkende registre. Sådanne præcise definitioner er i nærværende forbindelse næppe formålstjenlige.

Et registersystem, der ved etableringen er et udpræget sektorbestemt system, kan således senere vise sig at være anvendeligt også på andre områder og således antage karakter af basisregister. Endvidere kan der forekomme tilfælde, hvor interessen i statslig medvirken i et registersystem, som principielt er landsdækkende, er mindre fremtrædende. Der er med andre ord ikke altid en entydig forbindelse mellem et registersystems abstrakte betegnelse som basisregister eller landsdækkende register og den for systemet ønskelige styrelsesordning.

Det er af disse grunde et hovedpunkt i underudvalgets forslag, at den nærmere styrelsesordning for det enkelte registersystem, især sammensætningen af det pågældende styringsudvalg, jfr. nærmere nedenfor, inden for visse generelle rammer kan tilpasses konkret efter drøftelse i et sagkyndigt udvalg sammensat af repræsentanter for staten, de kommunale organisationer samt Københavns og Frederiksberg kommuner, jfr. nedenfor under 5.

2. Om styrelsen af statslige registre, som anvendes af kommunale myndigheder.

Selv om underudvalget som nævnt ikke har beskæftiget sig med, hvilke registersystemer eller typer heraf der bør være statslige, er der dog i overvejelserne indgået det synspunkt, at fælles registre eller registersystemer, som i alt væsentligt har karakter af basisregistre, eller hvis anvendelse generelt er en forudsætning for at administrere et givet lovområde, normalt må være undergivet en statslig styring, som udformes efter de behov, der gør sig gældende i de enkelte tilfælde.

I realiteten er der her tale om et opgavefordelingsspørgsmål, som sammen med andre problemer af denne art må løses i forbindelse med lovgivningen og den øvrige regelfastsættelse inden for de områder, hvor administrationen i et eller andet omfang er decentraliseret til kommuner og amtskommuner. Underudvalget understreger betydningen af, at ministerierne i deres planlægning og lovforberedelse er opmærksomme på spørgsmålet i højere grad end hidtil.

Det vil efter de forslag, underudvalget stiller, være en opgave for finansministeriet i forbindelse med det samvirke med de kommunale organisationer, som foreslås i det følgende, at medvirke til, at spørgsmålene tages op på hensigtsmæssig måde, bl.a. således at der i de tilfælde, hvor registeropgaven henlægges til staten, skabes sikkerhed for, at der tages hensyn til de kommunale brugermyndigheders behov i forbindelse med registrets tilrettelæggelse og drift.

I denne forbindelse kan der peges på bygnings- og boligregistret, jfr. nærmere bilag 3, som eksempel på et særligt lovordnet, under statslig styring stående registersystem, som det i øvrigt er en kommunal opgave at varetage og finansiere. Dette registersystem illustrerer endvidere, at der ved en sådan lovordnet styrelsesordning intet er til hinder for, at servicebureau-opgaverne placeres i

Kommunedata. Det samme viser eksemplet med undervisningsministeriets statistik- og pensionsregister, jfr. bilag 6.

Et hensigtsmæssigt retligt grundlag for finansministeriets koordineringsvirksomhed i bl.a. den her omhandlede henseende vil være bestemmelsen i registerforslagets § 4, hvorefter statslige myndigheders registre skal godkendes af vedkommende minister på grundlag af en udtalelse fra registernævnet og efter forhandling med finansministeriet. Om ikke før, vil der ved denne godkendelse kunne fastsættes de fornødne vilkår vedrørende styrelsen af det pågældende registersystem til sikring af, at de kommunale myndigheders interesser med hensyn til registrets brug tilgodeses.

3. Samordning mellem statsmyndighederne indbyrdes.

a. Underudvalget anser en effektiv koordination af registeranvendelsen inden for den statslige administration som en afgørende betingelse for en udvidet samordning af den statslige og kommunale edb-anvendelse. Ved koordinationen må det bl.a. søges opnået, at den statslige sektoropdeling, der i nogen grad har virket hæmmende på de hidtidige samordningsbestrebelse mellem staten, de enkelte kommuner og de kommunale organisationer, kommer til at spille en mindre fremtrædende rolle. Udover den generelle forpligtelse til indbyrdes samarbejde, som i den henseende må påhvile enhver statsmyndighed, er det en forudsætning for en effektivisering af den nævnte koordination, at ansvaret herfor placeres hos en enkelt minister.

b. I medfør af gældende bestemmelser påhviler det finansministeriet (administrationsdepartementet) at varetage en vis koordinering af statsmyndighedernes edb-anvendelse. De gældende bestemmelser er nærmere beskrevet ovenfor i kapitel II, hvortil henvises.

I forslaget til lov om offentlige myndigheds registre foreslås finansministeriets koordinerende funktioner udvidet og lovfæstet. I lovforslagets § 4 bestemmes således, at registre, der føres for en statslig myndighed, kun må oprettes i henhold til godkendelse fra vedkommende minister efter forhandling med finansministeren.

c. Det er underudvalgets opfattelse, at finansministeriet som hidtil må varetage samordningen af den statslige edb-anvendelse, men tildeles sådanne opgaver og beføjelser, at en effektiv samordning bliver mulig. De opgaver og beføjelser, som i lyset heraf foreslås henlagt til finansministeriet, skitseres nedenfor:

- Som en generel forpligtelse bør det påhvile finansministeriet at følge udviklingen i den statslige forvaltning med henblik på at tage initiativ til rådgivning af statsmyndigheder om anvendelse af edb.
- Det er en forudsætning for en effektiv samordning af den statslige edb-anvendelse, at finansministeriet på det tidligst mulige tidspunkt orienteres om statsmyndighedernes overvejelser om anvendelse af edb. Statsmyndighedernes forpligtelse til at orientere finansministeriet må omfatte både overvejelser om indførelse af edb-anvendelse og overvejelser om ændringer af omfattende karakter i edb-anvendelsen inden for den pågældende statsmyndigheds forvaltningsområde. Statsmyndighederne må endvidere være forpligtede til at afgive de oplysninger, som finansministeriet skønner nødvendige. Det bør på den anden side påhvile finansministeriet at bistå statsmyndighederne i sådanne overvejelser i det omfang, det skønnes fornødent.
- Til støtte for samordningsvirksomheden

må finansministeriet føre en fortegnelse over dataindholdet i offentlige myndigheds registre. Fortegnelsen vil bl.a. kunne danne grundlag for en udsøgning af de registersystemer, der nærmere bør undersøges forud for beslutning om tilrettelæggelse af nye opgaveløsninger.

Finansministeriet må ved gennemgang af lovforslags administrative konsekvenser påse, at lovgivningen er opmærksom på de tilfælde, hvor den udførende administration i overvejende eller betydeligt omfang er - eller må ventes at blive - baseret på anvendelse af edb. Finansministeriet må herunder påse, at der etableres en sådan styrelsesordning for edb-anvendelsen, at alle brugere eller grupper af brugere får indsigt og indflydelse på edb-anvendelsen.

Statsmyndigheder bør som hidtil alene kunne indgå aftale om anskaffelse eller leje af edb-materiel, programmel eller køb af edb-ydelser efter godkendelse fra finansministeriet.

Underudvalget forudsætter, at de her skitserede retningslinier finder udtryk i form af et cirkulære eller lignende, eventuelt i tilknytning til registerlovforslagets § 4.

Underudvalget har under sine drøftelser været inde på spørgsmålet om, hvorvidt det ville styrke finansministeriet i dets samordningsvirksomhed, at nogle af de vigtigste basisregistre som f.eks. CPR-systemet, bygnings- og boligregistret og indtægtsregistret blev henført under dette ministerium. Det er den overvejende opfattelse, at dette ikke er nødvendigt, men underudvalget har i øvrigt under henvisning til de igangværende drøftelser i edb-samordningsudvalget om det såkaldte projekt-personregistrering, ikke ment at burde gå ind i problemets enkeltheder med henblik på en stillingtagen.

d. Finansministeriets samordningsfunktioner i den statslige edb-anvendelse gør det naturligt og hensigtsmæssigt, at dette ministerium pålægges det overordnede ansvar for varetagelse af statens interesser i samordningen af den statslige og kommunale edb-anvendelse. En af forudsætningerne for en sådan samordning er en gensidig statslig-kommunal orientering om alle forhold og påtænkte foranstaltninger, som kan have betydning for edb-anvendelsen. Nedenfor foreslås derfor, at finansministeriet indtræder som den ene part i en aftale med de kommunale organisationer, Københavns og Frederiksberg kommuner om statslig - kommunal edb-samordning. En følge heraf må være, at finansministeriet i sit samarbejde med de øvrige statsmyndigheder må tage de muligheder i betragtning, som anvendelse af bestående kommunale og fælleskommunale registersystemer og edb-kapacitet indebærer.

4. Om styrelse af fælleskommunale registersystemer, som føres i de kommunale organisationers og Kommunedata's regie.

a. Der er enighed i underudvalget om behovet for at styrke samordningen af den offentlige forvaltnings anvendelse af fælles registre og registersystemer. Der er endvidere enighed om, at underudvalgets forslag til rammer for en intensiveret samordning i videst mulig omfang må tilgodese de hovedsynspunkter, som er refereret i kapitel IV. Derimod hersker der forskellige opfattelser i underudvalget om karakteren af de foranstaltninger, som skønnes nødvendige til opnåelse af den tilstræbte samordning.

b. *Repræsentanterne for statsskattedirektoratet, budgetdepartementet, administrationsdepartementet og formanden* finder, at kommis-

soriets forudsætning om en kontrol fra regeringens side med fælleskommunale registersystemer principielt bedst opfyldes gennem en lovbestemt beføjelse for finansministeren til godkendelse af offentlige fælles registre og registersystemer (jfr. § 7 i forslaget til lov om offentlige myndigheders registre) *kombineret* med en lovbestemt direkte og almindelig kontrol med de edb-centralers virksomhed, som fører sådanne registre og registersystemer (en koncessionslignende ordning). Da en koncessionslignende ordning bl.a. i kraft af sin generelle karakter kan være tung at arbejde med, og da fælleskommunale registersystemer i alt overvejende grad rent faktisk varetages af de kommunale organisationer og Kommunedata, må det dog efter disse medlemmers opfattelse anses for tilstrækkeligt, at registerlovsforslagets godkendelsesbeføjelser suppleres med en aftale om samarbejde vedrørende statens og de kommunale organisationers og Kommunedata's udvikling, oprettelse og drift af registre og registersystemer, der anvendes af flere kommunale myndigheder i fællesskab.

Repræsentanterne for Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen har påpeget, at de hidtidige erfaringer med statslig-kommunal samordning dokumenterer, at der ikke er behov for et lovbestemt grundlag for samordningen.

5. Forslag til samarbejdsordning.

Uanset underudvalgets forskellige opfattelser med hensyn til behovet for et lovbestemt grundlag for samordningen, er der således enighed om det hensigtsmæssige i etablering af samordningsprocedurer- og organer på et aftalemæssigt grundlag.

Underudvalgets udkast til samarbejdsaftale med tilhørende bemærkninger gengives nedenfor.

5.1 Udkast til aftale mellem finansministeriet, Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark samt Københavns og Frederiksberg kommuner om samarbejde vedrørende planlægning, oprettelse og drift af offentlige fælles registersystemer m.v.

Parterne er enige om at tilstræbe den bedst mulige samordning af det offentliges anvendelse af edb-registre. Til forbedring af grundlaget for beslutninger vedrørende sådanne registres planlægning, oprettelse og drift er aftalt følgende:

§ 1. Finansministeriet drager omsorg for, at de to sammenslutninger samt Københavns og Frederiksberg kommuner orienteres om påtænkte statslige foranstaltninger vedrørende registre og brug af edb, for så vidt foranstaltningerne kan have betydning for kommunernes og amtskommunernes registeranvendelse. De to sammenslutninger samt Københavns og Frederiksberg kommuner orienterer på tilsvarende måde hinanden og finansministeriet om de foranstaltninger, de påtænker at træffe med hensyn til brug af edb samt registre og registersystemer, som er egnet til anvendelse af flere kommunale myndigheder i fællesskab.

Stk. 2. Til forhandling om sager om de i stk. 1 nævnte spørgsmål nedsætter finansministeren et fast udvalg af sagkyndige. I udvalget repræsenteres finansministeriet, indenrigsministeriet, Danmarks Statistik, ministeriet for skatter og afgifter, socialministeriet og efter finansministeriets bestemmelse yderligere ministerier og styrelser, samt Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforenin-

gen i Danmark, Københavns og Frederiksberg kommuner.

Stk. 3. Efter forhandling i det i stk. 2 nævnte udvalg kan enhver af parterne forlange, at spørgsmål omfattet af stk. 1 forelægges for finansministeren.

Alternativ 1.

§ 2. Finansministeriet og indenrigsministeriet repræsenteres ved hver sin observatør i Kommunedata I/S's bestyrelse. Finansministeriet repræsenteres ved 2 observatører i det mellem de to sammenslutninger og Kommunedata I/S oprettede edb-samarbejdsudvalg.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte observatører har adgang til uden stemmeret at deltage i forhandlingerne på lige fod med det pågældende organs medlemmer. Der skal gives observatørerne samme oplysninger, som meddeles medlemmerne, og observatørerne har adgang til at forlange oplysninger om virksomheden efter samme regler, som gælder for medlemmerne.

Alternativ 2.

§ 2. Finansministeriet repræsenteres ved 2 medlemmer i det mellem de to sammenslutninger og Kommunedata I/S oprettede edb-samarbejdsudvalg.

§ 3. Til udvikling, oprettelse og vedligeholdelse af statslige eller kommunale edb-registre og edb-systemer, som er egnet til anvendelse af flere kommunale myndigheder i fællesskab, nedsættes særlige styringsudvalg med statslig og/eller kommunal repræsentation. Bestemmelse om styringsudvalgs sammensætning samt formandsskab herfor træf-

fes efter forhandling i det i § 1, stk. 2 nævnte udvalg. Et styringsudvalg kan være fælles for flere registre eller registersystemer.

Stk. 2. Styringsudvalg følger i øvrigt de regler for projektstyring, der er aftalt mellem vedkommende statslige styrelse og kommunale organisation på den ene side og I/S Datacentralen og Kommunedata I/S på den anden side.

§ 4. I I/S Datacentralens og Kommunedata I/S's budget og regnskab opføres særskilt udgifterne til projekter vedrørende udvikling og oprettelse af edb-registre og edb-systemer, der påregnes anvendt af flere myndigheder eller som berører flere offentlige sektorer, idet de pågældende projekter specificeres med hensyn til deres formål, indhold og økonomiske konsekvenser.

§ 5. Det tilstræbes, at anvendelse af edb-registre og edb-systemer, som føres på henholdsvis I/S Datacentralen og Kommunedata I/S, kan ske på ensartede økonomiske vilkår for statsmyndigheder og kommunale myndigheder.

§ 6. Denne aftale kan skriftligt opsiges af enhver af parterne med 1 års varsel.

Stk. 2. Aftalen har virkning fra 1. januar 1978.

§ 7. Bestemmelsen i § 5 optages snarest og inden udgangen af 1977 i budget- og regnskabsregulativerne for I/S Datacentralen og Kommunedata I/S.

5.2 Generelle bemærkninger til aftaleudkastet.

a. Ved aftaleudkastet tilstræbes det at styrke samordningen af de offentlige fælles registre og registersystemer, især med henblik på at sikre en rationel og økonomisk udnyttelse i den statslige og kommunale forvaltning af eksisterende og kommende registre og regi-

stersystemer. Ved at sikre regeringen en medindflydelse på den registervirksomhed, som foranstalles af de kommunale organisationer og Kommunedata, skal aftaleudkastet tillige bidrage til at fjerne de principielle betænkeligheder, som kan være forbundet med, at landsdækkende registersystemer foranstalles og føres af de kommunale organisationer og Kommunedata. Der henvises til bemærkningerne i kapitel IV, pkt. 4, om strukturelle og offentligtretlige hensyn.

b. For aftalens parter (finansministeriet, de kommunale organisationer samt Københavns og Frederiksberg kommuner) fastslås en gensidig forpligtelse til at informere om påtænkte foranstaltninger af betydning for anvendelse af registre og registersystemer i den offentlige forvaltning. Der etableres et permanent sagkyndigt udvalg, der har til opgave at virke som forum for informationsudvekslingen og med grundlag heri at søge aftaleparternes planer for produktudvikling og budgetter samordnet. Kan der ikke opnås enighed i det sagkyndige udvalg, har enhver af parterne adgang til at forlange spørgsmålet forelagt for finansministeren og derved bringe spørgsmålet op til politisk drøftelse, jfr. udkastets § 1.

I § 2 foreslås det, at staten repræsenteres i det edb-samarbejdsudvalg, som er oprettet af de kommunale organisationer og Kommunedata.

Statens repræsentanter i udvalget mener yderligere at måtte foreslå, at staten repræsenteres ved observatører i Kommunedata's bestyrelse. Repræsentanterne for de kommunale organisationer finder derimod, at en sådan repræsentation er overflødig. I bemærkningerne til § 2 nedenfor er nærmere redegjort for underudvalgets overvejelser om dette spørgsmål.

I udkastets § 3 foreslås det, at der nedsættes styringsudvalg med statslig og kommunal repræsentation til udvikling, oprettelse og

vedligeholdelse af registre og registersystemer, som er egnet til anvendelse af flere kommunale myndigheder i fællesskab.

Underudvalget er opmærksom på, at aftaleudkastet alene bidrager til en styrkelse af samordningen for de registre og registersystemer, som aftalens parter er ansvarlige for, eller som føres på Datacentralen eller Kommunedata. Omfattet af aftaleudkastet er endvidere fællessystemer, som udvikles på de to nævnte edb-centraler, men som føres af de kommunale myndigheder ved hjælp af eget edb-materiel. Derimod er lokal udvikling af systemer til anvendelse på egne anlæg ikke omfattet af aftalen. Der er enighed i underudvalget om, at det bør påhvile det sagkyndige udvalg nøje at følge udviklingen af lokal anvendelse af edb-systemer på egne anlæg, således at udvalget i givet fald kan drøfte skridt til en udvidelse af samordningsvirksomheden.

c. Underudvalget ønsker at fremhæve, at de procedurer og organer m.v., som er foreslået i aftaleudkastet, kan indpasses uden væsentlige ændringer for den organisationsstruktur, som allerede er etableret med henblik på statslig og fælleskommunal edb-anvendelse.

5.3 Bemærkninger til aftaleudkastets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Bestemmelsen i *stk. 1* pålægger aftalens parter en *gensidig forpligtelse til at informere* om påtænkte foranstaltninger af betydning for parternes registeranvendelse. Informationsforpligtelsen omfatter for statens vedkommende dels anvendelse af statens egne registersystemer og edb i øvrigt, og dels foranstaltninger af betydning for kommunernes og amtskommunernes registeranvendelse. Herved sigtes især til regler og regelsæt (administrativt fastsat eller ved lov), som stiller krav til de dele af den kommunale forvaltning, der er - eller må ventes - baseret på

anvendelse af registre og registersystemer, som føres i det kommunale regie. De kommunale sammenslutningers samt Københavns og Frederiksberg kommuners informationsforpligtelse omfatter påtænkte foranstaltninger vedrørende brug af edb. Den angår særligt registre og registersystemer, som er egnet til anvendelse af flere kommunale myndigheder i fællesskab. Udenfor falder således en kommunal myndigheds anvendelse af et register, som ikke er egnet til anvendelse af andre myndigheder.

Underudvalget har foran under pkt. 2, foreslået, at finansministeriet fører en fortegnelse over dataindholdet i offentlige myndigheders registre bl.a. med henblik på at bidrage til et tilstrækkeligt vurderingsgrundlag for påtænkte foranstaltninger, der omfattes af aftaleudkastet. Parternes informationsforpligtelse må derfor også omfatte oplysninger til brug ved etablering og vedligeholdelse af fortegnelsen.

Der er i underudvalget enighed om at understrege, at parterne skal opfylde deres informationsforpligtelse på et så tidligt tidspunkt som muligt. Kun herved opnås sikkerhed for, at der ikke i den offentlige sektor forgæves afholdes betydelige udgifter til udvikling af registre og registersystemer.

I medfør af denne bestemmelses *stk. 2* nedsætter finansministeren et *udvalg af sagkyndige*, der sammensættes af repræsentanter for staten, de kommunale organisationer samt Københavns og Frederiksberg kommuner. Udvalget, der er et permanent embedsmandsudvalg, har til opgave at udgøre et forum for den ovenfor omtalte informationsudveksling og at drøfte forslag til sikring af en koordineret løsning af administrative opgaver i den statslige og kommunale sektor, som varetages - eller påtænkes varetaget - ved hjælp af edb.

For at koordineringen kan finde sted på det tidligst mulige tidspunkt bør aftalens parter forelægge udvalget samlede planer

med tilhørende budgetter for deres udvikling af bestående og nye systemer. Dette indebærer bl.a., at parterne først tager endelig stilling til egne planer efter forudgående drøftelse i udvalget. Det bør i øvrigt tilstræbes, at planerne anvender en flerårig tidshorison, ligesom det vil være ønskeligt, at parternes planer udarbejdes og revideres efter retningslinier, som aftales i udvalget.

Det er udvalgets opgave at søge de forlagte planer koordineret, således at parterne kan forelægge samordnede planer til de respektive myndigheders afgørelse.

Udvalget skal endvidere drøfte spørgsmål om styringsordninger for offentlige fælles registre og registersystemer (jfr. § 3), anskaffelse af edb-materiel samt i det hele forhold af betydning for koordinering af statens og kommunernes edb-anvendelse.

Bestemmelsens *stk. 3* fastlægger en procedure for de tilfælde, hvor det ikke er muligt at opnå enighed i det sagkyndige udvalg. Enhver af parterne kan da forlange, at spørgsmålet forelægges finansministeren. Herved bringes spørgsmålet *op på politisk plan* og gøres til genstand for forhandling mellem finansministeren og politikere fra vedkommende organisation(er) og/eller København og Frederiksberg kommuner.

Til § 2.

Der har ikke kunnet opnås enighed i udvalget om denne bestemmelses indhold, og den fremtræder derfor i aftaleudkastet som to alternativer. Uenigheden vedrører alene spørgsmålet om, hvorvidt staten skal repræsenteres ved observatører i bestyrelsen for Kommunedata I/S, idet der er enighed om, at staten (finansministeriet) repræsenteres i det edb-samarbejdsudvalg, som er oprettet mellem de kommunale organisationer og Kommunedata I/S; (udvalget kaldes også »direktørudvalget«). Den statslige repræsentation i dette udvalg har til formål at sikre sta-

ten en umiddelbar indsigt i Kommunedata's virksomhed og derved bl.a. tilgodese de hensyn af strukturel og offentligretlig karakter, som er omtalt i kapitel IV, pkt. 4.

Repræsentanterne for statsskattedirektoratet, budgetdepartementet, administrationsdepartementet og formanden finder imidlertid, at statslig repræsentation i edb-samarbejdsudvalget ikke i tilstrækkelig grad tilgodeser disse hensyn. Disse medlemmer lægger vægt på, at aftalen skal tjene samme formål som en koncessionsordning, og altså bl.a. også formelt sikre et indseende fra regeringens side med hensyn til de dispositioner, der træffes af det styrende organ for Kommunedata, der er driftsherre for langt de fleste fælleskommunale registersystemer. Disse medlemmer foreslår derfor, at aftalen også skal omfatte statslig repræsentation ved observatører i Kommunedata's bestyrelse, som er det ansvarlige organ overfor repræsentantskabet for edb-centralens virksomhed i det hele. En sådan ordning kan tillige betragtes som et modstykke til de kommunale organisationers samt Københavns og Frederiksberg kommuners repræsentation i Datacentralens bestyrelse. Disse medlemmer tilslutter sig derfor formuleringen til § 2, således som den er *udformet i alternativ 1*, I denne forbindelse erindres om, at disse medlemmer yderligere er af den opfattelse, at de nævnte hensyn i øvrigt forudsætter et lovmæssigt grundlag for samordningen, jfr. kapitel V, pkt. 4, b.

Repræsentanterne for Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen er af den opfattelse, at statslig repræsentation i bestyrelsen for Kommunedata er overflødig, idet spørgsmål, hvorom der ikke er opnået enighed i det i § 1, stk. 2, nævnte udvalg, kan forelægges til politisk forhandling mellem finansministeren og de kommunale organisationer. Disse medlemmer tager således afstand fra alternativ 1, og udtaler i den forbindelse følgende:

Den udviklingsmodel, der anvendes ved udvikling af edb-systemer i såvel statsligt som kommunalt regie, medfører, at edb-systemernes politiske og administrative forhold fastlægges af brugerne, det vil sige kommuner, amtskommuner og statslige myndigheder.

Heraf følger, at spørgsmål om hvilke krav der skal tilgodeses af edb-systemerne ikke er et anliggende, der fastlægges i edb-bureauernes bestyrelse.

Med de bestemmelser, der er indeholdt i aftaleudkastets § 1, ses der således ikke at være nogen selvstændig argumentation for statslig repræsentation i Kommunedata's bestyrelse, med mindre det fra statens side anses for nødvendigt at indføre en direkte kontrol med, at Kommunedata's bestyrelse overholder den indgåede aftale.

De kommunale organisationer vil anse en statslig repræsentation for direkte uhensigtsmæssig, idet det vil kunne give edb-bureauerne en status, der går ud over det rent edb-servicemæssige.

De kommunale organisationer finder det ønskeligt, at edb-bureauerne opretholdes som serviceorganer, der har til opgave at opfylde de politiske og administrative krav, som stilles af statslige myndigheder, amtskommuner og kommuner.

Disse medlemmer tilslutter sig derfor formuleringen i *alternativ 2*.

Til § 3.

I medfør af *stk. 1* nedsættes styringsudvalg med statslig og kommunal repræsentation til udvikling, oprettelse og vedligeholdelse af offentlige fælles registre og registersystemer. Beslutninger om sammensætning m.v. træffes efter forhandling i det sagkyndige udvalg, som er omtalt i udkastets § 1, *stk. 2*.

Ved formuleringen af § 3 har underudvalget ønsket at fastslå, at registre og registersystemer omfattet af bestemmelsen har en sådan karakter, at de bør være et fælles anliggende for aftalens parter. Gennem opret-

telse af styringsudvalg sikres aftalens parter en løbende indsigt og indflydelse på de registre og registersystemer, som er af betydning for henholdsvis den statslige og kommunale administration, uanset fra hvilket regieinitiativ til systemets udvikling udgår og uanset i hvilket regie systemet oprettes og føres. Aftaleudkastets § 3 medfører, at der skal oprettes styringsudvalg for både statslige og kommunale fælles registre og registersystemer, hvor lignende udvalg ikke allerede er etableret. Er der med hjemmel i lovgivningen og de dertil hørende administrative bestemmelser i forvejen nedsat styringsudvalg med statslig/kommunal repræsentation (jfr. eksempelvis lærerregistret), skal der således ikke nedsættes et styringsudvalg for dette registersystem i henhold til aftalen.

I udviklings- og etableringsfasen fungerer styringsudvalget som koordinerende organ bl.a. for udarbejdelsen af kravspecifikation. Efter etablering af et register eller registersystem opretholdes styringsudvalget fortsat, men udvalget forudsættes alene inddraget i tilfælde af ændringer i systemet af en vis størrelse. Styringsudvalget har naturligvis adgang til alle oplysninger vedrørende det pågældende register eller registersystem, som er af betydning for udvalgets virksomhed.

Det er ikke hensigten, at styringsudvalgene skal medvirke ved den løbende administration og tilpasning af registersystemer, som er i drift. Da sådanne registersystemer imidlertid må opfattes som et fællesanliggende, må de i styringsudvalget repræsenterede naturligt have adgang til oplysninger om driften i almindelighed, herunder om de mindre væsentlige ændringer og tilpasninger, som foretages. Efter forhandling i styringsudvalget må aftalens parter endvidere have adgang til at lade sig repræsentere i eventuelle arbejdsgrupper o.l. med opgaver i forbindelse med systemernes daglige drift.

I aftaleudkastet åbnes mulighed for, at et styringsudvalg kan være fælles for flere re-

gistre eller registersystemer, idet det kan være hensigtsmæssigt at etablere et styringsudvalg for større, sammenhængende områder, eksempelvis for skatteadministrationens registre.

I *stk. 2*, bestemmes, at eksisterende aftaler om projektstyring mellem vedkommende statsstyrelse og de kommunale organisationer på den ene side og Datacentralen og Kommunedata på den anden i øvrigt er bestemmende for styringsudvalgene. Disse aftaler er nærmere beskrevet i kapitel II, pkt. 2.

Der kan være grund til at understrege, at spørgsmål, hvorom der ikke kan opnås enighed i et styringsudvalg, kan forelægges det sagkyndige udvalg (jfr. § 1, stk. 2) til drøftelse, således at den forhandlingsprocedure, som er fastlagt i aftaleudkastets § 1, kan bringes i anvendelse.

Til § 4.

Foran er understreget, at samordningsbestræbelserne primært må tage sigte på ko-

ordinering af planer for produktudvikling og budgetter. På denne baggrund har underudvalget fundet det ønskeligt, at regnskaber og budgetter for de to offentlige edb-centraller udformes således, at udviklingsudgifter m.m. klart og detaljeret fremgår heraf.

Til § 5.

Bestemmelsen er en principklæring, der ikke berører spørgsmålet om hvilke myndigheder, der skal betale for hvilke registrydelser, men som alene understreger den naturlige retningslinie, at Datacentralen og Kommunedata hver for sig bør opretholde ensartethed med hensyn til prispolitik og kalkulationsprincipper for registrydelser til statslige og kommunale myndigheder. Underudvalget er opmærksom på, at der her er tale om et særdeles komplekst spørgsmål. Det vil derfor være ønskeligt, at enkeltheder i påkommende tilfælde drøftes i § 1, stk. 2 - udvalget.

6. Personalemæssige og økonomiske konsekvenser af underudvalgets forslag.

a. Underudvalgets forslag indebærer en væsentlig styrkelse af samordningen af edb-anvendelsen i statsligt og kommunalt regie. Denne styrkelse kan kun opnås, såfremt der både i det statslige og kommunale regie afsættes tilstrækkelige ressourcer hertil.

b. For statens vedkommende betyder underudvalgets forslag, at sektorministerierne mere konsekvent end tidligere inddrages i udvikling, oprettelse og vedligeholdelse af de fælleskommunale registersystemer, som varetager væsentlige dele af de lokale myndigheders administration af det pågældende ministeriums lovområder. Sektorministeriernes virksomhed i de foreslåede styringsudvalg vil imidlertid variere i omfang og intensitet fra ministerium til ministerium. For enkelte ministeriers vedkommende må det ventes, at disse nye opgaver vil få et sådant omfang, at der vil være behov for personaleudvidelse. Dette vil formentlig være tilfældet for socialministeriet, ministeriet for skatter og afgifter samt indenrigsministeriet. Behovet for de tre nævnte ministerier tilsammen kan rent skønmæssigt opgøres til mellem 5 og 10 akademiske medarbejdere.

Finansministeriets rolle som koordinator af den statslige edb-anvendelse understreges og udvides ved underudvalgets forslag. Ud over varetagelse af sekretariatsforretninger for det sagkyndige udvalg (jfr. af-

taleudkastet § 1, stk. 2) skal finansministeriets koordinerende virksomhed intensiveres betydeligt, jfr. kapitel V, pkt. 2. Der kan ikke ses bort fra, at ministeriet i en overgangsperiode, hvor procedurer og regelsæt skal udarbejdes, vil have behov for en personaleforøgelse på 4-5 akademiske medarbejdere. Denne overgangsperiode skønnes at være ca. 1½ år. Derefter skulle der være grundlag for en beskedent reduktion i medarbejdertallet.

c. De kommunale organisationer forventer ikke, at de her aftalte rammer for samordningen vil medføre behov for personaleudvidelser i disse organisationer, idet man er af den opfattelse, at det eventuelle merarbejde, der er forbundet med samordningen, opvejes af, at drøftelserne med de enkelte sektorministerier kommer ind i fastere rammer gennem etablering af de i § 3 nævnte styringsudvalg.

d. De økonomiske konsekvenser af underudvalgets forslag kan ikke opgøres til noget konkret beløb, idet konsekvenserne i første række vil blive, at den offentlige sektor undgår at afholde forgæves udviklingsomkostninger, samt at der skabes grundlag for mere økonomisk fordelagtig udnyttelse af registre og registersystemer.

Ses alene på udgiftssiden kan lønomkostningerne til den omtalte personaleudvidelse i staten anslås til mellem 1 og 1½ mill. kr. årligt.

Bilag

Afskrift.

Edb-samordningsproblemerne har på grundlag af edb-samordningsudvalgets delbetænkning været genstand for drøftelser mellem regeringen og de kommunale organisationer samt Københavns og Frederiksberg kommuner i den første halvdel af januar måned 1977.

Resultatet af drøftelserne for så vidt angår SIP fase 1 er, at dette system kan stilles til rådighed for kommunerne. Det er indtil videre en forudsætning, at der ikke er terminaladgang til persondata på tværs af kommunegrænser, at tilslutningen ikke kan ske i forventning om nogen bestemt videreudvikling af de personorienterede registersystemer, og at tilslutning sker på den enkelte kommunes eget ansvar.

For så vidt angår tilladelse til yderligere tilslutning til terminaldelen af det kommunale forskudsændringssystem beror denne på, at administrationsdepartementet og skatdepartementet undersøger sikkerhedsforanstaltningerne mod uautoriseret anvendelse af terminalerne. I sammenhæng hermed undersøger administrationsdepartementet og indenrigsministeriet sikkerhedsforanstaltningerne i forbindelse med anvendelsen af SIP fase 1.

Beslutning om iværksættelse af SIP fase 2 må imidlertid afvente såvel den politiske behandling af justitsministeriets registerlovforslag som edb-samordningsudvalgets videre overvejelser.

Med henblik på fremskyndelse af samordningsudvalgets arbejde var der enighed om, at samordningsudvalget afgiver delbetænkning dels om styrings- og ansvarsspørgsmål,

dels om projekt personregistrering, som omfatter forslag til en hensigtsmæssig og samordnet opbygning af det offentlige personregistrering. Arbejdet forudsættes afsluttet inden udgangen af 1977. Samtidig blev det understreget, at udvalgsarbejdet skal søges fremmet således, at det er muligt sidst på sommeren at have et grundlag for stillingtagen til SIP's videreførelse, eventuelt som forsøg.

Det har fra regeringens side været en forudsætning for således at fremskynde udvalgsarbejdet, at udvalgets overvejelser om styrings- og ansvarsspørgsmålene sker på grundlag af regeringens principielle opfattelse, at der må tilvejebringes sådanne rammer for administrationen af de fælleskommunale registersystemer, at økonomisk, teknisk og retssikkerhedsmæssig indseende med samt afgørelsen af spørgsmål om registrenes oprettelse, drift og videreudvikling henlægges under en politisk ansvarlig minister.

Udvalgsarbejdet om ansvar og styring skal herefter bl.a. resultere i forslag til styringsformer for de landsdækkende eller fælleskommunale registersystemer på grundlag af regeringens oven for nævnte principielle standpunkt til spørgsmålet.

Man skal anmode om, at udvalgets udtalelse herom må foreligge senest i maj måned 1977.

Fra de kommunale organisationers side blev ved drøftelserne fremlagt et forslag til løsning på ansvars- og styringsspørgsmål vedrørende SIP, som vil blive tilstillet edb-samordningsudvalget.

Knud Heinesen/Hans Wiirtzen

CPR-systemet.

1. Indledning.

Det centrale personregister blev oprettet i 1968 i henhold til lov om folkeregistrering.¹⁾ Ved loven af 1968 er det bl.a. målet at åbne »mulighed for rationalisering af folkeregistervæsenet (personregistreringen) i overensstemmelse med den tekniske udvikling (elektronisk databehandling).²⁾ Grundlaget for denne rationalisering var CPR-systemet.

2. Systemets drift.

a. CPR, der er et basisregistersystem for almindelige persondata, indeholder oplysninger om personnummer, navn, adresse, civilstand og lignende for ca. 6 millioner personer, der siden CPR's oprettelse den 1. april 1968 er eller siden er blevet tilmeldt et dansk folkeregister. Endvidere er optaget i registret sømands- og kildekattepligtige samt medlemmer af ATP, der ikke har været optaget i et folkeregister.

b. CPR-systemet, der føres på Datacentralen, er opdelt i en række delregistre:

- Personregistret;
- Henvisningsregistret (referencer mellem ægtefæller, forældre eller børn);
- Adresseregistret;
- Ind- og udvandringsregistret;
- Brugerregistret;
- Personnummerjournalen;
- Udtræksregistret
- samt et antal tabeller (stillingskoder og -betegnelser m.v.).

c. Hovedparten af CPR's oplysninger indrapporteres via de kommunale folkeregistre. Som grundlag for indrapporteringen af ændringer til CPR har folkeregistrene et kartotek, visende CPR's dataindhold for hver af kommunens indbyggere. Folkeregistrenes ændringsmeddelelser ophulles enten af kommunen selv eller de kommunale edb-centraler, hvor hulkortene herefter omsættes til magnetbånd og én gang om ugen indsendes til Datacentralen. Også ændringsmeddelelser fra Københavns kommunes statistiske kontor indrapporteres på magnetbånd, men uden anvendelse af ændringsmeddelelser.

Uddata leveres i form af magnetbånd til videre behandling i de kommunale systemer og hos statslige brugere. Herudover udskrives forskellige lister, adresseringsetiketter og CPR-kort til folkeregistrene m.v.

Der eksisterer endvidere et terminalsystem med adgang til et pladelagerregister over ind- og udvandrede personer.

d. Der er intet betalingsmellemværende ved CPR-systemets ordinære drift mellem staten og kommunerne. Staten afholder udgiften til udskrivning af CPR-kort, som foretages af Kommunedata på grundlag af printbånd, fremstillet på Datacentralen.

Til brug for opdatering af de kommunale registre i Kommunedata leveres således uden beregning de ugentlige ændringer, som kommunerne har indberettet til CPR. På tilsvarende måde får en række større statslige brugere de nødvendige ugentlige ændringer uden beregning. Ved andre meddelelser af ændringer eller engangsudtræk må vedkommende statslige eller kommunale institution derimod refundere indenrigsministeriets udgifter ved leveringen til institutionen.

Statens udgifter ved driften af CPR-sy-

¹⁾ Lov nr. 239 af 10. juni 1968 (§ 2).

²⁾ Folketingstidende 1967-68, tillæg A, 2. samling spalte 443.

stemet kan anskuelliggøres ud fra budgettet for sekretariatet for personregistrering. Dette budget er for 1976-77 på i alt 19,1 mill. kr., hvoraf der er afsat ca. 15,1 mill. kr. til fremmede tjenesteydelser.

e. Der arbejdes for tiden på en modernisering af CPR-systemet gennem en omlægning af registret fra magnetbånd til pladelager. Dette giver mulighed for daglig ajourføring og udtræk. Den moderniserede version af systemet kaldes CPR-78.

Sideløbende med denne modernisering overvejes en omlægning af folkeregistrenes kartoteker gennem etablering af den såkaldte personkortordning.

3. Systemsammenhæng og dataudveksling.

Systemets funktion som basisregister giver sig naturligt udslag i, at CPR-data overføres til anvendelse ved en lang række opgaveløsninger i de centrale og lokale forvaltninger. Ændringsudtræk, tilstandsudtræk eller svar på enkeltforespørgsler anvendes bl.a. i Danmarks Statistik, ATP, udskrivningsvæsenet, forsvaret, Statsskattedirektoratet, politiet og Kommunedata.

I Kommunedata's regie er opbygget 5 regionsopdelte kopier af CPR-registret (de regionale folkeregistre). Disse registre modtager ugentlig ændringsudtræk fra CPR, der anvendes til ajourføring af registrene. Registre anvendes til en række forskellige opgaveløsninger i forbindelse med andre registersystemer, som føres på Kommunedata.

4. Styringsforhold.

4.1 Den daglige drift.

a. Sekretariatet for personregistrering, der fungerer som en afdeling i indenrigsministeriets departement, varetager administrationen af lov om folkeregistrering, herunder det centrale personregister (CPR), personnummerordningen og planlægningen af udvikling og udnyttelse af CPR. Sekretariatet medvirker i forbindelse hermed til koordinering og prioritering af andre administrationsgrenes udnyttelse af CPR, samt til den rationalisering i den statslige og kommunale administration, der kan opnås ved udnyttelse af

edb på persondataområdet. Endvidere medvirker sekretariatet ved planlægningen af og koordineringen med andre store basisregistre, hvor persondata indgår.

b. Personregistreringsrådet, der er nedsat under indenrigsministeriet, har til opgave at være rådgivende i personregistreringsspørgsmål, herunder i spørgsmål vedrørende udnyttelsen af folkeregistrene og det centrale personregister.¹⁾ I bemærkningerne til forslaget til lov om folkeregistrering er rådets opgaver nærmere beskrevet. Rådet skal virke dels som kontaktorgan mellem statslige og kommunale institutioner, dels skal rådet bistå ved varetagelsen af de sikkerhedsmæssige krav samt ved løsningen af de prioriteringsproblemer, der vil opstå vedrørende udnyttelsen af det centrale personregister, herunder den rationalisering i den kommunale administration, som det centrale personregister giver mulighed for.²⁾ Rådet har fået forelagt udkast til bekendtgørelser og cirkulærer vedrørende CPR og folkeregistrene samt ikke mindst behandlet grænsespørgsmål vedrørende den private sektors udnyttelse af CPR, idet principielt kun offentlige myndigheder har adgang hertil efter indenrigsministeriets og rådets praksis. I det seneste år har rådet taget mere generelle registerspørgsmål op og har her navnlig interesseret sig for sundhedssektorens registre. Rådet, der er sammensat af repræsentanter for folketingets udvalgsberettigede partier, de kommunale organisationer og den statslige administration, har i reglen afholdt ét til to møder i hver folketingsamling.

Indenrigsministeriet har imidlertid i marts 1977 fremsat forslag til lov om ændring af folkeregistreringsloven. Lovforslaget, der for tiden behandles i folketinget, indebærer bl.a. at personregistreringsrådet nedlægges.

Personregistreringsrådet foreslås nedlagt samtidig med oprettelsen af det registertilsyn, som er foreslået i det samtidigt fremsatte lovforslag om offentlige myndigheders registre. Begrundelsen for forslaget om rådets nedlæggelse er dels, at registertilsynets kompetenceområde stort set vil dække rådets kompetenceområde, og dels at der med gen-

¹⁾ Jfr. § 3 i lov om folkeregistrering.

²⁾ Jfr. folketingstidende 1967-68, tillæg A, 2. samling, spalte 447.

nemførelsen af den foreslåede ændring af loven om folkeregistrering indføres faste regler om udnyttelsen af CPR i den private sektor.

4.2 Udvikling og planlægning af CPR-systemet.

a. I 1970 påbegyndtes arbejdet med en planlægning af CPR-2. I sommeren 1972 nedsatte indenrigsministeriet en *styregruppe*, der fik til opgave at lede arbejdet med udvikling og indførelse af et moderniseret CPR-system, hvor der gives mulighed for hyppig ajourføring og direkte terminaladgang (CPR-2). Styregruppen var sammensat af repræsentanter for indenrigsministeriet, (sekretariatet for personregistrering), administrationsdepartementet, de kommunale organisationer, Københavns kommune, Datacentralen og Kommunedata. Ud over styregruppen var der nedsat en *projektgruppe*, sammensat af repræsentanter for sekretariatet for personregistrering, administrationsdepartementet og Datacentralen. Der var tillige nedsat et antal *arbejdsgrupper*, der var sammensat af repræsentanter for sekretariatet for personregistrering, administrationsdepartementet, kommunale organisationer, primærkommuner m.fl. samt eksperter af forskellig art.

Efter indstilling fra styregruppen blev der i december 1974 indgået en aftale mellem indenrigsministeriet og Kommunernes Landsforening om en fordeling af opgaverne mellem det centrale personregister (CPR) og de regionale folkeregistre. Denne aftale var herefter baggrund for den videre planlægning af et CPR-2.

b. I efteråret 1975 indgik imidlertid spørgsmålet om etablering af CPR-2 i spareforhandlinger omkring finanslovsforslaget. I denne forbindelse — og med baggrund i en vis politisk usikkerhed overfor edb-registrering — blev det besluttet at udskyde etableringen af CPR-2. I stedet godkendtes udvikling og igangsættelse af en mindre omfattende modernisering af CPR-systemet (CPR-78).

CPR-2 og CPR-78 har det hovedsigte at lette tilgængeligheden til CPR's data, og der er ikke tale om at inddrage nye data i CPR-registreringen. Planlægningen af denne modernisering af CPR-systemet varetages af indenrigsministeriet (sekretariatet for personregistrering) med bistand fra Datacentralen.

5. Diskussion.

Det centrale personregister (CPR) er oprettet med grundlag i en udtrykkelig lovbestemmelse i loven om folkeregistrering. Samme bestemmelse fastlægger en arbejdsdeling mellem staten og kommunerne, således at staten varetager førelsen af registret, mens de kommunale folkeregistre medvirker til vedligeholdelsen af registret. Indenrigsministeren er bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om registrets førelse, udnyttelse, betaling og kommunernes medvirken. Disse bemyndigelser er udnyttet til udstedelse af forskellige bekendtgørelser og cirkulærer ¹⁾ samt en særlig instruks ni.v. for folkeregistrenes medvirken til vedligeholdelsen af CPR.

Samarbejdet mellem sekretariatet for personregistrering og nye brugere af CPR finder sædvanligvis sted i form af møder, eventuelt i ad hoc arbejdsgrupper.

Det må understreges, at der herudover er hyppige kontakter mellem sekretariatet for personregistrering og CPR's brugere, ligesom der er hyppige, uformelle kontakter til bl.a. de kommunale organisationer og Kommunedata. Sekretariatet for personregistrering er repræsenteret i fagstyregruppen vedrørende CPR, nedsat af Kommunedata, ligesom der er en fast kontaktgruppe i relation til Danmarks Statistik.

For så vidt angår udviklingen af CPR-2, var der oprindeligt etableret en udvalgsstruktur som sikrede væsentlig brugerindflydelse på projektet. Udviklingen af CPR-78 udføres derimod uden medvirken fra de kommunale organisationer, idet sekretariatet for personregistrering forestår moderniseringen alene med teknisk bistand fra Datacentralen.

¹⁾ Indenrigsministeriets bekendtgørelse af 5. januar 1973, indenrigsministeriets cirkulære af samme dato samt cirkulære af 3. september 1973.

Notat vedrørende bygnings- og boligregistrering.

1. Indledning.

Ved lov nr. 243 af 12. maj 1976 om bygnings- og boligregistrering er tilvejebragt grundlag for oprettelsen af et bygnings- og boligregister.

Formålet er at tilvejebringe en systematisk registrering af bolig- og byggeforholdene til brug ved såvel statslige som kommunale myndigheders administration og planlægning.

Registret skal i første række anvendes ved de kommunale myndigheders administrativ-tekniske bistand til vurderingsmyndighederne og ved registerbaserede bygge- og boligstatistiske opgørelser.

Registret forventes fuldt etableret medio 1978. Registret etableres med udgangspunkt i vurderingsoplysninger indsamlet ved den almindelige ejendomsvurdering pr. 1. april 1977.

Arbejdsfordelingen mellem stat og kommuner kan fremstilles således, at registret etableres og føres efter regler fastsat af boligministeren, mens kommunerne, som afholder udgifterne til etablering og drift, forestår driften af registret.

2. Bygnings- og boligregistrets drift.

a. Bygnings- og boligregistret etableres i teknisk henseende i Kommunedata som en udvidelse af det eksisterende kommunale ejendomsregister.

Registrets opbygning og struktur knytter sig snævert til en opdeling af registrets oplysninger i følgende 3 niveauer:

1. Ejendomsniveau (der registreres 7 data).
2. Bygningsniveau (der registreres 33 data).
3. Niveau for bolig- og erhvervsenheder (der registreres 25 data).

b. Oplysningerne om de enkelte ejendomme, bygninger og lejligheder og lokaler indsamles i forbindelse med 16. almindelige ejendomsvurdering pr. 1. april 1977 samt ved

den dertil knyttede forvurdering pr. 15. september 1976.

Registreringsgrundlaget bliver kontrolleret i en række faser:

- I første fase foregår kontrollen ved vurderingsrådets og vurderingssekretariatets gennemgang af de returnerede vurderingsskemaer. Denne kontrolfase er tilrettelagt efter aftale mellem ministeren for skatter og afgifter og boligministeren.
- Anden kontrolfase finder sted, når skema-materialet oversendes til kommunernes bygnings- og boligregisteradministration med henblik på indberetning af oplysningerne.
- Når materialet er registreret i maskinlæsar form, foretages som tredje kontrolfase en vidtgående maskinel afestning af data-indholdet.
- Ved fremtidige opdateringer af registerindholdet vil tilsvarende foregå en kontrol.

3. Systemsammenhæng og dataudveksling.

a. Til vurderingsformål vil registrets bygningsoplysninger og visse boligoplysninger blive kombineret med ejendomsregistrets oplysninger om ejer, ejerens adresse, beskattingsforhold m.v.

Det kommunale ejendomsregister er stamregister i ejendomssystemet, der føres på Kommunedata som et landsdækkende system (bortset fra Københavns kommune). Registret anvendes til ejendomsskatte- og afgiftsadministration, til vurderingsformål og til planlægningsformål.

b. Desuden vil registrets oplysninger blive anvendt som grundlag for byggestatistik.

c. I henhold til § 6 i lov om bygnings- og boligregistrering fastsætter boligministeren regler om, i hvilket omfang oplysninger skal

meddeles til offentlige myndigheder og koncessionerede selskaber. Efter lovens § 5 er bestemt, at på begæring fra offentlige myndigheder skal der meddeles sådanne oplysninger, som har betydning for en sags afgørelse eller for myndighedens virksomhed.

d. Bygnings- og boligregistret indeholder ikke personnumre eller andre personoplysninger. Ved udarbejdelse af boligstatistik må registret — under hensyntagen til reglerne om folkeregistreringen - samkøres med personregistersystemet.

Det er således meningen, at folke- og boligtællingerne, som forestås af Danmarks Statistik, for fremtiden i væsentligt omfang skal baseres på personregistersystemet samkørt med bygnings- og boligregistersystemet.

e. Registrets oprettelse indebærer mulighed for et bedre planlægningsgrundlag for kommunerne, og registret kan derfor forventes anvendt i forbindelse med bl.a. regionplanlægning og udbygningsplaner for det sociale område og skoleområdet.

4. Styringsforhold.

4.1. Samarbejdsgrundlag.

a. *Lov om bygnings- og boligregistrering (nr. 243 af 12. maj 1976).*

I loven er i § 1 bestemt, at hver kommune fører et register med oplysninger om bygnings- og boligforhold. Registret føres efter regler fastsat af boligministeren således, at det kan give grundlag for en landsdækkende registrering. I § 1, stk. 2, er bestemt, at udgifterne til registrets oprettelse og drift afholdes af kommunerne.

I henhold til § 3, stk. 2, og § 4 i loven har boligministeriet udstedt en bekendtgørelse om ejeres oplysningspligt til bygnings- og boligregistret (bekendtgørelse nr. 574 af 26. november 1976).

b. *Boligministeriets cirkulære om etablering af bygnings- og boligregistrering (cirkulære af 6. januar 1977).*

Cirkulæret indeholder detaljerede regler om registrets etablering og dataindhold. Cirkulæret er udstedt for at sikre, at registret etableres og føres på en sådan måde, at det kan give grundlag for en landsdækkende bygnings- og boligregistrering. I den forbindelse

fastsætter cirkulæret, at udvidelse af registreringens indhold kun må foretages med boligministeriets tilladelse, samt at der til boligministeriet skal foretages en anmeldelse af indholdet i de særlige oplysningsfelter i registret, som der er mulighed for kan anvendes efter den enkelte kommunes nærmere bestemmelse.

Cirkulæret fastsætter detaljerede regler om identifikation af ejendomme, bygninger og bolig- og erhvervsenheder, oplysninger i registret, registrets etableringsgrundlag, selve etableringen og bødebestemmelser.

c. De nærmere retningslinier for ajourføringen efter førstegangsetableringen er fastlagt i cirkulære af 31. marts 1977 fra boligministeriet.

d. Et cirkulære omfattende generelle retningslinier for bygnings- og boligregistrets drift forventes udsendt inden udgangen af 1977. Cirkulæret vil bl.a. omfatte spørgsmål om adgang til at få oplysninger fra registret, sammenhæng med andre registre, statistikproduktion og vurdering af fast ejendom.

4.2 Samarbejdsorganer,

a. *Boligministeriet.*

Ledelsen af den samlede registerdrift påhviler boligministeren, og det vil herudover være ministerens opgave at forestå den administrative anvendelse af det samlede registersystem ved i samarbejde med Danmarks Statistik at foranledige udarbejdet landsdækkende udtræk til brug for andre centrale organer og koncessionerende selskaber. Planlægningsarbejdet foregår i en af boligministeren nedsat *styringsgruppe om bygnings- og boligregistrering*, hvori tillige er repræsenteret skattedepartementet, statskattedirektoratet, Danmarks Statistik, Kommunernes Landsforening, Københavns kommune og Frederiksberg kommune. Styringsgruppen supplerer sig med repræsentanter for andre myndigheder i spørgsmål, der særlig vedrører disse. Sekretariatet for Personregistrering tiltræder gruppen, når der drøftes drifts- og anvendelsesspørgsmål, der implicerer personregistrering. Ved drøftelser om samordning af registeroplysninger vedrørende fast ejendom tiltrædes gruppen af

repræsentanter for matrikeldirektoratet, justitsministeriet, miljøministeriet og administrationsdepartementet.

b. Kommunernes Landsforening.

I Kommunernes Landsforenings regie er nedsat en *koordinationsgruppe* og herunder nedsættes *arbejdsgrupper* til bestemte opgaver. En administrationsgruppe har således udarbejdet en administrationsvejledning, og en edb-gruppe står for formulering af en kravspecifikation til edb-systemet.

Koordinationsgruppen og arbejdsgrupperne varetager de opgaver, som boligministeriets styringsgruppe anmoder kommunerne om at løse. Boligministeriet er repræsenteret i grupperne i Kommunernes Landsforenings regie.

c. Driftsorganisation.

Der er ikke taget endelig stilling til driftsorganisationen.

Boligsikringssystemet.

1. Indledning.

Ifølge lov om boligsikring fra 1967¹⁾ påhviler det kommunerne at forestå beregning og udbetaling af boligsikringsydelsen. De væsentligste elementer i beregningsgrundlaget er huslejen og husstandsindkomsten (skattepligtig indkomst). Beregningsgrundlaget justeres efter pristallet.

Antallet af husstande, der modtager boligsikring, udgør omkring 225.000. Den samlede udgift til boligsikring i 1976-77 anslås til 750 mill. kr. Staten yder efterfølgende procentrefusion (40%) af kommunernes udgifter til boligsikringsydelsen. Udgifterne til ordningens administration afholdes fuldt ud af kommunerne.

2. Boligsikringssystemets drift.

Boligsikringssystemet er udviklet i 1967. I forbindelse med en lovændring i 1972 foretoges væsentlige ændringer i systemet.

Boligsikringssystemet føres på Kommunedata for de tilsluttede kommuner (206 primo 1976) og har til formål at foretage beregning af boligsikringsydelser samt producere udbetalingsmateriale. Endvidere edb-udføres opslagsmateriale til brug for de tilsluttede boligsikringskontorer, f.eks. stamkort samt forskellige lister til manuel kontrol m.v.

Københavns kommunes edb-opgaver ved boligsikringsordningen føres på Datacentralen ved hjælp af et system, der på visse punkter adskiller sig fra det system, som føres på Kommunedata. København fører dog visse årsstatistikker på Kommunedata. I det følgende omtales alene Kommunedata's system.

Boligsikringssystemet består af tre registre: transaktionsregistret, stamregistret og printregistret.

Systemet indeholder bl.a. oplysninger om husleje, lejlighedens størrelse m.m. og husstandens indtægt- og pensionsforhold.

Systemet ajourføres månedligt på grundlag af indberetninger fra de kommunale boligsikringskontorer. En gang årligt ajourføres systemet ved maskinelt overførte indkomstoplysninger, jfr. nedenfor under 3.

Kommunedata's indtægter ved edb-omsætning i 1975/76 vedrørende boligsikringssystemet var ca. 2 mill. kr., svarende til 1,2% af Kommunedata's totale indtægter ved edb-omsætning i denne periode.

3. Systemsammenhæng og dataudveksling.

a. Til systemet overføres data maskinelt fra andre registre. Det drejer sig alene om oplysninger fra slutligningsregistret.

Slutligningsregistret er oprettet i 1974 og er basisregister i kommunernes system for indgangstest for slutligningsindberetningerne til kildeskattesystemet. Registeret føres på Kommunedata.

Der foretages maskinel indhentning af indkomstoplysninger fra slutligningssystemet til brug ved en årlig kørsel. Slutligningsindkomsten forhøjes ifølge boligsikringsloven med en procentsats svarende til den sats, som skattevæsenet benytter ved forskudsregistreringen. Boligsikringsordningens indkomstbegreb er ikke sammenfaldende med skattesystemets. Dette forhold gør sig dog gældende for de fleste sociale systemer.

Den regulerede slutligningsindkomst lægges til grund ved systemets beregningsopgaver, med mindre kommunen har indberettet et andet beregningsgrundlag for den pågældende boligsikringsmodtager. En betydelig del af boligsikringsberegningerne foretages imidlertid på grundlag af kommunens konkrete vurdering af boligsikringsmodtagerens indkomstforventninger (de såkaldte »skønnede sager«).

b. De særlige boligsikringsdata, som anvendes i boligsikringssystemet finder i princip-

¹⁾ Lov nr. 50 af 8. marts 1967, med senere ændringer.

pet kun anvendelse til beregnings- og udbetalingsopgaver vedrørende boligsikring.

Som et led i varetagelsen af udbetalingsopgaven kommunikerer boligsikringssystemet med andre edb-systemer. Dette gælder Kommunedata's huslejesystem (vedrører samlet pengeoverførsel til boligselskaber), pensionssystemet samt pengeinstitutternes betalingsformidlingscenter.

Boligsikringssystemet benyttes også til at fremstille forskellige statistiske opgørelser. De kvartalsvise statistikker sendes efter aftale i udskrift (vederlagsfrit) direkte til Danmarks Statistik fra Kommunedata. Herudover udskrives forskellige årsstatistikker.

4. Styringsforhold.

4.1 Samarbejdsgrundlag.

I lovgivningen vedrørende boligsikring omtales edb-anvendelse ikke. I bemærkningerne til enkelte forslag til ændringslove omtales dog de eksisterende edb-programmer i forbindelse med vurdering af forslagens administrative konsekvenser.¹⁾

Tilsyneladende hviler oprettelsen af boligsikringssystemet i 1967 - og systemets placering i Kommunedata - ikke på nogen formel aftale mellem staten og kommunerne. I denne sammenhæng understreges, at lovgivningen vedrørende boligsikringsordningen netop henlægger ordningens administration til den enkelte kommunalbestyrelse. For så vidt angår systemets drift og videreudvikling henvises til 2.

4.2 Samarbejdsorganer.

a. Efter opfordring fra Kommunernes Landsforening nedsatte boligministeriet i marts 1973 en arbejdsgruppe kaldet »Arbejdsgruppen vedrørende tekniske ændringer i boligsikringsloven m.v.«. Arbejdsgruppen består af repræsentanter for boligministeriet, landsforeningen og Københavns kommune. Boligministeriet varetager formandsskabet og sekretariatsforretningerne. Gruppen fik bl.a. til opgave »at overveje mulighederne for at tilvejebringe tekniske ændringer i boligsikringsordningen, således at reglerne bliver lettere at forstå for befolkningen og lettere at ad-

ministrere«. Arbejdsgruppen er uden selvstændig beslutningskompetence og kan derfor karakteriseres som et kontaktorgan. Så vidt det er oplyst, tjener arbejdsgruppen især som forum for drøftelse af forslag til lovændringer og disses indflydelse på den kommunale administration. Herunder berøres naturligvis spørgsmål af edb-teknisk karakter.

b. I landsforeningens regie er der etableret en udvalgsstruktur, der har væsentlige ligheder med den struktur, som er beskrevet for dagpengesystemet, jfr. bilag 5.

Boligsikringsstyregruppen er sammensat af repræsentanter for kommunerne (inkl. København), Kommunernes Revisionsafdeling, Kommunedata og Kommunernes Landsforening. Styregruppen indhenter i visse tilfælde boligministeriets godkendelse, f.eks. af udformningen af bevillingsskrivelser. Under styregruppen er nedsat en *ad hoc arbejdsgruppe*, som har til opgave at udarbejde udkast til kravspecifikation for et nyt boligsikringssystem. Gruppen er sammensat af repræsentanter for kommunerne, Kommunernes Landsforening, Kommunedata og Datacentralen.

Styregruppen har selvstændig beslutningskompetence på begrænsede områder, mens spørgsmål af mere vidtrækkende karakter forelægges *kommunaldirektørkontaktudvalget*. Dette udvalg er sammensat af repræsentanter for kommunaldirektørerne m.fl., Kommunernes Landsforening og Kommunedata.

Spørgsmål af især økonomisk vidtrækkende betydning forelægges *bestyrelsen for Kommunernes Landsforening*.

I Kommunedata's regie er nedsat *brugerudvalg* og *fagstyregruppe*, jfr. bilag 5.

Der er ingen statslig repræsentation i nogen af de organer, som er etableret i Landsforeningens og Kommunedata's regie.

5. Diskussion.

Boligsikringslovgivningen henlægger som nævnt ordningens administration til den enkelte kommunalbestyrelse og omtaler ikke edb-anvendelsen. Lovgivningen indeholder derfor ikke nogen *udtrykkelig* hjemmel for boligministeren til at træffe beslutning vedrø-

¹⁾ Folketingstidende 1970-71, tillæg A, spalte 1047.
Folketingstidende 1973-74, 2. samling, tillæg A, sp. 3374.

rende edb-systemets oprettelse, drift og videreudvikling.

Boligministeriet har imidlertid mulighed for at opnå en vis indsigt i systemets drift og udvikling gennem den arbejdsgruppe, som er nedsat under ministeriet. Statslig indflydelse på systemets drift og videreudvikling kan naturligvis udøves indirekte gennem de administrative regler, som ministeriet udfærdiger

vedrørende administration af boligsikringsordningen.

Da statslige myndigheder som omtalt ikke er repræsenteret i nogen af de udvalg vedrørende boligsikringsordningen, som er oprettet i landsforeningens og Kommunedata's regie, har staten ikke derigennem indsigt og indflydelse på boligsikringsystemets drift og videreudvikling.

Dagpengesystemet.

1. Indledning.

De sociale udvalg i kommunerne skal i en række situationer forestå udbetaling af dagpenge, jfr. lov om dagpenge ved sygdom og fødsel.¹⁾ Den største modtagergruppe i denne forbindelse er lønmodtagere, hvis fravær på grund af sygdom strækker sig ud over arbejds giverperioden (5 uger) og lønmodtagere, hvis fravær skyldes fødsel. Hertil kommer selvstændigt erhvervsdrivende, hvis sygdom strækker sig ud over 5 uger. Personer, som ikke omfattes af den obligatoriske dagpengeordning, kan under visse betingelser opnå frivillig sikring mod betaling af et bidrag. Mindre arbejdsgivere har mulighed for at forsikre sig mod dagpengekrav vedrørende de første 5 ugers sygdom hos lønmodtagere.

Stærkt forenklet - og dermed ikke helt korrekt - kan arbejdsdelingen på dette område mellem stat og kommuner fremstilles således:

Staten forestår opkrævning af bidrag fra frivilligt sikrede og fra arbejdsgivere, som har forsikret sig mod dagpengekrav. Dagpengefonden (staten) refunderer en procentdel af kommunernes udgifter ved ordningen. Kommunerne forestår udbetaling af dagpenge i de situationer, hvor dagpenge ikke udbetales af arbejdsgiveren direkte til den sikrede.

Denne arbejdsfordeling genfindes i registersystemets opbygning.

2. Dagpengesystemets drift.

a. Dagpengesystemet er bygget op omkring dagpengeregistret, registret over frivilligt sikrede og registrene over forsikrede arbejdsgivere.

b. *Dagpengeregistret*²⁾ føres på Kommunedata for de tilsluttede kommuner og har til formål at foretage beregning af dagpenge

samt producere udbetalingsmateriale til de sikrede og refusioner til arbejdsgivere, i det omfang disse opgaver påhviler de sociale udvalg. Københavns kommunes edb-opgaver ved den obligatoriske dagpengeordning føres på Datacentralen ved anvendelse af et system, der i det væsentlige svarer til Kommunedata's.

Ud over beregning og udbetaling af dagpenge foretager registret bogholderimæssige posteringer, danner materiale til statistikbrug, til brug for kommunernes løbende ekspedition og ved den sociale opfølgning af de længerevarende dagpengetilfælde.

Registret indeholder oplysninger om de dagpengesager, der i det pågældende og to foregående år er indrapporteret fra kommunernes socialforvaltninger. Indgangsnøglen er de sikrede personers CPR-nr.

Registret ajourføres ugentligt på grundlag af modtagne inddata fra socialforvaltningen samt ved hjælp af oplysninger, som hentes maskinelt fra andre registre, jfr. nedenfor under punkt 3.

Kommunedata's indtægter ved edb-omsætning i 1975/76 vedrørende dagpengeordningen var ca. 9,7 mill. kr., svarende til 5—6% af Kommunedata's totale indtægter ved edb-omsætning i denne periode.

c. Herudover er der ved statens foranstaltning etableret tre mindre registre til varetagelse af visse opkrævningsfunktioner:

Registret over frivilligt sikrede føres på Datacentralen for Sikringsstyrelsen og har til formål at varetage beregning og opkrævning af bidrag til den frivillige dagpengeordning.

Registret udsender opkrævninger hvert kvartal og rykkeropkrævninger midt i kvartalet.

Registret omfatter samtlige personer, som

V) Lov nr. 262 af 7. juni 1972 med senere ændringer.

2) Benyttes her som betegnelse for edb-systemet vedrørende den obligatoriske dagpengeordning.

har tegnet frivillig sikring. Indgangsnøglen er de forsikredes CPR-nr.

Registret ajourføres 2 gange i kvartalet efter indberetninger fra Sikringsstyrelsen og ved hjælp af adresseoplysninger, som hentes maskinelt fra CPR-systemet.

Driftsudgifterne anslås for 1975/76 til 135.000 kr., som afholdes af Sikringsstyrelsen.

Registret over forsikrede arbejdsgivere føres på Datacentralen for Sikringsstyrelsen og har til formål at varetage beregning og opkrævning af bidrag til denne forsikringsordning (beregnet som en procentdel af den samlede årlige lønudgift).

Registret foretager kvartalsopkrævninger, rykkeropkrævning og endelig bidrags afregning 1 gang årligt.

Registret ajourføres på grundlag af oplysning om arbejdsgiverens årlige lønudgift indhentet maskinelt fra et register i kildeskattesystemet (COR-I). Dette register føres på Datacentralen. Adresseoplysninger hentes ligeledes maskinelt fra et register i kildeskattesystemet (CIR-S). Ajourføring finder sted hvert kvartal.

Driftsudgifterne anslås for 1975/76 til 150.000 kr., som afholdes af Sikringsstyrelsen.

Registret over forsikrede løsarbejder - arbejdsgivere føres på Datacentralen for Sikringsstyrelsen og har til formål at varetage opkrævning af bidrag til denne forsikringsordning. Bidragene opkræves som et fast beløb pr. arbejdstime. Da antallet af arbejdstimer/lønbeløb for disse arbejdere ikke findes i offentlige registre, skal arbejdsgiveren selv foretage bidragsberegning.

Registret foretager kvartalsopkrævning og rykkeropkrævning.

Registrets adresseoplysninger ajourføres hvert kvartal maskinelt fra et register i kildeskattesystemet (CIR-S).

Driftsudgifterne anslås for 1975/76 til 70.000 kr., som afholdes af Sikringsstyrelsen.

3. Systemsammenhæng og dataudveksling.

a. Den arbejdsdeling mellem stat og kommune på dagpengeområdet, som også genfindes i dagpengesystemet, danner baggrund for en løbende dataudveksling mellem systemets registre. Der er derfor grundlag for at tale om ét sammenhængende system.

Dagpengeregistret benytter maskinelt overførte data fra:

- indtægtsregistret
- CIR-registret
- registret over frivilligt sikrede
- registrene over forsikrede arbejdsgivere.

Indtægtsregistret føres på Kommunedata og ajourføres via CPR-systemet og kildeskattesystemet. Kommunikationen mellem dette register og dagpengeregistret indebærer, at socialforvaltningerne normalt ikke behøver at indberette adresse-, indtægt og skatteoplysninger. Dagpengeregistret korresponderer løbende med de regionale indtægtsregistre til brug ved beregning og skatetræk af dagpenge.

CIR-registret, der er en del af kildeskattesystemet, indeholder bl.a. navn, adresse og CIR-nr. for hver enkelt arbejdsgiver. Socialforvaltningerne behøver således ikke at indberette arbejdsgiverens navn og adresse, idet edb-systemet maskinelt fremdrager oplysningerne på grundlag af indrapporteret CIR-nr. Dagpengeregistret korresponderer således løbende med CIR-registret til brug ved adressering af refusion til arbejdsgivere og ved kildeskatteafregning.

Registret over frivilligt sikrede leverer to gange i kvartalet et register over sikrede med oplysning om bl.a. virkningsdato og forsikringsats (på magnetbånd) til anvendelse dels ved dagpengeregistrets kontrol af den frivilligt sikredes ret til dagpenge, dels til fremskaffelse af den rigtige dagpengesats.

Registrene over forsikrede arbejdsgivere leverer hvert kvartal (på magnetbånd) et register over medlemmerne med oplysning om deres tilmeldings- og eventuelle udmeldingsdato. Disse oplysninger benyttes til at kontrollere, om en arbejdsgiver er forsikret.

Statistikker vedrørende den obligatoriske dagpengeordning udskrives maskinelt med grundlag i dagpengeregistret.

Årsstatistikken vedrørende den obligatoriske dagpengeordning udskrives ved et edb-system, som føres for Danmarks Statistik og Sikringsstyrelsen på Danmarks Statistiks edbmateriel. Datagrundlaget hidhører fra dagpengeregistret i Kommunedata.

Ad hoc statistikker vedrørende den obligatoriske dagpengeordning kan udskrives ved hjælp af nogle statistikprogrammer, som er udviklet af Sikringsstyrelsen og Kornmu-

nedata i fællesskab. Programmerne føres på Kommunedata for Sikringsstyrelsen. Data-materialet hidhører fra dagpengeregistret. Driftsudgifterne er anslået til 10.000 kr. årligt, og affholdes af Sikringsstyrelsen.

Hertil kommer en statistik, som udføres på Kommunedata og Datacentralen for den frivillige sikring.

Endvidere føres på Datacentralen for Sikringsstyrelsen et statistikregister, som har til formål at undersøge de forsikrede arbejdsgiveres (og løsarbejder - arbejdsgiveres) udgifts- og indtægtsforhold. Statistikken produceres på grundlag af registrene over forsikrede arbejdsgivere og et magnetbånd med udbetalingsoplysninger fra Kommunedata.

b. De særlige dagpengedata, som anvendes i dagpengesystemet, finder i princippet kun anvendelse til beregnings-, udbetalings og opkrævningsopgaver vedrørende dagpenge. Som en modifikation hertil kan henvises til omtalen af dagpengestatistikker.

Dagpengeregistret producerer registerudskrifter vedrørende dagpengesager, som udspringer af ulykkestilfælde. Registerudskrifterne anvendes i Sikringsstyrelsen til kontrol af anmeldelse til forsikringselskab, hvorefter udskrifterne anvendes i direktoratet for arbejdstilsynet til kontrol af anmeldelse til tilsynet.

Systemet anvendes endvidere til fremstilling af årsopgørelser.

4. Styringsforhold.

4.1 Samarbejdsgrundlag.

Forud for gennemførelsen af dagpengeloven stod det klart, at der ville være betydelige administrative og økonomiske fordele forbundet med at anvende kildeskattesystemets indtægtsoplysninger som grundlag for beregning af dagpenge. I bemærkningerne til forslaget til lov om dagpenge siges bl.a. »... udnyttelse af allerede bestående registre med anvendelse af moderne edb-teknik, må anses for langt det mest enkle, og forslaget bygger derfor på denne mulighed.«¹⁾

I overensstemmelse med dette synspunkt indeholder dagpengeloven (§23) hjemmel for socialministeren til at fastsætte regler om

anvendelse af indtægtsoplysninger fra skattevæsenet ved beregning af dagpenge på grundlag af de sikredes årlige dagpengegivende indtægter.

Fra lovforslagets bemærkninger skal endvidere citeres: »Efter forhandlinger med bl.a. skattedepartementet og Kommunernes Landsforening, er der foreløbig truffet aftale om en ordning, hvorefter de kommunale edb-centraler registrerer indtægtsoplysningerne. I tilknytning dertil skal endvidere oprettes et edb-system som hjælp for kommunerne ved administrationen af ordningen, og for at muliggøre en hensigtsmæssig indsamling og bearbejdning af oplysninger om ordningen til brug for såvel kommunerne som for de centrale myndigheder.«¹⁾

Placeringen af edb-systemet for den obligatoriske dagpengeordning samt benyttelsen af de regionale indtægtsregistre hviler således på en aftale mellem staten og Kommunernes Landsforening. Socialministeriet godkendte således oprettelsen af dagpengeregistret i kommunalt regie samt hovedindholdet i det fremsatte systemforslag, som derefter udarbejdedes i detaljer. Socialministeriets godkendelse var bl.a. betinget af, at socialministeriet fik lejlighed til »løbende at følge arbejdet med systemets udformning i detaljer, og at systemet udformes, således at der tages det fornødne hensyn til den centrale administration af ordningen.«²⁾

Den dataudveksling, som finder sted inden for dagpengesystemet mellem dagpengeregistret og de statslige opkrævningsregistre, er beskrevet i hovedtræk ovenfor. Så vidt det er oplyst, finder denne dataudveksling sted uden grundlag i formelle aftaler mellem statsmyndigheder og Kommunernes Landsforening.

4.2 Samarbejdsorganer

Som tilfældet er for de øvrige fælleskommunale sociale edb-systemer, er der for den obligatoriske dagpengeordnings edb-system etableret et netværk af samarbejdsorganer. Disse beskrives helt summarisk nedenfor.

Arbejdsgruppen vedrørende dagpengeordningen er sammensat af repræsentanter for kommunerne, Kommunedata, Kommu-

¹⁾ Folketingstidende 1971-72, tillæg A, sp. 7317.

²⁾ Citat fra socialministeriets skrivelse af 25.10. 1971 til Kommunernes Landsforening.

ernes Revisionsafdeling samt Sikringsstyrelsen. Kommunernes Landsforening yder sekretariatsmæssig bistand. Arbejdsgruppens sigte er opfølgning og styring af dagpenge-systemet. Gruppen kan træffe endelig beslutning om mindre ændringer i edb-systemet og i den manuelle administrationsgang.

Hvis problemerne eller ændringerne er mere vidtrækkende, skal arbejdsgruppen forelægge disse for *socialplanlægningsudvalget* under Kommunernes Landsforening.

Drejer det sig om politiske eller økonomisk betydningsfulde spørgsmål, bliver de af socialplanlægningsudvalget forelagt *bestyrelsen for Kommunernes Landsforening*.

Fagstyregruppen, der er forum for drøftelser af teknisk karakter, er sammensat af edb-kyndige fra de regionale edb-centraler. Fagstyregruppen kan træffe endelig beslutning i visse tilfælde, mens spørgsmål af mere vidtrækkende karakter, der fordrer tilslutning på højere niveau i Kommunedata, også skal godkendes i den foran omtalte arbejdsgruppe.

Der er endvidere nedsat et *brugerudvalg* for hver regional edb-central i samarbejde med socialinspektørforeningen og Kommunedata. Udvalget består af et medlem pr. amt, som vælges af kommunerne i edb-centralens område.

Endelig afholdes *landsbrugerudvalgsmøder*, hvor ændringer af større betydning for edb-systemet drøftes.

Bortset fra den omtalte arbejdsgruppe er staten ikke repræsenteret i nogen af disse organer. Hertil bemærkes dog, at alle spørgsmål forelægges arbejdsgruppen, forinden der i de styrende organer træffes beslutning om ændring i systemet. Det bør endvidere nævnes, at der er en daglig kontakt om praktiske forhold mellem Sikringsstyrelsen og Kommunedata og Datacentralen.

5. Diskussion.

I finansministerens brev til hovedudvalgets

formand (jfr. bilag 1) har regeringen tilkendegivet sin principielle stilling til styrings- og ansvarsforholdene vedrørende fælleskommunale edb-registre. Herefter skal der etableres »sådanne rammer for administrationen af de fælleskommunale registersystemer, at økonomiske, tekniske og retssikkerhedsmæssigt indseende med samt afgørelsen af spørgsmål om registrenes oprettelse, drift og videreudvikling henlægges under en politisk ansvarlig minister«.

Edb-systemet vedrørende den obligatoriske dagpengeordning var genstand for drøftelser mellem repræsentanter for staten og kommunerne forud for dagpengelovens vedtagelse. Oprettelsen af dagpengeregistret og anvendelsen af de regionale indtægtsregistre hviler på en aftale mellem staten og Kommunernes Landsforening. Anskues spørgsmålet om dagpengesystemets oprettelse ud fra en juridisk synsvinkel, må det konstateres, at dagpengeloven ikke udtrykkeligt regulerer socialministerens beføjelser i henseende til registeroprettelse m.v.

Heraf følger, at dagpengeloven ikke indeholder udtrykkelig bestemmelse om adgang for socialministeren til at øve indflydelse og føre kontrol med edb-systemet for den obligatoriske dagpengeordning. På den anden side har socialministeren en indirekte mulighed for indflydelse på edb-systemet gennem fastsættelse af regler for administrationen af ordningen. Sikringsstyrelsens medlemsskab i et enkelt af udvalgene omkring dagpenge-systemet, nemlig i arbejdsgruppen vedrørende dagpengeordningen, sikrer dog i nogen grad statens indseende med systemet. Da alle væsentligere spørgsmål imidlertid skal forelægges til endelig afgørelse for det kommunale socialplanlægningsudvalg og eventuelt for bestyrelsen for Kommunernes Landsforening, er den statslige indflydelse i det mindste formelt set af overordentligt beskedent omfang.

Notat vedrørende pensions- og statistikregister for folkeskolen og gymnasieskolen m.v. (lærerregistret).

1. Indledning.

Formålet med oprettelsen af lærerregistret er dels at sikre registrering af tjenstemandsansatte læreres pensionsdata, således at de er umiddelbart tilgængelige på pensioneringstidspunktet, og dels at etablere et informationssystem til dækning af undervisningsministeriets samt lokale og regionale myndigheders behov for læreroplysninger til statistiske, planlægningsmæssige og administrative formål.

Lærerregistret oprettes ved undervisningsministeriets bekendtgørelse af 20. maj 1976 om pensions- og statistikregister for folkeskolen og gymnasieskolerne m.v., jfr. bilag 6.1.

Kravene til registret er udformet af undervisningsministeriets lærerregisterudvalg, som har repræsentanter for undervisningsministeriet, Amtsrådsforeningen i Danmark og Kommunernes Landsforening.

Det samlede system er opdelt i et regionalt *indberetningssystem*, hvorfra oplysningerne i fejllrettet form tilgår et centralt registersystem, og *lærerregistret*, som danner grundlaget for produktion af samtlige anvendelser af systemets data.

Det bemærkes, at oplysninger for Københavns kommunes lærere som følge af særlige forhold, ikke indgår i lærerregistrets registrering af pensionsdata.

I det følgende beskrives lærerregistrets drift på grundlag af materiale udarbejdet af lærerregisterudvalget til brug ved indhentning af tilbud fra flere edb-servicebureauer på udvikling og drift for lærerregistret. På baggrund af en udbudsforretning afholdt af lærerregisterudvalget for den centrale del af systemet (lærerregistret) har undervisningsministeriet ved skrivelse af 14. februar 1977 antaget Kommunedata's tilbud, som for udvikling og registeroprettelse udgør 348.000 kr. og for de årlige driftsomkostninger udgør 29.800 kr. Udover Kommunedata I/S, deltog I/S Datacentralen, ØK-data A/S og A/S Regnecentralen i udbudsforretningen.

Endvidere beskrives foreliggende aftaler og udviklingsorganisationen for det samlede system. Systemet er planlagt sat i drift 1. marts 1978.

2. Lærerregistersystemets drift.

a. Lærerregistret.

Lærerregistret er en individuel registrering af samtlige lærere ved folke- og gymnasieskoler. Udover aktuelt ansatte lærere omfatter registret tillige afskedigede tjenestemænd, der ikke er overgået til pensionsudbetalingsstatus, eller som ikke er fyldt 70 år.

b. Ajourføring af lærerregistret.

Lærerregistret ajourføres 3 gange årligt, henholdsvis med lønmæssige data, pensionsalderoplysninger og aktivitets- og uddannelsesoplysninger. Ajourføring af lønmæssige data fra lønsystemerne foretages umiddelbart inden udskrivningen af løntimetalskemaet (se pkt. c.) og sker primo marts/april. Formålet er at få så aktuelle data som muligt ud på løntimetalskemaet inden det udsendes til skoleforvaltningerne med henblik på opsamling af oplysninger om undervisningsaktivitet m.v., samt at få registreret til- og afgang af lærere siden forrige ajourføring.

Ajourføring med pensionsalderoplysninger for tjenestemænd foretages ultimo juli. På dette tidspunkt er i lønsystemerne opgjort tilvæksten i tjenstemandspensjonsalder for det forløbne skoleår.

Endelig ajourføres lærerregistret med oplysninger om undervisningsaktivitet m.v. og oplysninger om videreuddannelse. Denne ajourføring foretages pr. 1. september og er afsluttet inden 1. december. Oplysningerne om undervisningsaktivitet m.v. indsamles på de i marts måned udskrevne løntimetalskemaer. Disse skemaer udfyldes med de pr. 1. september gældende oplysninger og i perioden september-november foretages dataregistrering, fejlsøgning og fejllrettelse m.v. i et samspil mellem de lokale skoleforvaltninger,

amtskommunerne og de regionale edb-centraler, således at oplysningerne pr. 1. december kan overføres til det centrale register i fejlfri stand.

Oplysninger om lærerens videreuddannelse overføres fra den videreuddannende institution til lærerregistret direkte og indgår i ajourføringsprocessen sammen med ovennævnte aktivitetsoplysninger.

c. Uddata fra lærerregistret.

Løntimetalskema.

Løntimetalskemaet udskrives for hver registreret lærer ultimo marts/april efter at lærerregistret er opdateret med lønrelevante data. Skemaet anvendes for det kommende skoleår ved registreringen af lærerens undervisningsaktivitet m.v., og udover identifikationsoplysninger omfatter udskriften de lønrelevante data, samt visse mere faste oplysninger, der er nødvendige for skemaets administrative anvendelse. Endelig dokumenterer udskriften, hvilken pensionsalder en tjenestemand er registreret med.

Varsel ved ikrafttræden af opsat pension.

I forbindelse med den årlige ajourføring udskrives automatisk nævnte oplysninger for lærere, der er afskediget med ret til opsat pension (angivet ved pensionsstatus), og som fylder 67 år inden næste årlige ajourføring.

Tabeller.

Til dækning af undervisningsministeriets primære informationsbehov udskrives en række tabeller.

Registerudskrift til de kommunale forvaltninger.

Til anvendelse i de kommunale forvaltninger foretages en gang årligt, når ajourføringen pr. december er tilendebragt, en totaludskrift af de registrerede oplysninger for hver enkelt lærer.

Det regionale indberetningsystem.

Det regionale system består af to hoveddele for henholdsvis pensionsoplysninger og statistikoplysninger.

Pensionsdelen må for kommunerne uden for Københavns Kommune forventes tilrettelagt i direkte tilknytning til kommunernes

lønsystemer. Da der i Kommunedata anvendes flere lønsystemer, skal pensionsdelen tilrettelægges i udgaver i henholdsvis Frederiksberg-løn, Kommunedata-løn og Århus lærerløn samt muligvis Silkeborg-løn.

3. Systemsammenhæng og dataudveksling.

a. Som nævnt i 2. vil der i hvert fald for så vidt angår pensionsoplysningerne blive tale om et tæt samspil med lønsystemerne i Kommunedata (Frederiksberg-løn, Kommunedataløn og Århus lærerløn samt eventuelt Silkeborgløn).

Derudover kan der tænkes sammenhænge til de mmende administrative skolesystemer.

Endelig er der en sammenhæng til blanketsystemer, som anvendes i skoleadministrationen.

b. Videregivelse af data fra lærerregistret kan i henhold til bekendtgørelsen om registret (§2) kun finde sted til de formål, der er fastlagt i bekendtgørelsen, jfr. bilag 6.1.

4. Styringsforhold.

4.1 Samarbejdsgrundlag

a. Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 293 af 20. maj 1976, jfr. bilag 6.1, hviler på skolestyrelseslovens § 49, der pålægger amtsrådet at sørge for, at der på grundlag af indberetninger fra kommunalbestyrelserne tilvejebringes de oplysninger om skolevæsenet og fritidsundervisning m.v., som er nødvendige for amtsrådets og undervisningsministeriets budgetterings- og planlægningsopgaver. Amtsrådet skal tilvejebringe tilsvarende oplysninger om amtskommunernes skole- og undervisningsvirksomhed. Efter stk. 2, i medfør af hvilken bekendtgørelsen er udfærdiget, kan undervisningsministeren fastsætte nærmere regler om tilvejebringelse af de nævnte oplysninger. I bekendtgørelsen er der fastsat bestemmelser om registrets indhold og dettes tilvejebringelse samt hvilke personer og myndigheder, der har adgang til registrets oplysninger. Det er endvidere bestemt, at registrets oprettelse, vedligeholdelse og drift forestås af et af undervisningsministeriet nedsat udvalg, der har repræsentation for ministeriet og de kommunale organisationer. Der er fastsat nærmere bestemmelser om udvalgets opgaver.

b. Samarbejdet mellem staten og kommunerne om etableringen af registret er beskrevet i et referat (protokollat) af møde om arbejds- og udgiftsfordeling den 14. februar 1977 mellem repræsentanter for undervisningsministeriet, de kommunale organisationer og Københavns kommune. Heri er fastlagt, at undervisningsministeriet dækker omkostningerne ved udvikling og drift af den centrale del af systemet (lærerregistret), og at dataleverandørerne (kommuner og amtskommuner) dækker omkostningerne ved indsamling og aflevering af de nødvendige data, dvs. ved udvikling og drift af indberetningssystemet. I protokollatet er endvidere fastsat, at de kommunale organisationer har ansvar for igangsætning af indberetningssystemet.

c. I bekendtgørelsen om registret er i indledningen bemærket, at regler om indberetninger til og udskrifter af registret vil blive fastsat i cirkulære.

d. I forbindelse med udvikling og drift af registret vil der blive udformet en formel aftale mellem undervisningsministeriet og Kommunedata.

4.2 Samarbejdsorganer. Udviklingsorganisation.

Udviklingsorganisationen omfatter udførende og godkendende instanser og en rådgivende instans. Den nødvendige koordinering sikres ved en koordineringsgruppe.

a. Lærerregisterudvalget.

Registrets oprettelse, drift og vedligeholdelse forestås af lærerregisterudvalget under undervisningsministeriet. Udvalgets opgaver er opregnet i bilag 6.1. Udvalget er godkendende instans for registret.

b. Den godkendende instans for indberetningssystemet er lærerregisterudvalget i sam-

arbejde med *jaggruppen* for lærerløn. Gruppen, hvori Københavns kommune deltager, styrer lønsystemerne i Kommunedata for så vidt angår lærerlønninger. Lærerregisterudvalgets formand er tillige formand for gruppen.

Faggruppen for lærerløn er nedsat under *lønstyregruppen*, som er nedsat af bestyrelserne for Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening og Kommunedata. *Lønstyregruppen*'s arbejdsområde omfatter alle i Kommunedata anvendte lønsystemer.

c. *Koordineringsgruppen* er sammensat af repræsentanter for undervisningsministeriet, Kommunernes Landsforening og Kommunedata. De vigtigste opgaver for denne gruppe er at sikre levering/koordinering af informationer til de udførende instanser.

d. Der bliver nedsat en arbejdsgruppe til løsning af de specielle problemer i forbindelse med indpasning af oplysninger for Københavns kommune i statistikdelen. I arbejdsgruppen deltager undervisningsministeriet, lærerregisterudvalget og Københavns kommune.

e. Det centrale edb-system udvikles af *Kommunedata's Frederiksberg central*.

Den regionale pensionsdel konstrueres i de respektive *løngrupper* (teknikkergrupper) i forbindelse med Kommunedatas lønsystemer (Frederiksberg-løn, Kommunedata-løn, Århus lærerløn). Hovedretningslinierne for systemkonstruktion fastlægges af *løngruppen* for *Frederiksberg-løn*.

Den regionale statistikdel konstrueres af *Kommunedata's Frederiksberg central*.

j. Kommunedata's forbrug af ressourcer til systemernes udvikling skal godkendes i *Kommunedata's organisation* og i *edb-samarbejdsudvalget* mellem Kommunedata og de kommunale organisationer.

Bekendtgørelse om pensions- og statistikregister for folkeskolen og gymnasieskolerne m.v.

I henhold til § 49, stk. 1, i lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v. påhviler det amtsrådene at sørge for, at der på grundlag af indberetninger fra kommunalbestyrelserne tilvejebringes oplysninger om skolevæsenet, som er nødvendige for amtsrådenes og undervisningsministeriets budgetterings- og planlægningsopgaver m.v. Amtsrådene skal tillige tilvejebringe tilsvarende oplysninger om amtskommunens skole- og undervisningsvirksomhed.

For at opnå en enkel og administrativt hensigtsmæssig gennemførelse af disse opgaver og af opgaverne vedrørende pensionsberegning er det efter forhandling med Amtsrådsforeningen i Danmark og Kommunernes Landsforening besluttet at oprette et pensions- og statistikregister for folkeskolen og gymnasieskolerne m.v. I medfør af skolestyrelseslovens § 49, stk. 2, fastsættes nedenstående regler om registret, idet bemærkes, at regler om fremgangsmåden ved indberetninger til og udskrifter af registret vil blive fastsat i cirkulære.

Registrets indhold m.v.

§ 1. Registret etableres som et edb-register, hvortil oplysningerne i videst muligt omfang uddrages af andre centrale edb-systemer, navnlig lønsystemer. Øvrige oplysninger indberettes af amtskommuner og kommuner til de edb-centraller, som det i § 3 nævnte udvalg bestemmer.

Stk. 2. Registret skal indeholde de oplysninger om de enkelte lærere, som kræves til beregning af aktuel og eventuel pension til tjenestemænd. Endvidere skal i registret optages oplysninger, som skal anvendes til lønforhandlinger og til planlægningen inden for uddannelsesområdet, og som praktisk indsamles sammen med pensionsoplysningerne.

Stk. 3. Det påhviler amtsrådene at træffe foranstaltning til registrets ajourføring med

hensyn til pensionsoplysninger for tiden før registrets oprettelse. Ajourføringen må gennemføres inden for en tidsfrist, der aftales med det i § 3 nævnte udvalg.

Udskrifter af registret.

§ 2. En gang årlig udskrives oplysninger om pensionsmæssige forhold og personoplysninger for hver enkelt lærer, der er optaget i registret. Oplysningerne meddeles vedkommende lærer til orientering og eventuel berigtigelse.

Stk. 2. Kommunerne kan fra registret rekvirere oplysninger om de i kommunen ansatte lærere. Amtskommunerne kan på tilsvarende måde rekvirere oplysninger om de ved amtskommunens skolevæsen ansatte lærere samt om lærere, der er ansat i kommunerne i amtskommunen, i det omfang udførelsen af de opgaver, der påhviler amtskommunen, nødvendiggør det.

Stk. 3. Til undervisningsministeriet leveres de oplysninger, som er nødvendige for ministeriets sagsbehandling, samt de nødvendige oplysninger til brug ved budgettering og anden planlægningsvirksomhed.

Stk. 4. De ovenfor nævnte myndigheder meddeler edb-centraller, hvilke medarbejdere der er berettiget til at rekvirere oplysninger fra registret.

Registrets vedligeholdelse og drift.

§ 3. Registrets oprettelse, vedligeholdelse og drift forestås af et af undervisningsministeriet den 27. juni 1975 nedsat udvalg, der har repræsentation for undervisningsministeriet, Amtsrådsforeningen i Danmark og Kommunernes Landsforening (lærerregisterudvalget). Udvalgets opgaver er bl.a.

at arbejde for registrets fuldstændiggørelse, blandt andet med hensyn til indføjelser af alle pensionsoplysninger for hver lærer og med hensyn til komplettering af statistiske oplysninger om lærerne,

at sikre, at de til brug ved registrets drift nødvendige blanketter udarbejdes,

at sørge for registrets stadige tilpasning til de edb-lønssystemer, hvoraf en del af oplysningerne skal hentes,

at søge gennemført sådanne ændringer i de nævnte edb-lønssystemer, at der opnås en rimelig og hensigtsmæssig arbejdsgang ved overførsel af oplysninger,

at sørge for registrets tilpasning til ændrede regler og gennemføre fornøden instruktion i forbindelse hermed,

at fremsætte forslag til undervisningsministeriet om nødvendige eller ønskelige ændringer i bekendtgørelsen eller cirkulæret om registret,

at informere kommuner og amtskommuner og eventuelt andre om indberetninger til og brugen af lærerregistret.

Stk. 2. Udvalget skal etablere det nødvendige samarbejde med undervisningsministeriet og de grupper eller organer, som styrer de edb-lønssystemer, hvorfra registret skal modtage oplysninger.

Stk. 3. Udvalget kan iværksætte undersøgelser med henblik på en udvidelse af lærerregistret til at omfatte andre skoleformer

og kan fremsætte forslag til undervisningsministeriet herom. Udvalget kan endvidere fremsætte forslag om, at lønregler m.v. ændres eller udformes, således at der opnås en i edb-mæssig og administrativ henseende økonomisk og hensigtsmæssig løsning.

Stk. 4. Udkast til ændringer i retsregler og konkrete sager af principiel karakter vedrørende de opgaver, der er henlagt til udvalget, kan af ministeriet forelægges udvalget til udtalelse og eventuelt til behandling af særlige spørgsmål.

Stk. 5. I det omfang, hvori det skønnes nødvendigt for behandling af udvalgets opgaver, kan udvalget eller dets sekretariat træde i forbindelse med kommunale organisationer og myndigheder og eventuelt andre ministerier og institutioner m.v., ligesom udvalget er bemyndiget til at indkalde særligt sagkyndige, herunder repræsentanter for organisationer.

Ikrafttrædelse m.v.

§ 4. Bekendtgørelsen gælder ikke for Færøerne. Bekendtgørelsen er umiddelbart gældende for andre skoleformer, som bliver omfattet af registret, jfr. § 3, stk. 3.

Stk. 2. Bekendtgørelsen træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.

Undervisningsministeriet, den 20. maj 1976.

P. M. V.

Hans Kjems.

/ H. Folmer-Skov.

Økonomisystemet.

1. indledning.

Da betænkningen fra indenrigsministeriets budget- og regnskabsudvalg¹⁾ forelå, stod det klart, at de eksisterende bogholderiprogrammer i Kommunedata ikke var - eller på hensigtsmæssig måde kunne bringes - i overensstemmelse med budget- og regnskabsreformens krav.

På denne baggrund tog de kommunale organisationer initiativ til udviklingen af et landsdækkende økonomisystem. Arbejdet hermed blev iværksat efter beslutning i bestyrelserne for de kommunale organisationer.

Økonomisystemet er Kommunedata's hidtil mest omfattende opgave, hvorfor fremsiltingen i det følgende begrænses til hovedprincipperne og grundelementerne i systemet.

2. Systemets drift.

Økonomisystemets sigte er dels at afløse de eksisterende edb-bogholderi- og regnskabs-systemer, dels at opfylde de videregående krav, som stilles til kommunerne som følge af budget- og regnskabsreformen. Herudover skal systemet tilvejebringe et informations-system, som kan give mulighed for bedre økonomisk styring i den enkelte kommune.

Økonomisystemet er opbygget i moduler, således at den enkelte kommune i et vist omfang kan kombinere funktion og uddata efter behov.

Systemets to hovedelementer er økonomidelen og betalingsdelen.

Økonomidelen har direkte relation til budget- og regnskabsreformen, idet denne del sigter på at løse opgaver, som følger af reformens krav/ønsker. Økonomidelen, der erstatter de eksisterende regionale bogholderisystemer, er opbygget omkring tre moduler vedrørende henholdsvis kontoplan, budget og regnskab.

Kontoplanen er væsentlig, idet alle opgaveløsninger på den ene eller den anden måde vil være afhængig af den. Planen be-

står af struktur- og registreringskontonumre samt en række tekster.

Budgetdelen anvendes ved budgetlægning og planlægning/prioritering. I systemets første fase kan systemet udarbejde budgetoplæg, flerårsbudgetter og interne budgetter, samt de obligatoriske budgetoplysninger som følger af budget- og regnskabsreformen (bl.a. budgetsammendrag, tværgående hovedarts-oversigt og bevillingsoversigt).

Regnskabsdelen anvendes ved løbende budget og regnskabskontrol og ved udarbejdelse af lovbundne regnskaber m.v. Systemet udarbejder således regnskabsrapporter med hovedbog, posteringsoplysninger, saldooplysninger, afvigelsesrapporter, forventet regnskab og anlægsrapporter, samt udskriver de obligatoriske regnskabsoplysninger (f.eks. regnskabssammendrag, regnskabs-oversigt etc.).

Betalingsdelen erstatter de regionale betalingskontrollsystemer, og indeholder såvel udbetalings- som indbetalingsfunktioner. Betalingsdelen indeholder endvidere den såkaldte socialregistrant (ydelsesregistrant), jfr. nedenfor under pkt. 3.

Udviklingen af systemet er opdelt i faser, hvoraf den første er sat i drift 1. januar 1977. Denne fase omfatter især de funktioner, som kræves af budget- og regnskabsreformen, samt sådanne funktioner som tidligere varetoges af bogholderisystemerne. I senere faser kan der måske blive mulighed for budgetperiodisering, likviditetsbudgettering og flere tværgående analyser af budget og regnskab, samt som nævnt ovenfor visse funktioner i forbindelse med socialregistranten.

3. Systemsammenhæng og dataudveksling.

a. »Indberetninger, der direkte vedrører budget- og regnskabsdelene, opfanges af budget- og regnskabsdelene. Alle øvrige indberetninger som f.eks. ind- og udbetalinger opfanges i en såkaldt posteringsbestand. Fra samme

¹⁾ Betænkning nr. 722/1974.

posteringsbestand trækker budget- og regnskabsdelene, ved hjælp af den indlagte kontoplan, automatisk de oplysninger, som disse dele skal anvende. Betalingsdelen trækker automatisk de oplysninger, som denne del skal anvende. Disse oplysninger kan henføres til selvstændige funktioner, der henholdsvis varetager opkrævning og udbetaling. Endvidere indberettes oplysninger til oprettelse og vedligeholdelse af kommunens kontoplan til økonomisystemets kontoplanfunktion, ligesom oplysninger, der udelukkende vedrører betalingsdelen, indberettes direkte til denne (påligninger m.v.)¹⁾.

b. Fsv. angår *dataudveksling* er systemet baseret på en udstrakt anvendelse af data fra andre registre.

»Mange systemer vedrører indbetaling til eller udbetaling fra kommunen. Disse beløb skal hovedbogføres. Hovedbogføringen kan ske automatisk ved overførsel af et magnetbånd med hovedbogsoplysninger f.eks. fra lønsystemet eller det kan ske manuelt ved bogføring efter en liste udskrevet af systemet f.eks. dagpengesystemet.

Betalingsdelen kan udføre opkrævning og betalingskontrol for andre systemer f.eks. forbrugerafgifter og ejendomsskat. I disse tilfælde overføres oplysninger vedrørende påligning til betalingsdelen, hvorefter hovedbogføring og betalingskontrol sker automatisk.

Betalingsdelen kan varetage udbetaling til borgerne. Denne funktion er indbygget i de systemer, der nu varetager udbetalinger (f.eks. dagpenge og boligsikring).¹⁾ På et senere tidspunkt bliver der måske mulighed for integration mellem disse systemer og økonomisystemet.

c. Betalingsdelen indhenter maskinelt navne- og adresseoplysninger fra CPR samt fra lokalt oprettede kreditorregistre.

d. I socialministeriets cirkulære af 27. december 1976 om regnskabsaflæggelse og refusion pålægges det kommunerne at oprette en ydelsesregistrant, der gør det muligt at foretage en opgørelse over en række sociale ydelser fordelt på individer på et hvilket som helst tidspunkt i regnskabsåret. Det siges udtrykkeligt i cirkulæret, at registreringspligten kan opfyldes ved tilslutning til landsdækken-

de eller eget edb-system. I betalingsdelen registreres en række posteringsoplysninger: Personnummer, registreringskontonummer, registrantkode, skattepligtskode, maskinnummer, posteringsdato, ekspeditionsnummer, debet/kredit og posteringsbeløb. Med grundlag i disse oplysninger kan der fra den 1. april 1978 udskrives optællinger til kommunerne af antal sager (personnummer) og af udbetalte beløb, specificeret på personoplysninger, registrantkoder samt eventuelt skattepligtskoder (bistandslovstatistikker). Endvidere udskrives fra samme dato på anfordring en registrantliste indeholdende samtlige registrantbogførte posteringer. Til brug for Danmarks Statistik udtrækkes én gang årligt fra januar 1979 samtlige posteringer på givne registrantkoder samt personoplysninger for de i posteringerne forekomne personnumre. Udtrækket foretages på magnetbånd, der stilles vederlagsfrit til rådighed for Danmarks Statistik, der herudover fra januar 1979 modtager tilsvarende bistandslovstatistikker som kommunerne. De kommuner, som er tilsluttet økonomisystemet, skal således kun i meget begrænset omfang foretage indberetning til Danmarks Statistik om udbetalt kontanthjælp på blanketter, der udfyldes manuelt.

4. Styringsforhold.

a. På baggrund af en opfordring fra udvalget vedrørende det kommunale budget- og regnskabssystem har indenrigsministeriet nedsat et permanent *budget- og regnskabsråd*.

Dette råd, der har rådgivende status over for indenrigsministeren, har bl.a. til opgave at:

- afgive indstilling dels om de af udviklingen, herunder lovgivningen, nødvendiggjorte ændringer i kontoplanen, dels om sådanne konteringsregler, som rådet måtte anse for formålstjenlige at gennemføre, og
- påse at krav til kommuner og amtskommuner om udarbejdelse af særlige oversigter m.v. til brug for de pågældende ministerier og institutioner, så vidt muligt stilles i samarbejde med indenrigsministeriet og budget- og regnskabsrådet.

Rådet, der er sammensat af repræsentanter for de kommunale organisationer, Kommu-

¹⁾ Citat fra Økonomisystemet, sammenfattende beskrivelse, 2. udgave, Kommunedata august 1976.

ners Revisionsafdeling, finansministeriet og indenrigsministeriet, beskæftiger sig således med forhold, der er af væsentlig betydning for økonomisystemet.

b. Fsv. angår selve økonomisystemet blev som omtalt beslutningen om dettes udvikling truffet i de kommunale organisationer og derefter i *edb-samarbejdsudvalget*, der er sammensat af repræsentanter for de kommunale organisationer og Kommunedata. Blandt dette udvalgs opgaver kan nævnes:

- Den detaljerede tilrettelæggelse af samarbejdet omkring de enkelte projekter.
- Tilvejebringelse af langsigtede udviklingsplaner.
- Formulering af synspunkter vedr. tilvejebringelse af edb-kapacitet inden for forningernes område.

Edb-samarbejdsudvalget har nedsat en *styringsgruppe*, der har til opgave at forestå »udvikling af et økonomisystem for amtskommuner og kommuner, herunder udarbejdelse af kravspecifikation til brug ved udvikling af edb-systemer koordineret med prøvekurslerne af det nye budget- og regnskabsystem samt gennemførelsen af økonomisystemets enkelte moduler i amtskommuner og kommuner.« Styregruppen er sammensat af repræsentanter for de kommunale organisationer, Kommunedata, Kommunernes Revisionsafdeling, indenrigsministeriet og finansministeriet.

Til varetagelse af den daglige ledelse af projektet er der under styregruppen nedsat en *projektgruppe*, der er sammensat af repræsentanter for de kommunale organisationer, Kommunernes Revisionsafdeling og Kommunedata. Herudover har en række *midlertidige arbejdsgrupper* med deltagelse af kommunale praktikere bidraget til arbejdsdets gennemførelse.

c. Udarbejdelse af forslag til kravspecifikation for en udvidet social registrant/ydelsesregistrant i økonomisystemets betalingsdel varetages af *edb-gruppen vedrørende klientstatistik for bistandsloven*, nedsat under Danmarks Statistik. Gruppen er sammensat af repræsentanter for Socialstyrelsen, socialministeriet, Kommunernes Landsforening, Københavns kommune, Danmarks Statistik og Kommunedata. Kommunernes Landsforening har formandsskabet. Arbejdsgruppens

forslag til kravspecifikation overgives til Danmarks Statistik. Under Danmarks Statistik er endvidere nedsat en *dataudvekslingsgruppe vedrørende klientstatistik for bistandsloven*, der har til opgave at fremlægge forslag til dataudveksling mellem edb-registreringssystemer uden for Danmarks Statistik og det statistiske informationssystem for bistandsloven i Danmarks Statistik. Gruppen skal bl.a. fremlægge forslag til udnyttelse af registre vedrørende sociale pensioner samt registre vedrørende børnetilskud og ungdomsydelse. Endelig bemærkes, at drøftelse af forslag om den fortsatte indholdsmæssige revision og udbygning af statistikken vil finde sted i *arbejdsgruppen for bistandslovstatistik* nedsat under socialstatistikudvalget. Denne gruppe holdes løbende orienteret om arbejdet i bl.a. dataudvekslingsgruppen.

5. Diskussion.

Økonomisystemet har som en af sine hovedfunktioner at udgøre et edb-baseret hjælpemiddel til varetagelse af de opgaver, som er pålagt kommuner og amtskommuner ved centralt fastsatte regler i forbindelse med budget- og regnskabsreformen. Økonomisystemet omtales i enkelte af de centralt fastsatte regler, f.eks. i indenrigsministeriets cirkulæreskrivelse af 7. oktober 1976 vedr. indsendelse til indenrigsministeriet af budgetmateriale for 1977. Heri anføres forskellige indberetningsprocedurer vedr. budgetmateriale til Danmarks Statistik for hhv. kommuner og amtskommuner, der er tilsluttet økonomisystemet, og kommuner og amtskommuner som ikke deltager i systemet.

Initiativet til udvikling af økonomisystemet blev som omtalt taget af de kommunale organisationer. Økonomisystemets nære relationer til arbejdet i budget- og regnskabsrådet samt den statslige deltagelse i styregruppen under edb-samarbejdsudvalget, giver indtryk af et omfattende kommunalt-statsligt samarbejde. Hovedvægten i samarbejdet ligger på udformningen af de regelsæt, som virker normerende for økonomisystemets indhold og drift. Der haves endvidere erfaring for, at tilpasning mellem regelsæt og edb-systemet er en gensidig proces. Således foretoges eksempelvis visse justeringer i forslaget til indenrigsministeriets autoriserede kontoplan som følge af ønske herom fra økonomisystemet.

Oversigt over skatteforvaltningens edb-anvendelse og styringen af denne. (Personbeskatning).

1. Indledning.

a. Ved aftaler mellem finansministeren og kommunerne i 1967 blev fordelingen af de administrative opgaver på henholdsvis kildeskattedirektoratet og kommunerne nærmere fastlagt. Hovedindholdet af disse aftaler - af 14. september og 6. december 1967 — er, at de centrale registre vedrørende arbejdsgiverne (CIR-S og -K), vedrørende personskatter (CSR-K) og vedrørende ligning, skatteberegning og slutopgørelse (CSR-P og -L), placeres på centralt hold i kildeskattedirektoratet. Ligeledes henlægges alle konteringsopgaver til direktoratet. Disse funktioner skulle i vid udstrækning løses ved hjælp af edb på I/S Datacentralen for direktoratets regning, medens det blev aftalt, at alle store udskrivningsopgaver skulle afvikles på de regionale edb-centraler (nu Kommunedata) ligeledes for kildeskattedirektoratets regning.

Det blev endvidere aftalt, at kommunerne skulle udføre forskudsregistreringen, som i 1970 forudsattes udført som en ren skrankeekspedition, samt forestå selve inkassoopgaven, når indbetalingen fra arbejdsgiverne og skatteyderne ikke indgår rettidigt til de centrale konteringsregistre. Endvidere henlagdes arbejdsgiverkontrollen til kommunerne.

På grundlag af disse aftaler fastlagde man herefter nærmere, hvorledes de enkelte delopgaver skulle udføres. Opgaverne er nærmere beskrevet i det følgende sammen med justeringerne af de oprindelige aftaler frem til i dag.

b. De centrale edb-registre er oprettet i henhold til følgende bestemmelser.

Kildeskattelovens § 85 bestemmer, at skattemyndighederne fører registre over de indeholdelsespligtige efter regler, der fastsættes af finansministeren. Kildeskatteloven indeholder derudover ikke bestemmelser om de registre, der nødvendigvis impliceres i kildeskatteordningen.

Nærmere regler om *registret over indeholdelsespligtige (CIR)*, er givet ved bekendtgørelse nr. 145 af 28. marts 1969 om A-indkomst og om registrering af indeholdelsespligtige efter kildeskatteloven. Herefter påhviler det kildeskattedirektoratet at drage omsorg for oprettelse og vedligeholdelse af et centralt register over indeholdelsespligtige (§4). Efter § 5 har enhver arbejdsgiver (indeholdelsespligtige) under strafansvar pligt til at foretage tilmelding til registret.

Det centrale skatteyderregister (CSR) er oprettet ved finansministeriets bekendtgørelse nr. 307 af 10. juni 1969 vedrørende forskudsregistrering m.v. for 1970. Efter § 1 oprettes et centralt register over personer, der er skattepligtige efter kildeskatteloven. Registret opbygges på grundlag af CPR, og det påhviler kildeskattedirektoratet at drage omsorg for oprettelse og vedligeholdelse af CSR.

2. Edb-anvendelse inden for skatteforvaltningen.

2.1 De centrale edb-systemer i statskattedirektoratet.

Den centrale kildeskatteadministration er opbygget omkring en række integrerede edb-systemer. Disse systemer kan opdeles i systemer med registreringsopgaver (basisregistre) og systemer med beregnings-, konterings- og opkrævningsopgaver.

a. Basisregistrene.

CIR-S - det centrale register over indeholdelsespligtige ~ har som hovedformål at registrere de arbejdsgivere, der efter kildeskatteloven har indeholdelsespligt for A-skat. På basis af registret udskrives materiale til de indeholdelsespligtige (bl.a. giroindbetalingskort til brug ved indbetaling af A-skat) samt materiale til brug ved arbejdsgiverkommunernes kontrol af de indeholdelsespligtige.

CSR-P - det centrale skatteyderregistres persondel - indeholder informationer om de skattepligtige personer. Registret får primært disse oplysninger fra det centrale personregister (CPR).

CSR-P virker som basisregister for de skatteyderorienterede dele af kildeskattesystemet. På grundlag af registret optages forskudsmandtal og slutmandtal. Personer, der tilgår i årets løb, indgår i tillægsmantal, der optages i forbindelse med de normale ajourføringer af registret. Registret danner endvidere grundlag for de årlige forskudsberegninger, der foretages i et særligt beregnings-system.

CKR-A — det centrale kommuneregister, adressedelen - indeholder en registrering af adresser over alle kommuner samt andre myndigheder, der er relevante for kildeskattesystemet.

b. De øvrige registre (beregnings- og konteringsregistre m.v.).

De vigtigste registre er:

CIR-K - det centrale register over indeholdelsespligtige - konteringsdelen. Dette systems hovedformål er at varetage opkrævningen af indeholdt A-skat fra de indeholdelsespligtige. Systemet registrerer og konterer de månedlige redegørelser (tilsvar) og indbetalinger fra arbejdsgiverne, samt udfører betalingskontrol, og initierer restancebehandling gennem arbejdsgiverkommunen. Endvidere beregnes morarenter og påkravsgebyr.

CSR-L - det centrale skatteyderregisters ligningsdel — indeholder for hvert år skatteydernes forskudsskatter, selvangivelsesoplysninger samt oplysning om de beregnede slutskatter.

Registret danner grundlag for de årlige slutopgørelser, hvor der efter registrering af ligningsoplysninger sker beregning af slutskatten. Dernæst modregnes den betalte forskudsskat, og der foretages udskrivning af slutopgørelser, postgiroanvisninger vedrørende overskydende skat samt opkrævning af restskat. Endvidere foretages fordeling af kommune-, amtskommune- og kirkeskat i forhold til de registrerede bopælsforhold.

På grundlag af registret foretages ændring af slutopgørelse, hvis der indkommer nye

ligningsoplysninger eller ændring af den betalte/forfaldne forskudsskat. Endelig kontrolleres, om der foretages slutligning af alle personer.

CSR-K - det centrale skatteyderregisters konteringsdel - har to hovedformål. For det første at opkræve B- og restskat m.v. hos skatteyderne. For det andet at opsamle og videregive såvel forskuds- som slutskatteoplysninger til slutopgørelsen for et indkomstår. Der foretages registrering og kontering af oplysninger til brug for opkrævning af B- og restskat, betalingskontrol, restancebehandling, morarenteberegning. Desuden udtrækkes de registrerede forskudsskatteoplysninger samt beregnede morarenter til slutopgørelsen.

CKR-K - det centrale kommuneregisters konteringsdel - har til formål at registrere og styre det økonomiske mellemværende mellem staten og kommunerne i forbindelse med fordelingen af udbetalingen af de opkrævede amts-, kommune- og kirkeskatter.

COR - det centrale oplysningsseddelregister. Der opbygges et register pr. år i forbindelse med arbejdsgivernes indsendelse af lønangivelser og oplysningssedler til skattemyndighederne. Der registreres de enkelte oplysningssedler (oplysning om udbetalt løn m.v.), som benyttes dels til udskrivning til brug for ligningsarbejdet, dels videregives til slutopgørelsen, hvor A-skattebeløbende modregnes i den beregnede slutskat.

CFR — det centrale fordringsregister — indeholder oplysninger om alle forfaldne krav på en skatteyder, som ønskes modregnet i en eventuel udbetaling af overskydende skat eller merværdiafgift.

Der registreres de forfaldne krav på en skatteyder, når sådanne indberettes af statskattedirektoratet, toldvæsenet, kommunerne eller andre kreditorer. De registrerede krav meddeles skatteyderens bopælskommune, hvis der for den pågældende skal ske udbetaling af beløb fra kildeskattesystemet. Desuden videregives oplysning om fordringer til brug for toldvæsenets modregning i tilbagebetaling af merværdiafgift.

SS R - sel skabsskatteregi strek - indeholder alle skattepligtige selskaber og foreninger m.v. og danner grundlag for følgende funktioner: mandtalsoptagelse, skatteberegning og opkrævning vedrørende selskabsbeskatningen.

2.2 Det maskinelle ændringssystem.

a. Ændring af forskudsregistreringen for 1970 udførtes som en manuel beregning i kommunerne med indberetning til det centrale skatteyderregister i kildeskattedirektoratet, hvorfra resultatmateriale i form af ændrede B-skatter og ansættelseskort blev udskrevet og tilsendt skatteyderen direkte. Selve skattekortet blev udfærdiget af kommunen som et led i skrankeekspeditionen.

For at forenkle dette manuelle arbejde tilrettelagdes for 1971 af Kommunernes Landsforening og de kommunale edb-centraler et rent beregningssystem uden et egentligt register. Da også dette system måtte bertgtes som en nødløsning, gik man - såvel i de kommunale edb-centraler som i Datacentralen - i gang med at planlægge et maskinelt ændringssystem, der var baseret på et register, og som skulle udføre både beregning- og udskrivningsopgaverne i forbindelse med ændring af forskudsregistreringen.

I løbet af sommeren 1971 blev der mellem staten og kommunerne truffet aftale om, at staten indstillede sin planlægning af et maskinelt ændringssystem, idet kommunerne foretrak en løsning af opgaven i kommunalt regie i de regionale edb-centraler. Samtidig blev det aftalt, at resultatet af den ordinære forskudsregistrering for 1972 i form af et register skulle stilles til rådighed for de regionale edb-centraler til brug for det maskinelle ændringssystem. Denne tilladelse blev i 1972 forlænget til også at gælde 1973 og »indtil videre«. Udgifterne i forbindelse med ændringssystemet afholdes af kommunerne, som i dag betaler ca. 8 kr. pr. ændring. Som et led i denne aftale besluttede man, at ledelsen og styringen af det maskinelle ændringssystem skulle varetages af staten og kommunerne i fællesskab i det såkaldte planlægningssudvalg under kildeskattedirektoratet.

I sommeren 1976 blev det aftalt, at denne fælles ledelse af ændringssystemet i fremtiden finder sted i kontaktudvalget.

b, I forbindelse med oprettelsen af det maskinelle ændringssystem etableredes det såkaldte indtægtsregister, som senere af hensyn til dagpengeordningen, som indførtes med virkning fra den 1. april 1973, blev udvidet med yderligere data.

Indtægtsregistret indeholder ud over forskudsdata endvidere oplysninger fra det cen-

trale oplysningsmiddelregister samt fra slutligningsregistret af hensyn til beregningen af dagpengegivende A-indkomst, som fra indtægtsregistret videregives til Kommunedata's dagpenge-system.

2.3 Indgangstest for slutligningsindberetningerne.

a. Indgangstesten for slutligningssystemerne for 1970-73 er centrale indgangskontrolsystemer, der udføres i direktoratet, dog således at f.eks. personnummerkontrol udføres af Kommunedata. For indkomståret 1974 og fremefter har Kommunedata for kommunernes regning overtaget det meste af indgangstesten for slutligningssystemet, hvilket blandt andet nødvendiggør, at der i Kommunedata oprettes et slutligningsregister, der indeholder de oplysninger, der indberettes fra selvangivelsens side 4 samt diverse mandtalsdata. I indgangstestsystemet ligger en lang række logiske og formelle kontroller, der i stor udstrækning sikrer, at indberetningerne

er korrekte. Registret - mandtalsfilen - kan endvidere anvendes i forbindelse med rettelser eller supplerende indberetninger til slutligningssystemet, idet der i disse tilfælde alene skal indberettes de ændrede eller nye data i forhold til de senest registrerede. Kommunernes begrundelse for at overtage opgaven samt de dermed forbundne omkostninger var først og fremmest at tilvejebringe et sikrere grundlag for de kommunale systemer, hvori slutligningsoplysninger indgår. (Dagpenge-systemet, prioriteringssystemet, budgetstatistikker m.v.). Kravene til denne indgangstest fastlægges af statsskattedirektoratet. Forinden har man dog drøftet en aktivitetsliste for systemet med kommunerne i en af direktoratet nedsat arbejdsgruppe vedrørende slutligningssystemet, hvori direktoratet, kommunerne, Kommunedata og Datacentralen er repræsenteret.

b. Indgangstestsystemet i Datacentralen, hvorigennem samtlige slutligningsindberetninger fra Kommunedata passerer forinden selve beregningerne m.v., har måtte bibeholdes selv efter etableringen af det kommunale indgangstestsystem i 1974. Dette sker af flere grunde. For de første har man derved sikret sig, at CSR-L ikke »bryder ned«, hvis der fremsendes en ukorrekt indberetning. For det andet vil kommunerne og Kommu-

nedata kun køre indgangstesten for et givet indkomstår i ca. 1 år og 3 mdr. Herefter overgår opgaven til statsskattedirektoratet, hvor der derfor under alle omstændigheder skal etableres et centralt indgangstestsystem, og aftestningen af de 2 indgangstestsystemer kan således ske samtidig under direktoratets ledelse og ansvar.

2.4. Restanceoplysninger på magnetbånd.

I juni måned 1975 har skattedepartementet givet tilladelse til, at restanceoplysninger vedrørende personskatter kan overføres til de kommunale betalingskontrolsystemer på magnetbånd. Tilladelsen blev blandt andet givet for at spare kommunerne for det arbejde, der ellers måtte ske med at ophulle restancelisten og indsende oplysningerne til betalingskontrolsystemerne. Ordningen har ikke som forudsat medført besparelser i det centrale kildeskattesystem, idet de kommuner, der hidtil har gjort brug af tilladelsen (Ålborg, Århus og Odense kommuner) alle samtidig får udskrevet restancemateriale fra statsskattedirektoratet efter de hidtil gældende retningslinier.

2.5. Prioriterings- og kontrolsystemet.

a. Med virkning for indkomståret 1972 etablerede kommunerne i samarbejde med Kommunedata et prioriteringssystem, som først og fremmest byggede på en sammenligning mellem de råkonverterede oplysninger fra selvangivelserne og oplysningssedlernes data. Endvidere indgik mandtalsdata samt ikke indgangstestede slutligningsoplysninger for året før. Da indgangstesten fra og med 1974 er overgået til Kommunedata, er det i dag de indgangstestede slutligningsoplysninger, som indgår i prioriteringssystemet. Systemet er blevet justeret hen ad vejen, men er i princippet det samme system, hvor sammenligningerne væsentligst foretages på grundlag af aktuelle slutligningsindberetninger, og oplysninger fra sidste års slutligning, data fra oplysningsseddelregistret, ejendomsregistret og kontrolsystemet. Den enkelte kommune kan selv — inden for visse i systemet fastlagte grænser — udsøge selvangivelser til egentlig ligningsmæssig gennemgang. Endvidere er der tilknyttet et brevsystem. 233 kommuner anvender systemet.

b. Med virkning fra 1974 blev Kommune-

data's kontrolsystem landsdækkende, således at forstå at alle kommuner fik mulighed for at tilslutte sig. 265 kommuner deltager i dag i kontrolsystemet. Kontrolbilaget er en værdifuld støtte i ligningsarbejdet, specielt ved vurderingen af privatforbruget. Oplysningerne i kontrolbilaget stammer dels fra vedkommende kommunale skattemyndighed, for hvilken kontrolbilaget fungerer som huskeseddel, dels fra forskellige offentlige myndigheder m.v., som afgiver oplysningerne til Kommunedata på magnetbånd. Endvidere indgår visse oplysninger fra statsskattedirektoratet i kontrolsystemet.

2.6. Andre edb-ans endelser i den kommunale skatteforvaltning.

a. Ud over de foran i 2.2-2.5 beskrevne edb-anvendelser udfører Kommunedata en lang række edb-opgaver vedrørende skatteforvaltningen.

Der fremstilles således forskuds- og slutmandtalslister, konvertering af oplysningssedler, konvertering af forskudsindberetninger, udskrivning af forskudsmateriale m.v.

Desuden fremstilles en lang række fortegnelser, tabeller og statistikker til støtte for kommunernes ligningsarbejde.

b. Flere større kommuner har tilrettelagt særprocedurer på grundlag af registreringen af person- og indkomstdata m.v.

Specielt kan nævnes, at Københavns kommunes edb-central, som ikke er tilsluttet Kommunedata, løser en lang række særopgaver for Københavns skattevæsen.

3. Styringsforhold.

3.1. Styring af det centrale kildeskattesystem.

a. Styringen forestås af statsskattedirektoratet, som er et direktorat under skattedepartementet, ministeriet for skatter og afgifter.

Beslutninger om væsentlig videreudvikling af edb-anvendelsen sker efter oplæg fra planlægningskontoret efter høring af statsskattedirektoratets øvrige afdelinger og kommunerne, jfr. også kontaktudvalget og kontaktgrupperne nævnt i 3.2.

Støre omlægninger skal tillige normalt forelægges skattedepartementet.

Oplæg drøftes i et ugentligt ledelsessamaråd, hvori direktør, vicedirektør, ligningschef og planlægningschef deltager.

b. Den tekniske edb-planlægning og drift sker på Datacentralens afdeling i Birkerød. Der holdes ugentlige møder med ledelsen af Datacentralens Birkerød-afdeling.

3.2. Samarbejdsorganer mellem stat og kommuner.

a. Samarbejdsorganerne er reorganiseret i 1976 og består nu i statsskattedirektoratets regie af et kontaktudvalg og tre kontaktgrupper, jfr. den nærmere omtale neden for. Det bør samtidig nævnes, at der finder en omfattende daglig kontakt sted mellem medarbejdere i de forskellige myndigheder og Kommunedata og Datacentralen.

b. Kontaktudvalget.

I kontaktudvalget, som ledes af statsskattedirektoratet, er repræsenteret Kommunernes Landsforening, Foreningen af ligningskommissioner samt Københavns og Frederiksberg kommuner. I udvalget, som ikke er et beslutende organ, drøftes bl.a. de spørgsmål vedrørende kildeskatteordningen, som man måtte ønske at tage op, herunder også vedrørende edb-anvendelserne. Mødefrekvensen kan vurderes til 10-12 møder om året.

c. Kontaktgrupper.

Der er endvidere nedsat tre kontaktgrupper vedrørende henholdsvis forskudssystemer, slutligningssystemet og oplysningsseddelsystemet. Disse grupper har, som det er tilfældet for kontaktudvalget, ingen beslutningskompetence. I grupperne drøftes tekniske spørgsmål med henblik på at sikre systemernes drift, samt de statslige og kommunale systemer hænger sammen. I grupperne er, udover statsskattedirektoratet, repræsenteret Kommunernes Landsforening, København og Frederiksberg, Datacentralen og Kommunedata. Grupperne er ikke underudvalg til kontaktudvalget. Kontaktgruppen vedrørende oplysningsseddelsystemet holder som følge af opgavens karakter kun 2-3 møder om året. De to øvrige grupper holder betydeligt flere møder (10-12).

d. Som nævnt i 2.2 er det mellem kommunerne og staten aftalt, at ledelsen og styringen af det maskinelle ændringssystem varetages af staten og kommunerne i fællesskab i kontaktudvalget.

Den fælles ledelse omfatter i praksis forhold, der nødvendigvis må koordineres for at det samlede skattesystem kan fungere på tilfredsstillende måde. Det gælder eksempelvis med hensyn til ens regler for skatteberegning m.v. i ændringssystemet og ved den årlige forskudsregistrering og -beregning i direktoratet. Endvidere skal driftsplan og øvrige driftsspørgsmål koordineres, idet ændringssystemet løbende kommunikerer med de centrale systemer.

Derimod har den fælles ledelse hidtil ikke omfattet spørgsmål om videreudvikling af ændringssystemet - f.eks. terminaladgang og tilslutning til SIP fase 2 - ligesom økonomiske spørgsmål ikke har været undergivet en fælles ledelse.

Sammenhængen mellem det centrale kildeskattesystem og ændringssystemet sikres i kontaktgruppen vedrørende forskudssystemet, og kontaktgruppens formand deltager i Kommunedata's årlige planlægning af systemet.

e. Kravene fra statsskattedirektoratet til indgangstest for slutligningsindberetninger (Kommunedata's slutligningssystem) fastlægges i kontaktgruppen vedrørende dette system. Statsskattedirektoratet fastlægger en aktivitetsliste med nøje fastlagte krav, og direktoratet afvikler test samtidig af såvel Kommunedata's system som af det tilsvarende system på Datacentralen.

f. Kontaktgruppen vedrørende oplysningsseddelsystemet skal først og fremmest sikre, af det decentrale indgangstestsystem og det centrale oplysningsseddelregister koordineres.

g. Statsskattedirektoratet nedsatte i juli 1976 en arbejdsgruppe med deltagelse af kommunale repræsentanter til at foreslå en forenkling af udskrivningen og fordelingen af kontroloplysninger til samtlige kommuner. Arbejdsgruppens kommissorium er i april 1977 udvidet til tillige at omfatte forslag til et udsøgningsystem for selvangivelser, der skal gennemgå en ligningsmæssig behandling i kommunerne. Arbejdsgruppen skal således udarbejde forslag til et landsdækkende udsøgnings- og kontrolsystem.

3.3 Styring af de kommunale skattesystemer.

a. De kommunale skattesystemer (bl.a. det maskinelle ændringssystem, indgangstest for slutligning, kontrol- og prioriteringssystemet) kan karakteriseres som systemer, som løbende er videreudviklet som forbedringer vedrørende indberetning af inddata til det centrale kildeskattesystem og vedrørende udvidet udnyttelse af dette systems uddatamuligheder i den kommunale forvaltning og i Kommunedata. Det har således navnlig været driftsbetonede problemkredse og spørgsmål om brugerkrav til uddata, som organisationen har været rettet imod. Andre opgavetyper har dog i et vist omfang været varetaget.

b. I Kommunernes Landsforenings regie er det kommunale skatteudvalg det forum, hvori løsninger vurderes med henblik på formulering af krav og ønsker såvel vedrørende de skattesystemer, som køres i Kommunedata, som vedrørende det centrale kildeskattesystem. Under det kommunale skatteudvalg er etableret en lang række underudvalg, herunder vedrørende helt specifikke edb-anvendelser.

Det kan nævnes, at statsskattedirektoratet deltager som observatør i ERFA-udvalget, som har til opgave at tilrettelægge det kommunale prioriterings- og kontrolsystem.

c. I Kommunedata's regie er nedsat fagstyregruppen for skat, som bl.a. behandler ændringsforslag, som fremkommer fra brugerudvalg, nedsat for hver regional central.

d. Kommunedata's forbrug af ressourcer til skattesystemerne skal godkendes i Kommunedata's organisation og i edb-samarbejdsudvalget mellem Kommunedata og de kommunale organisationer.

e. Ændringssystemet og indgangstest for slutligningen er i de seneste år overvejet i forbindelse med planlægningen og udviklingen af SIP-systemets fase 2.

Styringen af SIP-systemet blev i 1976 henlagt under SIP-styringsgruppen under ledelse af Kommunernes Landsforening. I denne gruppe deltager administrationsdepartementet som statens repræsentant. Under SIP-styringsgruppen er nedsat en SIP-skatteforvaltningsgruppe. SIP-styringsgruppen er bl.a. ansvarlig for kravformulering og for

økonomien over for brugerne, såvel vedrørende udviklingen af systemet som vedrørende systemets drift. Arbejdet i SIP-styringsgruppen er som følge af edb-samordningsudvalgets arbejde for tiden sat i bero.

3.4. Betalings- og finansieringsforhold.

a. De kommunale skattesystemer betales af de enkelte kommuner gennem deres anvendelse af systemerne. Videreudvikling af systemerne finansieres af Kommunedata. Statsskattedirektoratet betaler i henhold til aftalen i 2.1, Kommunedata for de store udskrivningsopgaver (udskrivning af slutopgørelser, forskudsregistreringer og selvangivelser). Det drejer sig om 11-12 millioner kr. om året.

b. Midlerne til drift, vedligeholdelse og videreudvikling af det centrale kildeskattesystem tilvejebringes via finansloven.

3.5. Anvendelse af skattedata i andre systemer.

Data fra det centrale kildeskattesystem videregives bl.a. til kommunale skattesystemer, hvorfra de videregives til en række af Kommunedata's systemer. Data fra indtægtsregistret, som er basisregister i ændringssystemet, anvendes således i systemet for sociale pensioner, dagpengesystemet og daginstitutions-systemet. Data fra slutligningsregistret, som er basisregister i slutligningssystemet anvendes i prioriterings- og kontrolsystemet, dagpengesystemet, systemet for sociale pensioner, boligsikringssystemet og børnetilskuds-systemet.

Anvendelsen af indtægtsdata i de forskellige sociale systemer sker i henhold til forskellige bekendtgørelser:

- Bekendtgørelse om folkepension, § 23.
- Bekendtgørelse af lov om enkepension, § 9.
- Bekendtgørelse af lov om invalidepension, § 28.
- Bekendtgørelse om dagpengegivende indtægter, kap. 2, § 5.
- Bekendtgørelse af lov om boligsikring, § 11.
- Bekendtgørelse af lov om børnetilskud, § 3A.

Cirkulære om anvendelse af elektronisk databehandlingsteknik i statsadministrationen.

Med henblik på at sikre den mest rationelle og økonomiske udnyttelse af elektronisk databehandling til løsning af administrative, herunder statistiske, opgaver skal økonomiministeriet efter beslutning i ministermøde henstille, at statslige styrelser og institutioner, der påtænker at anvende elektronisk databehandling til løsning af de nævnte opgaver, forinden de iværksætter det hertil fornødne planlægningsarbejde, retter henvendelse til administrationsrådet. I overensstemmelse hermed er det mellem administrationsrådet og I/S Datacentralen af 1959 aftalt, at Datacentralen alene vil påtage sig planlægning af de nævnte opgaver for statslige institutioner efter forudgående godkendelse fra administrationsrådet.

På grundlag af oplysninger om statslige styrelser og institutioners påtænkte anvendelse af elektronisk databehandling vil administrationsrådet blive i stand til at vurdere om den enkelte institutions planer i rimeligt omfang er koordineret med andre rationaliserings- og effektiviseringsbestrebelse, herunder om der f.eks. ved en integreret løsning af databehandlingsopgaver for flere styrelser og institutioner kan opnås besparelser eller andre fordele, og administrationsrådet vil på dette grundlag fremsætte sine eventuelle forslag vedrørende tilrettelæggelsen af planlægningsarbejdet.

Administrationsrådets sekretariat vil efter omstændighederne kunne medvirke ved planlægningsarbejdet.

Økonomiministeriet, den 18. marts 1966.

sign. Ivar Nørgaard/sign. Bodil Andersen

Cirkulære om anskaffelse eller leje af elektronisk databehandlingsmateriel.

Med henblik på at sikre de mest rationelle og økonomiske dispositioner vedrørende elektroniske databehandlingsanlæg, der finansieres ved statsmidler, skal finansministeriet efter beslutning i ministermøde meddele, at statslige styrelser og institutioner kun kan indgå aftale om anskaffelse eller leje af elektronisk databehandlingsmateriel efter forudgående forelæggelse for og godkendelse fra finansministeriet.

Såfremt en styrelse allerede måtte have anskaffet eller lejet sådant materiel, må anmeldelse herom ske til finansministeriet.

Finansministeriet er berettiget til fra vedkommende ministerium eller styrelse at indkræve sådanne oplysninger, som finansministeriet anser for påkrævet.

sign. Poul Hansen/sign. M. Riitzou.

Cirkulæreskrivelse om standardkontrakter for køb, leje og vedligeholdelse af edb-udstyr.

(Til samtlige ministerier og styrelser m.v.).

Administrationsdepartementet har til brug for statslige myndigheder udarbejdet standardkontrakter henholdsvis for køb, leje og vedligeholdelse af edb-udstyr.

Kontrakterne indeholder standardbestemmelser, der efter administrationsdepartementets opfattelse kun undtagelsesvis bør fraviges. Tillige findes vejledninger i udformningen af de særlige bestemmelser for den enkelte kontrakt.

Standardkontrakterne forudsættes fremtidig at indgå i grundlaget for indhentning af tilbud på edb-udstyr og at blive anvendt i alle tilfælde, hvor aftale om køb, leje eller vedligeholdelse af edb-udstyr indgås.

Kontrakterne kan rekvireres ved henvendelse til administrationsdepartementet, Hol-

mens Kanal 20, 1060 København K, **tf** (01) 11 16 06, lokal 264.

Administrationsdepartementet vil fortsat kunne medvirke ved udarbejdelse af udbudsmateriale og ved kontraktforhandlinger med leverandørerne.

Opmærksomheden henledes i denne forbindelse på finansministeriets cirkulære af 15. oktober 1964 om anskaffelse eller leje af elektronisk databehandlingsmateriel og økonomiministeriets cirkulære nr. 52 af 18. marts 1966 om anvendelse af elektronisk databehandlingsteknik i statsadministrationen.

Det tilføjes, at administrationsdepartementet gerne vil inddrages i overvejelser om anvendelse af edb og anskaffelse af edb-udstyr til administrative opgaver i statsadministrationen på et så tidligt tidspunkt som muligt.

Finansministeriet, administrationsdepartementet, den 11. april 1975.

P. M. V.

Toft-Nielsen.

Undervisningsministeriets cirkulæreskrivelse af 6. januar 1977 om anvendelse af edb og anvendelse af edb-kapacitet.

(Til statslige og private tilskudsberettigede institutioner under undervisningsministeriet).

Formålet med disse regler er at sikre en koordineret, rationel og økonomisk brug af elektronisk databehandling inden for undervisningsministeriets område. Reglerne finder anvendelse, når edb tænkes anvendt i et administrativt øjemed, herunder også til statistiske og planlægningsmæssige formål. Undertaget fra reglerne er de anvendelser til undervisnings- eller forskningsformål, som godkendes af undervisningsministeriet efter indstilling fra edb-kapacitetsudvalget.

Reglerne er supplerende i forhold til finansministeriets cirkulære af 15. oktober 1964, økonomiministeriets cirkulære af 18. marts 1966 og finanministeriets cirkulæreskrivelse af 11. april 1975. Disse cirkulærer fastlægger forretningsgangen ved statslige myndigheders og institutioners behandling af anskaffelses- og anvendelsessager i relation til edb. Nedenstående regler betyder, at undervisningsministeriet for så vidt angår sit ressort indtræder som formidlende instans til bistand for myndigheder og institutioner under ministeriet og til aflastning for finansministeriet, hos hvem den endelige stillingtagen fortsat beror i hidtidigt omfang. Endvidere betyder reglerne, at private tilskudsberettigede institutioner under ministeriet inddrages under ordningen, for så vidt de ønsker mulighed for at opnå tilskud til udgifter til anvendelse og anskaffelse af edb.

Sager, der er omfattet af nærværende cirkulæreskrivelse.

1. ved påtænkt brug af edb til administrative opgaveformål skal der rettes henvendelse til undervisningsministeriet, forinden der iværksættes et programmeringsorienteret planlægningsarbejde. Dette betyder, at henvendelsen

skal foretages senest på det tidspunkt, hvor brugeren har specificeret sit behov så præcist, at næste fase i udviklingen er det egentlige systemplanlægningsarbejde.

Tilsvarende gælder ved planlægning af væsentlige ændringer i etablerede edb-anvendelser.

Endvidere skal der, forinden der indledes forhandlinger om anskaffelse af edb-materiel, rettes henvendelse til undervisningsministeriet.

Tilsvarende gælder ved anskaffelse af programmel eller edb-kapacitet (f.eks. i form af time-sharing abonnement) hos servicebureauer, herunder også I/S Datacentralen af 1959. Med programmel menes brugerprogrammer og styreprogrammer m.v. i form af instruktioner til forskel fra datamaskinens fysiske dele, der benævnes materiel.

Den nærmere procedure for sagernes behandling.

1. I spørgsmålet om edb-anvendelse (anvendelsessager) følges denne procedure:

Styrelsen/institutionen fremsender ansøgning til undervisningsministeriet bilagt en kort beskrivelse af det problem, der ønskes løst.

Undervisningsministeriet vurderer og undersøger om edb-anvendelsen er tilstrækkeligt begrundet og i bekræftende fald om den er rimeligt koordineret med edb-anvendelser andre steder. Undervisningsministeriet vil således overveje, om der kan opnås besparelser eller andre fordele, f.eks. gennem samarbejde med andre styrelser/institutioner om projektudvikling og edb-anvendelse. Undervisningsministeriet vil endvidere søge at sikre, at de centrale myndigheders informationsbe-

hov tilgodeses ved edb-løsningen. Undervisningsministeriet vil eventuelt deltage i udvalgsarbejde for at sikre den nødvendige koordinering.

Under en sags behandling forelægger undervisningsministeriet spørgsmålet for administrationsdepartementet ifølge gældende regler eller ifølge særlig aftale mellem administrationsdepartementet og undervisningsministeriet.

Når sagen er færdigbehandlet meddeler undervisningsministeriet ansøgeren, hvorvidt den pågældende edb-anvendelse kan anbefales.

2. I sager vedrørende *anskaffelse* af edb-udstyr, standardprogrammel m.v. (anskaffelsessager) følges denne procedure:

Styrelsen/institutionen fremsender ansøgning til undervisningsministeriet.

Hvis undervisningsministeriet vurderer ansøgningen positivt, udarbejder det en indstilling i samarbejde med ansøgeren og forelægger sagen for finansministeriet til godkendelse ifølge gældende regler, hvorefter sagen videreekspederes som en almindelig bevilningssag. Det bemærkes, at der ved større anskaffelser normalt afholdes en udbudsforretning. Beslutning herom samt om sagsfordelingen mellem undervisningsministeriet og administrationsdepartementet træffes for hver enkelt anskaffelse.

Kontraktforhandlinger skal foregå på grundlag af de af administrationsdepartementet udarbejdede standardkontrakter. Det aftales mellem ansøgeren, undervisningsministeriet og administrationsdepartementet, hvem der skal deltage i kontraktforhandlingerne.

Undervisningsministeriet, den 6. januar 1977.

P. M. V.

E. B.

Lauge Dahlggaard.

Statsministeriets cirkulæreskrivelse af 9. februar 1973
om oversendelse af lovforslag til administrationsdepartementet
og budgetdepartementet.

(Til samtlige ministerier).

I statsministeriets cirkulære af 16. september 1966 om bemærkninger til lovforslag er det bl.a. fastsat, at bemærkninger til et lovforslag bør indeholde et skøn over de statsfinansielle og statsadministrative konsekvenser ved lovforslagets gennemførelse samt så vidt muligt et skøn over de tilsvarende konsekvenser for kommunerne. Med henblik på at sikre at bemærkningerne kommer til at indeholde så fyldestgørende oplysninger herom som muligt, skal lovforslag senest samtidig

med oversendelsen til justitsministeriet til lovteknisk gennemgang sendes til administrationsdepartementet og budgetdepartementet til orientering.

For så vidt et lovforslag vil medføre væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser, skal den påtænkte løsning tages op til forhandling med budgetdepartementet og administrationsdepartementet på tidligst mulige tidspunkt.

Statsministeriet, den 9. februar 1973.

Anker Jørgensen / *A. Lund-Sørensen.*

Bekendtgørelse af Lov om Danmarks Statistik.

Herved bekendtgøres lov nr. 196 af 8. juni 1966 om Danmarks Statistik med de ændringer, der følger af lov nr. 540 af 17. december 1971.

§ 1. Som central myndighed for den danske statistik oprettes Danmarks Statistik, der

1) indsamler, bearbejder og offentliggør statistiske oplysninger vedrørende samfundsforhold, eventuelt i samarbejde med kommunale og andre statistiske organer,

2) kan påtage sig indsamling, bearbejdelse og offentliggørelse af statistiske oplysninger for kommuner, organisationer og private virksomheder m.v.,

3) forestår eller medvirker ved indretning og udnyttelse af offentlige myndigheders centrale registre, der tjener til varetagelse af administrative opgaver for det offentlige og erhvervslivet, og som kan anvendes til statistiske formål,

4) kan bistå udvalg og kommissioner i statistiske spørgsmål,

5) kan udarbejde statistiske analyser og prognoser,

6) varetager opgaver vedrørende internationalt statistisk samarbejde.

Stk. 2. Danmarks Statistik skal i øvrigt efter økonomi- og budgetministerens bestemmelse forestå tilvejebringelsen af statistiske oplysninger til brug for den statslige administration og lovgivningsmagten.

Stk. 3. Påtænker en offentlig myndighed eller institution at påbegynde indsamling og bearbejdelse af statistiske oplysninger, skal Danmarks Statistik underrettes herom med henblik på forhandling om samordning.

Stk. 4. Fra de offentlige myndigheder og institutioner, som ved lovens ikrafttræden indsamler og bearbejder statistiske oplysninger, skal Danmarks Statistik inden 3 år tilvejebringe oplysning om deres statistiske

virksomhed med henblik på eventuel forhandling og samordning.

§ 2. Danmarks Statistik er en selvstændig institution og ledes af en styrelse, der består af rigsstatistikerens som formand og 6 andre medlemmer med indsigt i samfundsforhold, herunder erhvervs- og arbejdsforhold. De 6 medlemmer beskikkes for højst 4 år ad gangen af økonomi- og budgetministeren. Styrelsen fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 2. Rigsstatistikerens udnævnes af kongen. Økonomi- og budgetministerens indstilling om udnævnelse afgives efter samråd med styrelsen.

§ 3. Styrelsen træffer beslutning om Danmarks Statistiks arbejdsplan i overensstemmelse med bestemmelserne i § 1, stk. 1, og fastsætter retningslinier for behandlingen af de i § 1, stk. 3 og 4, nævnte samordningsspørgsmål samt spørgsmål om samordning af offentlig og ikke-offentlig statistik.

Stk. 2. Styrelsen træffer beslutning om, i hvilket omfang og på hvilken måde de i §§ 7-12 nævnte oplysninger skal indhentes. Økonomi- og budgetministeren kan dog fastsætte begrænsninger med hensyn til tilvejebringelse af sådanne oplysninger, som det statistiske departement ikke i de ved lovens ikrafttræden gældende love eller administrative bestemmelser havde hjemmel til at kræve afgivet.

Stk. 3. Forslag til Danmarks Statistiks budget afgives til økonomi- og budgetministeren efter godkendelse af styrelsen. Styrelsen træffer i øvrigt beslutning i spørgsmål af større økonomisk betydning, herunder fastsættelsen af retningslinier for vederlag for de i § 1, stk. 1, punkt 2, nævnte opgaver for kommuner, organisationer, private virksomheder m.v.

Stk. 5. Styrelsen tager i øvrigt stilling til spørgsmål, som forelægges af rigsstatistikerens.

§ 4. Rigsstatistikerens har den faglige og administrative ledelse af Danmarks Statistik.

Stk. 2. Danmarks Statistiks personaleforhold hører under økonomi- og budgetministeren.

Stk. 3. De sager inden for Danmarks Statistiks forretningsområde, hvis afgørelse efter lovgivningen hører under økonomi- og budgetministeren, forelægges af rigsstatistikerens direkte for ministeren.

§ 5. Økonomi- og budgetministeren kan nedsætte et udvalg til formidling af samarbejdet mellem Danmarks Statistik og andre offentlige myndigheder og institutioner. Økonomi- og budgetministeren fastsætter efter samråd med styrelsen udvalgets forretningsorden.

§ 6. Offentlige myndigheder og institutioner skal inden for rammerne af den af styrelsen fastlagte arbejdsplan efter anmodning fra Danmarks Statistik meddele de oplysninger, de er i besiddelse af.

§ 7. Tidspunktet for almindelig folketælling fastsættes af økonomi- og budgetministeren efter indstilling fra Danmarks Statistik. Ved disse tællinger kan Danmarks Statistik forlange de oplysninger, som med hjemmel i lovgivningen om folkeregistre kan kræves afgivet til disse registre, samt oplysning om erhverv, stilling, fag, uddannelse og arbejdssted.

§ 8. Alle erhvervsdrivende skal efter anmodning fra Danmarks Statistik afgive oplysninger om følgende:

1) virksomhedens art og ejerforhold, arealanvendelse, anlæg og materiel, personel, arbejds- og lønforhold, produktion, herunder udført transport og præsterede serviceydelser i øvrigt, ordrebeholdninger samt bevægelser heri, omsætning og priser, lønudgift, varekøb, driftsudgifter i øvrigt, investeringsudgifter og lager,

2) for landbrug, gartneri og skovbrug endvidere høstudbytte, husdyrhold og pelsdyr,

3) for forsikringsvirksomhed, pengeinstitutter og anden kreditformidlende virksomhed endvidere om arten og omfanget af samt vilkårene for ydede eller formidlede kreditter og modtagne indskud samt oplysning om, til

hvilke grupper af debitorer lånene er ydet, og fra hvilke grupper af kreditorer indskudene er modtaget,

4) for banker og sparekasser yderligere om den pålydende værdi af ejerpantebreve, der modtages som sikkerhed for byggelån.

Stk. 2. Selskaber, foreninger, institutioner o.lign., der ikke driver erhvervsvirksomhed, skal efter anmodning fra Danmarks Statistik afgive oplysninger om virksomhedens art og ejerforhold, arealanvendelse, personel, arbejds- og lønforhold, lønudgift, investeringsudgift og om aktiver og passiver og bevægelsen i disse.

Stk. 3. Fremsetter en landsomfattende organisation af erhvervsdrivende ønske om, at der inden for det pågældende erhverv tilvejebringes statistiske oplysninger ud over de i stk. 1 angivne, kan økonomi- og budgetministeren efter indstilling fra styrelsen påbyde afgivelse af sådanne oplysninger til Danmarks Statistik.

§ 9. Ved indførsel fra og udførsel til udlandet samt ved varehandel mellem Grønland, Færøerne og det øvrige Danmark skal varemottagere og vareafsendere meddele oplysning om de ind- og udførte varers værdi, art og mængde, købsland, oprindelsesland, salgsland, forbrugsland samt transportmåde. Foretages ind- eller udførslen eller den nævnte varehandel ved andre end de egentlige varemottagere eller vareafsendere, f.eks. af klarerere eller speditører, skal disse give oplysninger om de egentlige varemottageres eller vareafsenderes navne og adresser.

Stk. 2. De nærmere bestemmelser om afgivelse af de i stk. 1 nævnte oplysninger fastsættes af finansministeren efter indstilling fra styrelsen.

§ 10. Til brug ved opgørelsen af betalings- og kapitalbalancen over for udlandet skal enhver, der har økonomiske mellemværender med udlandet, efter anmodning afgive oplysninger til Danmarks Statistik om indtægter fra og udgifter til udlandet samt om gæld til og tilgodehavender i udlandet.

§ 11. Ejere og lejere af boliger og af lokaler, der anvendes til erhverv, skal efter anmodning fra Danmarks Statistik afgive op-

lysninger for hver enkelt bolig eller virksomhed om husleje, lejerindskud, boligens eller lokalernes beliggenhed, størrelse, indretning og anvendelse samt, for så vidt angår boliger, antallet af beboere.

Stk. 2. Ejere og lejere af boliger skal efter anmodning fra Danmarks Statistik afgive de yderligere oplysninger, der er nødvendige ved beregningen af reguleringspristallet.

§ 12 a. Med henblik på statistiske opgørelser over tinglysningen af sælgerpantebrev skal enhver, der til tinglysning indleverer et pantebrev, der udgør en del af berigtigelsen af købesummen i forbindelse med omsætning af fast ejendom, forsyne dokumentet med påtegningen »Sælgerpantebrev«.

Stk. 2. Pantebrev udstedt til de institutter, der er omfattet af lov om realkreditinstitutter, skal forsynes med påtegning om, hvorvidt pantebrevet vedrører lån mod 1. prioritet (almindelig realkredit) eller lån mod sekundær prioritet (særlig realkredit).

§ 13. Den, der unnlader rettidigt at meddele de oplysninger, der afkræves ham efter §§ 7–12 a, eller forsætligt eller ved grov uagtsomhed afgiver urigtige oplysninger, straffes med bøde.

Stk. 2. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Stk. 3. I sager angående de oplysninger, der omtales i § 9, kan bøde pålægges efter reglerne i toldloven.

§ 14. Loven træder i kraft den 1. juli 1966.

Stk. 2. Følgende lovbestemmelser ophæves:

1) Lov nr. 221 af 16. december 1895 om ordningen af statens statistiske bureau.

2) Lov nr. 75 af 29. marts 1904 om rederes forpligtelse til at meddele statistiske oplysninger.

3) Lov nr. 481 af 10. september 1920 om afgivelse af statistiske oplysninger om husleje m.v.

4) § 5, stk. 2, i lov nr. 83. af 16. marts 1963 om beregning af et reguleringspristal.

5) §§ 188 og 196 i toldloven, jfr. lovebekendtgørelse nr. 1 af 7. januar 1965.

Stk. 3. De bestemmelser, der er fastsat efter toldlovens § 188, stk. 1, bevarer deres gyldighed, indtil de ændres ved bestemmelser i henhold til nærværende lovs § 9, stk. 2.

§ 15. Loven gælder ikke for Færøerne, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for øerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Økonomi -og budgetministeriet, den 12. januar 1972.

Per Hækkerup.

/ Edvard Pedersen.

I/S Datacentralen
Statens hulkortcentral
Indenrigsministeriets sekr. for personnum-
merregist.
Sekr. for de komm, hulkortcentralers arbejds-
udvalg.

Til Administrationsrådet.

Den stadig mere udbredte anvendelse af elektronisk databehandling rejser i stigende omfang revisionsmæssige problemer.

Medens revisionen af det almindelige regnskabsmateriale i sin helhed har været udført »efterfølgende«, må en væsentlig del af revisionen af elektronisk databehandlede regnskabsområder afløses af forud for regnskabs-

aflæggelsen etablerede kontrolforanstaltninger, der indgår i programmeringen.

For at revisionsdepartementerne under de således ændrede forhold kan løse deres revisionsmæssige opgaver på tilfredsstillende måde, er det derfor påkrævet, at departementerne fra så tidligt et tidspunkt som muligt får lejlighed til at deltage i planlægningsopgaver med henblik på den revisionsmæssige side af disse, hvorfor man skal henstille til administrationsrådet at underrette det pågældende revisionsdepartement, inden påtænkte planer om elektronisk databehandling iværksættes, eller der, hvor edb allerede måtte være bragt til anvendelse, foretages sådanne ændringer i systemet, som kan medføre revisionsmæssige konsekvenser.

O. Remke Hugo Engmann Bredsdorff

Til Finansdepartementet.

Den stadig mere udbredte anvendelse af elektronisk databehandling rejser i stigende omfang revisionsmæssige problemer.

Medens revisionen af det almindelige regnskabsmateriale i sin helhed har været udført »efterfølgende«, må en væsentlig del af revisionen af elektronisk databehandlede regnskabsområder afløses af forud for regnskabsaflæggelsen etablerede kontrolforanstaltninger, der indgår i programmeringen.

For at revisionsdepartementerne under de således ændrede forhold kan løse deres revisionsmæssige opgaver på tilfredsstillende

måde, er det derfor påkrævet, at departementerne fra så tidligt et tidspunkt som muligt får lejlighed til at deltage i planlægningsopgaver med henblik på den revisionsmæssige side af disse, hvorfor man skal henstille til finansdepartementet at underrette 1. revisionsdepartement, inden påtænkte planer om elektronisk databehandling iværksættes, eller der, hvor edb allerede måtte være bragt til anvendelse, foretages sådanne ændringer i systemet, som kan medføre revisionsmæssige konsekvenser.

Gerda Hansen.

2. Skattedepartementet
3. Ligningsdirektoratet
4. Økonomiministeriet
5. Tolddepartementet
6. Tolldirektoratet
7. AEK

I/S Datacentralen af 1959.

a. Datacentralen (DC) blev stiftet 17. december 1959 som et interessentskab mellem staten og kommunerne med det formål at etablere et edb-center til rådighed for brugere af edb indenfor den offentlige forvaltning.

Den direkte baggrund for DCs tilblivelse var en undersøgelse, der i 1958 gennemførtes af den offentlige administrations muligheder for anvendelse af edb. Undersøgelsen omfattede hovedsagelig den statslige sektor, men også den kommunale sektor blev inddraget. I alt baseredes undersøgelsen på ca. 40 administrative hovedområder. I umiddelbar fortsættelse af undersøgelsen gennemførtes forhandlinger, således at DC den 17. december 1959 kunne etableres som et interessentskab mellem stat og kommuner.

b. Interessenterne er:

- Den danske stat, repræsenteret ved finansministeriet,
- Københavns og Frederiksberg kommuner,
- Kommunernes Landsforening,
- Amtsrådsforeningen.

c. Formålsparagraffen i *centralens vedtægter* lyder således:

»»Interessentskabets formål er etablering og drift af en databehandlingscentral fortrinsvis til udførelse af opgaver henhørende under de enkelte interessenters egne områder samt fællesområder henhørende under to eller flere af interessenterne.«

d. Vedtægternes § 4, der omhandler ledelse af DC, siger bl.a.:

»Stk. 1. Ledelsen af interessentskabet varetages af en bestyrelse bestående af 10 medlemmer, nemlig:

- 5 medlemmer, der udpeges af økonomi- og budgetministeren,

- 1 medlem, der udpeges af Københavns og Frederiksberg kommuner,
- 3 medlemmer, der udpeges af Kommunernes Landsforening,
- 1 medlem, der udpeges af Amtsrådsforeningen i Danmark.«¹⁾)

e. I medfør af vedtægternes § 5 nedsættes endvidere til varetagelse af forbrugerinteresser et repræsentantskab bestående af 23 medlemmer udpeget af de kommunale organisationer, Københavns og Frederiksberg kommuner.

f. Vedtægternes § 12, har følgende ordlyd: »Interessenterne er ikke forpligtet til at benytte databehandlingscentralen. Derimod er det ikke interessenterne eller de enkelte under disse hørende institutioner og/eller forvaltningsgrene tilladt selvstændigt at anskaffe og drive elektroniske databehandlingsanlæg, medmindre interessentskabets bestyrelse forud måtte have meddelt tilladelse hertil.«

g. Datacentralen er nu et af Europas største edb-centre med en medarbejderstab på ca. 900 personer og en betydelig edb-kapacitet. Centralens omsætning i 1976 var ca. 200 millioner kr. Datacentralens hovedopgave er at være edb-central for det offentlige og mere end 90% af centralens omsætning hidhører fra statslige brugere. Datacentralen er en ren servicevirksomhed, der ikke administrerer de opgaver, der løses af centralen. Centralens opgaver består af mange tusinde små og store opgaver, men opgavebestanden er dog væsentligst præget af de store statslige opgavekomplekser, som kildeskattesystemet, toldvæsenets edb-systemer - herunder virksomhedsregisteret, momssystemet og importsystemet-, Centralregistret for Motorkøretøjer og opgaver for politiet i øvrigt, CPR-systemet, opgaver for forsvaret, statens edb-løn-

¹⁾ Citat fra betænkning nr. 767/1976 om offentlige registre.

system og statens centrale regnskabssystem. Flere af disse systemer er kendetegnet ved, at de i sig selv eller med de deri indgående registre og data stiller sikkerhedsmæssige krav. Centralen udfører i forbindelse med den konkrete opgaveløsning edb-planlægning, programmering, systemafprøvning og produktion på maskinanlæggene. Alle de nævnte funktioner søges udført i så nært et samarbejde med brugerne, som det er muligt. Endvidere vil såvel administrationsdepartementet som rigsrevisionen normalt være involveret i løsning af større opgaver.

Herudover virker centralen i et vist omfang som konsulent for brugerne i spørgsmål indenfor databehandlingens område bl.a. ved

at bistå ved vurdering af administrative områders edb-egnethed.¹⁾)

h. Afregningen af de mangeartede opgaver på centralen sker ud fra et princip om, at der for den enkelte opgave skal betales for de ressourcer, der anvendes på opgaven, og således at alle brugere behandles ens. Dette tilstræbes bl.a. gennem anvendelse af en enhedsprisafregning, der baserer sig på de faktiske ydelser og de faktiske omkostninger. Afregningsform og øvrige aftaler om opgaverne er for hver opgave nedfældet i en kontrakt, der er bygget op på grundlag af standardvilkår.

¹⁾ Citat fra betænkning nr. 767/1976 om offentlige registre.

Vedtægter for I/S Datacentralen af 1959.

(som vedtaget den 17. december 1959 med ændringer vedtaget den 2. december 1966 og den 14. september 1972).

§ 1

Navn, deltagere og hjemsted.

Stk. 1. Interessentskabets navn er: I/S Datacentralen af 1959.

Stk. 2. Interessentskabets deltagere er: Den danske stat ved økonomi- og budgetministeriet, Københavns kommune, Frederiksberg kommune, Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark.

Stk. 3. Interessentskabets hjemsted er København.

§ 2

Formål.

Interessentskabets formål er etablering og drift af en databehandlingscentral fortrinsvis til udførelse af opgaver henhørende under to eller flere af interessenterne.

§ 3

Ejendomsforhold.

Til brug for den i § 2 omhandlede databehandlingscentral køber eller lejer interessentskabet de fornødne bygninger eller lokaler, maskiner, teknisk udstyr i øvrigt, inventar m.v. Bygninger, maskiner m.v., som købes af interessentskabet, skal være interessentskabets ejendom, og interessentskabet skal i fornødent omfang kunne optage de til anskaffelsen fornødne lån.

§ 4

Bestyrelsen.

Stk. 1. Ledelsen af interessentskabet varetages af en bestyrelse bestående af 10 medlemmer, nemlig:

- 5 medlemmer, der udpeges af økonomi- og budgetministeren,
- 1 medlem, der udpeges af Københavns og Frederiksberg kommuner,
- 3 medlemmer, der udpeges af Kommunernes Landsforening, og

- 1 medlem, der udpeges af Amtsrådsforeningen i Danmark.

Stk. 2. Økonomi- og budgetministeren udpeger blandt bestyrelsens medlemmer en formand og en næstformand.

Stk. 3. Bestyrelsen afholder møde efter formandens nærmere bestemmelse. Endvidere skal der afholdes møde, når det skriftligt forlanges af ét bestyrelsesmedlem med angivelse af, hvilke anliggender der ønskes behandlet på det pågældende møde. Et sådant møde skal indkaldes med kortest muligt varsel senest 8 dage efter begæringens fremsættelse.

Stk. 4. På bestyrelsesmøderne afgøres sagerne ved simpel stemmeflerhed af de mødte medlemmer. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende, for så vidt det drejer sig om den ordinære formand. I følgende tilfælde kræves dog $\frac{3}{4}$ majoritet blandt de mødte medlemmer af bestyrelsen:

- a. Ansættelse og afskedigelse af den administrerende direktør. (§ 6).
- b. Valg af revisor (§10, stk. 2).
- c. Opløsning af interessentskabet.

Beslutning om ændring af nærværende vedtægt kræver enstemmighed af en fuldtallig bestyrelse. Beslutning om ændring af bestemmelserne i § 9 kan dog træffes, når 8 af bestyrelsens medlemmer er enige derom.

Såfremt et forslag om ændring af vedtægterne har været behandlet på et bestyrelsesmøde, hvor ikke samtlige medlemmer har været til stede, kan gyldig beslutning træffes på et nyt bestyrelsesmøde, der afholdes inden 14 dage efter det første, såfremt der er enighed blandt de mødte medlemmer af bestyrelsen.

Stk. 5. Er et bestyrelsesmedlem forhindret i at give møde, er han berettiget til at sende en stedfortræder.

Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af dens ordinære medlemmer er mødt.

Stk. 6. Beslutningerne på bestyrelsesmøderne indføres i en protokol, der underskrives af mødedeltagerne. En udskrift af protokollen tilsendes bestyrelsens medlemmer sammen med et referat af forhandlingerne.

Stk. 7. Bestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden i det omfang, denne ikke er fastsat gennem nærværende vedtægter, og ansætter den for bestyrelsens virksomhed nødvendige medhjælp.

Stk. 8. Bestyrelsesmedlemmerne modtager bestyrelseshonorar samt godtgørelse for rejseudgifter og andre udgifter i forbindelse med møderne, alt efter nærmere af bestyrelsen fastsatte regler, der skal godkendes af økonomi- og budgetministeren.

Repræsentantskabet.

Stk. 1. Der nedsættes til varetagelse af forbrugerinteresser et repræsentantskab, bestående af 23 medlemmer, nemlig:

De af økonomi- og budgetministeren udpegede 5 medlemmer af bestyrelsen samt yderligere 18 medlemmer, der udpeges således:

- 5 af økonomi- og budgetministeren,
- 2 af Københavns kommune,
- 1 af Frederiksberg kommune,
- 8 af Kommunernes Landsforening, og
- 2 af Amtsrådsforeningen i Danmark.

Medlemmerne af bestyrelsen kan udpeges til medlemmer af repræsentantskabet.

Formanden for bestyrelsen er tillige formand for repræsentantskabet.

Stk. 2. Repræsentantskabet skal af bestyrelsen holdes underrettet om interessentskabets drift og kan over for denne tilkendegive sin opfattelse af driftsresultaterne, ligesom repræsentantskabet kan henstille til bestyrelsen fremover at følge bestemte af repræsentantskabet givne retningslinier.

Stk. 3. Formanden indkalder repræsentantskabet som regel én gang årlig og i øvrigt så ofte, han finder det nødvendigt, eller hvis han dertil opfordres af 2 af bestyrelsens an-

dre medlemmer eller af mindst en trediedel af repræsentantskabets medlemmer.

Over det på repræsentantskabsmøderne passerede føres en særlig protokol. Afskrift heraf tilstilles repræsentantskabets medlemmer.

Det på repræsentantskabsmøderne passerede optages som et særlig punkt på dagsordenen ved det førstkommande bestyrelsesmøde, således at det enten forelægges bestyrelsen til efterretning eller til eventuel beslutning, alt efter den herom skete vedtagelse på repræsentantskabsmødet.

Stk. 4. Der ydes repræsentantskabets medlemmer godtgørelse for rejseudgifter og andre udgifter i forbindelse med møderne, alt efter nærmere af bestyrelsen fastsatte regler, der skal godkendes af økonomi- og budgetministeren.

Daglig ledelse.

Bestyrelsen ansætter en administrerende direktør til at forestå interessentskabets daglige ledelse. Direktøren ansætter det til centralens drift fornødne personale og træffer i øvrigt de i forbindelse med centralens daglige drift påkrævede dispositioner, alt i overensstemmelse med de af bestyrelsen besluttede retningslinier for centralens drift. Ansættelse og afskedigelse af personale, der aflønnes højere end slutlønnen i statens 29. lønramme, 2. løntrin (skalatrin 40), samt dispositioner af usædvanlig karakter eller af større økonomisk rækkevidde skal på forhånd forelægges bestyrelsen til godkendelse. Bestyrelsen kan fastsætte regler for direktørens virkeområde i en særlig instruks.

§ 7

Tegningsregler.

I det omfang, interessentskabet ikke kan forpligtes af den administrerende direktør i overensstemmelse med reglerne i § 6, forpligtes det ved underskrift af den administrerende direktør i forbindelse med bestyrelsens formand eller i forbindelse med 2 bestyrelsesmedlemmer, ligesom interessentskabet forpligtes ved underskrift af bestyrelsens formand i forbindelse med 1 bestyrelsesmedlem.

§ 8

Datacentralens finansiering.

Stk. 1. Udgifterne, der medgår til databehandlingscentralens etablering, herunder også lønningsudgifterne i uddannelsesperioden og alle andre udgifter, der afholdes, indtil den egentlige drift påbegyndes, finansieres ved lån, der ydes af den danske stat.

Stk. 2. I den første tid efter driftens påbegyndelse, hvor databehandlingscentralens indtægter ikke kan forventes at dække samtlige med driften forbundne udgifter m.v., vil differencen til og med udløbet af det fulde tredie regnskabsår efter driftens påbegyndelse ligeledes blive finansieret ved lån, der ydes af den danske stat.

Stk. 3. Den danske stat stiller endvidere den til centralens daglige drift fornødne kapital til rådighed i form af lån.

Stk. 4. Den del af de i stk.erne 1 og 2 omhandlede udgifter, der ikke er afholdt i forbindelse med anskaffelsen af bygninger, maskiner, inventar o.lign., opføres som særskilte aktiver i årsregnskabet med henblik på senere afskrivning.

Stk. 5. De af den danske stat ydede lån forrentes og tilbagebetales i overensstemmelse med vilkår, der aftales mellem økonomi- og budgetministeriet og interessentskabets bestyrelse.

§ 9

Datacentralens drift.

Stk. 1. Når samtlige udgifter til Datacentralens drift, herunder forrentning og afskrivninger, er afholdt, er bestyrelsen bemyndiget til at foretage de til sikring af driften og eventuelle nyanskaffelser nødvendige henlæggelser.

Stk. 2. Arbejde udført for statslige og kommunale forbrugere, herunder de kommunale edb-centraler, betales med de af bestyrelsen fastsatte timesatser for præsteret effektive maskintimer.

Stk. 3. Ved fastsættelse af timesatserne medregnes udgifter til centralens konsulentvirksomhed over for forbrugere samt udgifter, der af hensyn til centralens drift afholdes til omlægning af opgavers programmering.

Stk. 4.1 den udstrækning, centralen foretager planlægning og programmeringsarbejde, betales dette særskilt af de pågældende forbrugere, men forbrugeren er i øvrigt - i det omfang, de måtte ønske det - berettiget til selv at foretage dette arbejde.

Stk. 5. For så vidt centralen ikke måtte blive udnyttet fuldt ud til behandling af opgaver for interessenterne, vil opgaver for andre også kunne udføres efter bestyrelsens beslutning og til en af bestyrelsen fastsat pris.

§ 10

Budget og regnskab.

Stk. 1. Forud for hvert regnskabsår opstiller bestyrelsen på grundlag af de indhøstede erfaringer et overslag over de med driften forbundne indtægter og udgifter i det pågældende regnskabsår med angivelse af kalkulerede priser pr. effektiv maskintime.

Stk. 2. Interessentskabets regnskabsår er 1./10.-30./9. Den administrerende direktør opstiller ved hvert regnskabsårs afslutning et årsregnskab, omfattende et driftsregnskab og en status.

Regnskabet revideres af en af bestyrelsen ansat statsautoriseret revisor, der forsyner det opstillede årsregnskab med fornøden revisionspåtegning. I revisionen deltager endvidere en af økonomi- og budgetministeren efter indstilling fra revisionsdepartementerne udpeget revisor og en af de kommunale organisationer, Københavns kommune og Frederiksberg kommune i forening udpeget revisor.

Det reviderede årsregnskab forelægges bestyrelsen til godkendelse.

§ 11

Hæftelse.

For interessentskabets gæld hæfter interessenterne udadtil solidarisk efter dansk rets almindelige regler.

I det indbyrdes forhold hæfter staten alene.

§ 12

Interessenterne er ikke forpligtet til at benytte databehandlingscentralen. Derimod er det ikke interessenterne eller de enkelte under disse hørende institutioner og/eller forvalt-

ningsgrene tilladt selvstændigt at anskaffe og drive elektroniske databehandlingsanlæg, medmindre interessentskabets bestyrelse forud måtte have meddelt tilladelse hertil.

§ 13

Udtræden af interessentskabet.

Efter skriftlig begæring er en interessent berettiget til at udtræde af interessentskabet med et års varsel til udløbet af et regnskabsår. Udtrædelsen kan dog tidligst ske med virkning fra udløbet af den i § 8 omtalte 3-års periode.

Ved en interessents udtræden bortfalder ethvert krav på andel i interessentskabets nettoformue.

§ 14

Interessentskabets opløsning.

Interessentskabet kan opløses ved beslutning af bestyrelsen med $\frac{3}{4}$ majoritet, jfr. § 4, stk. 4.

I tilfælde af opløsning fordeles en eventuel nettoformue mellem staten og de øvrige interessenter i forhold til de beløb, der af henholdsvis staten og de kommunale forbrugere i de sidste 3 regnskabsår er indbetalt til Datacentralen. Den formueandel, der herefter tilfalder de kommunale interessenter, fordeles mellem disse efter forhandling mellem parterne. Opnås der ikke enighed om fordelingen, afgøres den endeligt af indenrigsministeren.

Samarbejdsformer mellem Datacentralen og statsinstitutioner.

1. Indledning.

I den statslige forvaltning er det karakteristisk, at de forskellige institutioner anvender databehandling på højst forskellig måde og har meget forskellige ønsker om, hvorledes udviklingen og drift af edb-systemer skal foregå.

Det kan konstateres, at der findes mange forskellige former for samarbejde mellem Datacentralen og dens brugere. Som yderpunkter kan nævnes arrangementer som forsvarets datatjeneste (hvor DC bl.a. medvirker ved drift og vedligeholdelse af datatjenestens edb-anlæg), Birkerød-afdelingen (som udelukkende varetager kildeskatteopgaven) og ordninger som Datacentralens terminalservice (DTS) og kørselsformidling (PROCO), hvor brugerne selv anvender DCs edb-kapacitet.

Dertil kommer ordninger, hvor DC ved minidatamater placeret i en statsinstitution medvirker ved anskaffelse, programmering, drift og vedligeholdelse i et omfang aftalt med den enkelte bruger.

Den sædvanlige samarbejdsform er dog, at DC tilbyder brugerne såvel planlægning og programmering som drift på centralens egne store edb-anlæg, hvorved DCs professionelt uddannede edb-folk, i det omfang brugerne bestemmer det, udfører edb-opgaverne i et mere eller mindre snævert samarbejde med brugeren. I de senere år har der været en tendens til, at DC har udvidet sine aktiviteter, f.eks. ved at deltage aktivt i behovs- og informationsundersøgelse i forvaltningen.

Det er i det følgende den nævnte typiske samarbejdsform, som beskrives nærmere. Det bemærkes dog indledningsvis, at dette område indbefatter såvel samarbejde med institutioner, som overlader næsten alle funktioner til DC, som institutioner, som selv ved eget personale udfører en meget stor del af edb-planlægningen, og i visse tilfælde også dele af edb-programmeringen.

2. Opdrag og aftaleform.

a. Det er karakteristisk, at initiativet til nye opgaver sker fra den enkelte statsinstitution, som selv har konstateret et behov for edb-anvendelse. Ofte er edb-opgaven defineret gennem et udvalgsarbejde, hvorunder DC har haft lejlighed til at fremføre sine synspunkter og erfaringer.

Opdragsgiveren er således næsten altid en bestemt statsinstitution, som, når opgaven er tilstrækkeligt defineret og i forståelse med administrationsdepartementet, ved skriftlig henvendelse til DC anmoder om tilbud på edb-opgavens løsning.

b. DC udarbejder herefter et tilbud på opgavens løsning, eventuelt for alternative løsninger, eksempelvis specificeret som et fast tilbud på udvikling og skøn over driftsudgifter. I tilbuddet kan være specificeret i hvilket omfang, det er forudsat, at brugeren deltager i arbejdet og det forudsættes sædvanligvis, at DCs standardvilkår er gældende.

Tilbuddet indgår i den pågældende statsinstitutionens beslutningsgrundlag, eventuelt sammen med andre tilbud.

c. I sidste fase sker aftalen mellem DC og brugeren på grundlag af et programmeringsgrundlag i form af en kontrakt, hvori eventuelle særlige betingelser er tilkendegivet og hvori detaljerede enhedspriser for opgavens drift som regel er specificeret. Derefter iværksettes programmering, test og drift.

3. Samarbejdsform.

a. *Edb-arbejdet kan opdeles i følgende faser:*

- behovsanalyse,
- planlægning af edb-projekter,
- programmering,
- igangsætning og drift,
- systemopfølgning.

b. Behovsanalyse.

Der er især i de seneste år sket en erkendelse af, at en totalplanlægning af en institutions fremtidige edb-anvendelse er særdeles gavnlige. Institutionen får herved en god støtte for de budgetmæssige, organisatoriske og uddannelsesmæssige funktioner, der knyttes til indførelse af edb, samtidig med at den mest rationelle udvikling af edb-systemerne sikres.

En behovsanalyse kan eksempelvis gennemføres som en informationsanalyse, hvor hele institutionens informationsbehandling, registrering og kommunikation vurderes.

Behovsanalyser gennemføres normalt af en eller flere arbejdsgrupper med repræsentanter fra såvel brugeren, andre interessenter og Datacentralen. Arbejdet overvåges af en styrekomité, i hvilken ledelsesrepræsentanter fra brugeren og DC indgår.

Som eksempler på gennemførte informationsundersøgelser kan nævnes Rigspolitichef embedet, Den kgl. grønlandske Handel, Grønlands tekniske Organisation, matrikel-direktoratet, EF-direktoratet, miljøministeriet, tinglysningskontorerne og sømandsskatteområdet.

Administrationsdepartementet udtaler sig på grundlag af analyserne og har deltaget i styringen af flere af de nævnte analyser.

c. Planlægning af edb-projekter.

Ved planlægning af et edb-projekt forstås i denne sammenhæng såvel fremstilling af den for programmeringen nødvendige dokumentation (programmeringsgrundlag) som tilrettelæggelsen af de administrative rutiner, der knytter sig til edb-systemet.

Samarbejdet foregår i denne fase, såvel som i de efterfølgende faser, som regel med det kontor, som har ansvar for etableringen og igangsætningen af den pågældende opgave.

DC udfører mere eller mindre bistået af brugeren systemplanlægningen og brugeren tilrettelægger ofte helt på egen hånd de administrative rutiner. Der er dog generelt set tendenser til, at brugeren i kraft af egen edb-ekspertise i højere grad selv forestår specifikationen af krav til edb-systemet med medvirken af DC.

Der er eksempler på, at medarbejdere fra DC i perioder er udstationeret hos brugeren også med henblik på tilrettelæggelsen og den efterfølgende igangsætning af edb-anvendelsen i administrationen.

d. Programmering.

Programmeringen af større edb-systemer forestås sædvanligvis af Datacentralen.

e. Igangsætning og drift.

Efter at brugeren har godkendt edb-systemet på grundlag af afholdte forsøgskørsler sættes opgaven i drift. Igangsætningen af opgaven foregår med den medvirken fra DC, som brugeren ønsker, herunder i forbindelse med instruktion og uddannelse af personale.

/. Systemopfølgning.

Fremgangsmåden ved systemopfølgning er sædvanligvis den samme som ovenfor skitseret. Ved ændringer i edb-systemet udarbejder DC tilbud, som godkendes af brugeren, hvorefter ændringen indarbejdes.

Kommunedata I/S.

a. Kommunedata blev skabt i 1972 gennem etableringen af et interessentskab, som ved sin stiftelse overtog de virksomheder, som hidtil havde været drevet af Kommunernes Edb-central I/S, Jydske Kommunes Edb-central, Århus Kommunes Edb-central og Odense Kommunes Edb-central. Senere er Frederiksberg Kommunes Edb-central indgået i det fusionerede selskab, således at fællesskabet nu omfatter samtlige kommuner og amtskommuner bortset fra Københavns kommune.

b. Kommunedata er et interessentskab med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark som interessenter. Virksomheden » . . . har til formål gennem drift af databehandlingscentraler at udføre elektronisk databehandlingsarbejde for de tilsluttede kommuner og amtskommuner«. Man kan dog » . . . påtage sig elektronisk databehandlingsarbejde for andre . . . i det omfang, dette bestemmes af Kommunedata's bestyrelse« (vedtægternes § 2, stk. 1 og 2).

»Enhver dansk kommune eller amtskommune kan opnå status som tilsluttet Kommunedata ved skriftlig meddelelse herom til Kommunedata's bestyrelse« (vedtægternes § 4, stk. 1). Tilslutningen kan bringes til ophør ved skriftlig opsigelse med et års varsel til udgangen af et regnskabsår.

c. Kommunedata's højeste myndighed er repræsentantskabet, der består af 40 medlemmer; af disse udpeges de 26 af Kommunernes Landsforenings delegeretmøde, mens de resterende 14 udpeges af delegeretmødet i Amtsrådsforeningen i Danmark.

Kommunedata's bestyrelse består af 9 medlemmer. Af disse udpeger bestyrelserne for Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark hver 2 medlemmer, mens de resterende 5 udpeges af repræsentantskabet.

Bestyrelsen vælger af sin midte en formand samt en 1. og en 2. næstformand. Disse tre udgør tilsammen et formandsskab, der optræder som et selvstændigt kollegialt organ i Kommunedata's ledelsesstruktur.

d. Gennem de politiske ledelsesorganers sammensætning er der etableret en snæver kontakt til Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark, og dermed til virksomhedens brugere. Vedtægternes § 12 forudsætter, at denne samarbejdsrelation konkretiseres nøjere:

»Kommunedata's samarbejde med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark vedrørende planlægningsfunktionernes tilrettelæggelse fastsættes ved aftale mellem Kommunedata's bestyrelse og bestyrelserne for Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark, således at den side af planlægningen, som vedrører selve administrationssystemet, som hovedregel varetages af Kommunernes Landsforening og/eller Amtsrådsforeningen i Danmark.«

Den forudsatte aftale - edb-samarbejdsaftalen - blev indgået i januar 1973 med følgende formål:

- at politiske og administrative hensyn bliver styrende ved iværksættelse af nye edb-løsninger og for disses udformning udadtil over for amtskommunerne, kommunerne og borgerne,
- at information om edb-teknikkens muligheder, forudsætninger og konsekvenser i forbindelse med de administrative systemers udvikling så vidt muligt præsenteres i alle overvejelser om ændringer i eksisterende eller etablering af nye administrative systemer i den kommunale sektor, og
- at tilvejebringelsen og udnyttelsen af de for edb-udviklingen inden for den kommunale sektor nødvendige personelle og maskinelle ressourcer koordineres effektivt. . .«

Aftalens hovedafsnit fastlægger arbejdsdelingen mellem Kommunedata og foreningerne i forbindelse med udviklingen af landsdækkende systemer, » . . . dvs. edb-systemer, som af Kommunedata tilbydes brugere i hele landet, og hvor tilslutning ventes i større udstrækning.« Arbejdsdelingen er baseret på en opdeling af udviklingsarbejdet i to hovedfaser:

- en systemspecifikation eller grovplanlægning, der har til formål at fastlægge brugerens krav til systemet samt at skitsere hovedtrækkene i den administrative opbygning inden for det pågældende område; denne fase resulterer i et godkendt systemforslag;
- en systemkonstruktion, der udover systemkonstruktionen i snæver forstand omfatter programmering, afprøvning og produktion.

Som hovedregel for samarbejdets forløb hedder det herefter i aftalen: »I begge faser vil der i hver parts regie være aktiviteter, som pågældende part påtager sig at udføre som led i det samlede projekt. Medmindre andet aftales, skifter den overordnede koordinerende projektledelse imidlertid normalt mellem de to parter i løbet af projektet.« Det fremgår af aftalens mere detaljerede fastlæggelse af arbejdsdelingen, at dette skifte i den overordnede projektledelse sker ved overgangen fra grovplanlægningsfasen til systemkonstruktionsfasen, hvor Kommunedata overtager projektledelsen. Kommunedata's vedtægter foreskriver, at virksomheden principielt skal afholde foreningernes omkostninger ved foreningernes varetagelse af den overordnede planlægning til støtte for Kommu-

nedata's edb-virksomhed over for kommuner og amtskommuner (vedtægternes § 12, stk. 2). Denne forudsætning er specificeret i edb-samarbejdsaftalen gennem følgende bestemmelse: »I forbindelse med budgetplanlægningen i Kommunedata og de kommunale foreninger i årets første kvartal aftales mellem bestyrelsen for Kommunedata og foreningernes bestyrelser beløbsrammer for de bidrag, der i det følgende budgetår skal ydes til foreningerne til dækning af omkostninger ved deltagelsen i planlægningsarbejdet og dermed forbundne undersøgelser og forhandlinger, i det omfang dette er til støtte for Kommunedata's virksomhed . . .« Til sikring af indførelsen af edb-samarbejdsaftalens bestemmelser er nedsat et edb-samarbejdsudvalg bestående af ledende medarbejdere fra de tre parter; de administrerende direktører for de tre parter udgør udvalgets formandskab. - Blandt dette udvalgs opgaver kan nævnes:

- Den detaljerede tilrettelæggelse af samarbejdet omkring de enkelte projekter.
- Tilvejebringelse af langsigtede udviklingsplaner.
- Formulering af synspunkter vedrørende tilvejebringelse af edb-kapacitet inden for foreningernes områder.

I kraft af den praksis, der gør sig gældende ved rekruttering af medlemmer til projektorganisationen er der sikret en direkte og bred berøringsflade til den praktiske kommunale administration fra projektets start.¹⁾

e. Kommunedata's personale udgjorde i 1975/76 knapt 900 medarbejdere og omsætningen var ca. 190 mill. kr.

¹⁾ Citat fra betænkning nr. 767/1976 om offentlige registre.

Vedtægter for Kommunedata I/S, Amtskommunernes og kommunernes edb-central.

i

Navn, hjemsted og formål.

Stk. 1. Interessentskabets navn er Kommunedata I-S, Amtskommunernes og kommunernes edb-central, i det følgende kaldet Kommunedata.

Stk. 2. Dets hjemsted er København.

§ 2

Stk. 1. Kommunedata har til formål gennem drift af databehandlingscentraler at udføre elektronisk databehandlingsarbejde for de tilsluttede kommuner og amtskommuner.

Stk. 2. Kommunedata kan påtage sig elektronisk databehandlingsarbejde for andre end de i stk. 1 nævnte i det omfang, dette bestemmes af Kommunedata's bestyrelse.

Stk. 3. De ved stiftelsen overtagne virksomheder, som har været drevet af Kommunernes edb-central I/S, Jyske Kommuners edb-central, Århus Kommunes edb-central og Odense Kommunes edb-central, indgår principielt i Kommunedata som regionale afdelinger på vilkår, der vil være at fastsætte ved særlig aftale med ejerne af de pågældende virksomheder.

§ 3

Interessenter.

Stk. 1. Ved Kommunedata's stiftelse er interessenterne Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark.

Stk. 2. Nye interessenter kan kun optages med enig beslutning af de hidtidige interessenter, jfr. i øvrigt § 15.

§ 4

Tilsluttede kommuner.

Stk. 1. Enhver dansk kommune eller amtskommune kan opnå status som tilsluttet Kommunedata ved skriftlig meddelelse herom til Kommunedata's bestyrelse.

Stk. 2. Inden tre måneder efter tilslutningen

påhviler det den pågældende kommune eller amtskommune at indbetale til Kommunedata et indskudsbeløb på kr. 1,- pr. indbygger beregnet på grundlag af indbyggertallet ved tilslutningstidspunktet. Indskudsbeløb forventes ikke.

Stk. 3. Hvis den fremtidige udvikling måtte gøre det påkrævet, kan bestyrelsen pålægge de tilsluttede med tre måneders varsel at indbetale yderligere indskudsbeløb.

§ 5

Kapital.

Ved Kommunedata's stiftelse indskyder hver af interessenterne kontant kr. 50.000,-. Ingen af interessenterne er forpligtet til at gøre yderligere indskud.

§ 6

Hæftelse.

Interessenterne i Kommunedata hæfter solidarisk for Kommunedata's forpligtelser. I det indbyrdes forhold hæfter interessenterne med anpart svarende til forholdet mellem antallet af de af Kommunernes Landsforening og de af Amtsrådsforeningen i Danmark udpegede medlemmer til det i § 7 omhandlede repræsentantskab på det tidspunkt, da regreskrav efter nærværende bestemmelse måtte blive rejst.

§ 7

Repræsentantskabet.

Stk. 1. Kommunedata's højeste myndighed er repræsentantskabet. Repræsentantskabets medlemmer samt personlige stedfortrædere for disse udpeges af delegeretmøderne i Kommunernes Landsforening og i Amtsrådsforeningen i Danmark ved de delegeretmøder, der finder sted umiddelbart efter et kommunevalg.

Stk. 2. Repræsentantskabet består af 40 medlemmer.

Stk. 3. Når de Kommunedata tilsluttede

amtskommuners samlede andel i Kommunedata's fakturerede udførte arbejde i det senest afsluttede regnskabsår forud for ovennævnte delegeretmøder andrager 25%, skal Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark udpege hver 20 medlemmer samt personlige stedfortrædere for disse ved de delegeretmøder, der finder sted umiddelbart efter et kommunevalg.

Stk. 4. Indtil den i stk. 3 omtalte situation foreligger, udpeges der ved ovennævnte delegeretmøder af Kommunernes Landsforening 26 medlemmer og af Amtsrådsforeningen i Danmark 14 medlemmer samt personlige stedfortrædere for disse.

Stk. 5. Ved vakance kan bestyrelserne for interessenterne udpege nye medlemmer og stedfortrædere, som fungerer i resten af den løbende funktionsperiode.

Stk. 6. Repræsentantskabet afholder ordinært repræsentantskabsmøde hvert år. Mødetidspunkt og mødested fastsættes af bestyrelsen.

Stk. 7. Bestyrelsen skal senest to måneder forud for repræsentantskabsmødet meddele repræsentantskabets medlemmer tid og sted for repræsentantskabsmødets afholdelse. Forslag fra repræsentantskabets medlemmer til repræsentantskabsmødets dagsorden skal være bestyrelsen i hænde senest en måned forud for mødets afholdelse.

Stk. 8. Ekstraordinært, repræsentantskabsmøde afholdes, når en af interessenterne kræver det, eller når bestyrelsen beslutter det, eller når begæring derom fremsættes af mindst 20 medlemmer af repræsentantskabet. Med begæringen må følge motiveret forslag til dagsorden for mødet. Tid og sted for ekstraordinære repræsentantskabsmøder fastsættes af bestyrelsen.

Stk. 9. Dagsorden for repræsentantskabsmødet skal af bestyrelsen skriftligt tilstilles repræsentantskabets medlemmer senest otte dage forud for mødes afholdelse.

Stk. 10. Bestyrelsen træffer de fornødne foranstaltninger til repræsentantskabsmødernes afholdelse.

Stk. 11. Stemmeafgivningen på repræsentantskabsmøderne kan kun foretages personligt af medlemmerne eller disses stedfortrædere.

Stk. 12. Kommunedata afholder udgifterne ved afholdelse af repræsentantskabsmøder.

Stk. 13. Dagsorden for de ordinære repræsentantskabsmøder skal omfatte:

- a. Bestyrelsens beretning om virksomheden i det senest forløbne år,
- b. Fremlæggelse af det reviderede regnskab,
- c. Beslutning om fordeling af eventuelt overskud,
- d. Evt. valg af medlemmer til bestyrelsen,
- e. Forslag fra repræsentantskabets medlemmer,
- f. Eventuelt.

§ 8

Bestyrelse.

Stk. 1. Bestyrelsen består af 9 medlemmer. 2 medlemmer med personlige suppleanter udpeges af bestyrelsen for Kommunernes Landsforening, og 2 medlemmer med personlige suppleanter udpeges af bestyrelsen for Amtsrådsforeningen i Danmark. 5 medlemmer samt personlige suppleanter for disse udpeges af repræsentantskabet, indtil den i § 7, stk. 3 omhandlede situation foreligger dog således, at 3 af de 5 medlemmer udpeges af og blandt de af Kommunernes Landsforening udpegede medlemmer af repræsentantskabet og de resterende 2 af og blandt de af Amtsrådsforeningen i Danmark udpegede medlemmer af repræsentantskabet. De her omhandlede regler gælder tilsvarende i tilfælde af vakance.

Stk. 2. Bestyrelsen tiltræder ved afslutningen af det repræsentantskabsmøde, ved hvilket de 5 sidstnævnte medlemmer er valgt, og fratræder ved afslutningen af det første ordinære repræsentantskabsmøde efter førstkommande almindelige kommunevalg.

Stk. 3. Medlemmer af Kommunedata's bestyrelse skal ved valget være medlem af en kommunalbestyrelse eller et amtsråd. Ophører medlemsskabet af en kommunalbestyrelse eller et amtsråd, skal vedkommende senest udtræde af bestyrelsen ved det følgende ordinære repræsentantskabsmøde.

Stk. 4. Bestyrelsen vælger af sin midte for sin funktionsperiode en formand samt en første og en anden næstformand.

§ 9

Stk. 1. Bestyrelsen varetager Kommunedata's ledelse og forbereder de sager, der skal be-

handles på repræsentantskabsmøder, og afgiver på disse beretning om virksomheden i den siden sidste møde forløbne tid og giver i øvrigt de tilsluttede kommuner og amtskommuner meddelelse om fællesanliggender.

Stk. 2. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Bestyrelsens afgørelser træffes ved stemmeflerhed. Ved stemmelighed er formandens stemme udslagsgivende.

Stk. 4. Bestyrelsen vedtager selv sin forretningsorden og fordeler selv forretningerne mellem sine medlemmer.

Stk. 5. Bestyrelsen træder sammen, når formanden eller mindst halvdelen af bestyrelsens medlemmer ønsker det.

Stk. 6. Bestyrelsen kan fastsætte vederlag til formanden og til bestyrelsens øvrige medlemmer. Vederlagene skal godkendes af repræsentantskabet og interessenterne.

§ 10

Tegning.

Stk. 1. Kommunedata tegnes af 3 bestyrelsesmedlemmer i forening eller af 2 bestyrelsesmedlemmer i forening med den ledende (administrerende) direktør. I begge tilfælde skal mindst ét af bestyrelsesmedlemmerne være formanden, første næstformand eller anden næstformand. Dette gælder også ved erhvervelse, afståelse eller pantsætning af fast ejendom samt ved optagelse af lån.

Stk. 2. Bestyrelsen kan bemyndige formanden, enkelte bestyrelsesmedlemmer eller ansatte i Kommunedata til at forpligte Kommunedata enkeltvis eller i forening i nærmere betegnede anliggender, herunder den daglige administration. For erhvervelse, afståelse eller pantsætning af fast ejendom samt ved optagelse af lån kan stk. 1 dog ikke fraviges.

§ 11

Kommunedata's personale.

Stk. 1. Bestyrelsen antager efter retningslinier godkendt af bestyrelserne for Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark en ledende direktør, der virker som sekretær for bestyrelsen, og som ikke kan være medlem af bestyrelsen.

Stk. 2. Bestyrelsen eller de af bestyrelsen be-

myndigede antager endvidere Kommunedata's øvrige personale efter retningslinier godkendt af bestyrelserne for Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark.

§ 12

Samarbejdet med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark.

Stk. 1. Kommunedata's samarbejde med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark vedrørende planlægningsfunktionernes tilrettelæggelse fastsættes ved aftale mellem Kommunedata's bestyrelse og bestyrelserne for Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark, således at den side af planlægningen, som vedrører selve administrationssystemet, som hovedregel varetages af Kommunernes Landsforening og/eller Amtsrådsforeningen i Danmark.

Stk. 2. I det omfang Kommunernes Landsforening og/eller Amtsrådsforeningen i Danmark udfører overordnet planlægning, herunder fører forhandlinger med centraladministrationen m.v., til støtte for Kommunedata's edb-virksomhed over for kommuner og amtskommuner, skal omkostningerne her ved principielt afholdes af Kommunedata.

§ 13

Regnskab og revision.

Stk. 1. Kommunedata's regnskabsår er kommunernes regnskabsår.

Stk. 2. Kommunedata's første regnskab går fra den 1. oktober 1971 til den 31. marts 1972.

Stk. 3. Bestyrelsen træffer bestemmelse om, på hvilken måde Kommunedata's kasse- og bogholderiforretninger vil være at varetage.

Stk. 4. Det årlige regnskab aflægges af bestyrelsen og opgøres under omhyggelig hensyntagen til tilstedeværende værdier og forpligtelser og under en i overensstemmelse med forsigtig forretningskik foretagen hensættelse eller nedskrivning vedrørende ikke realiserede tabsfaktorer. Regnskabet skal ikke udvise skattemæssige afskrivninger.

Stk. 5. Regnskabet revideres af Kommunernes Revisionsafdeling og tilstilles herefter de tilsluttede kommuner og amtskommuner.

Stk. 6. Regnskaberne forelægges til endelig godkendelse på de ordinære repræsentantskabsmøder.

§ 14

Fordeling af overskud.

Stk. 1. Såfremt der henstår udækket underskud for tidligere år, anvendes et overskud forlods til dækning heraf.

Stk. 2. Resterer der herefter yderligere overskud, stiller bestyrelsen over for repræsentantskabet forslag om, hvorledes dette skal fordeles.

§ 15

Ændringer af vedtægterne.

Efter forslag af en af interessenterne kan nærværende vedtægter ændres ved beslutning af et repræsentantskabsmøde med mindst 2/3 af de fremmødte stemmeberettigede medlemmers stemmer. Ændring af nærværende vedtægters §§ 2, 3, 5, 6, og 17 kan dog kun ske, når forslag herom fremsættes af samtlige interessenter.

§ 16

Ophør af tilslutning.

Stk. 1. En tilsluttet kommune eller amtskommune kan bringe sin status som tilsluttet Kommunedata til ophør ved skriftlig opsigelse overfor Kommunedata's bestyrelse med et års varsel til udgangen af et regnskabsår.

Stk. 2. Efter afgivelse af sådan opsigelse er en tilsluttet ikke forpligtet til at foretage indbetalinger i henhold til beslutninger med hjemmel i § 4, stk. 3, som er meddelt de tilsluttede på et senere tidspunkt.

Stk. 3. Den udtrædende har krav på tilbagebetaling fra Kommunedata af de af den pågældende i henhold til § 4 foretagne indbetalinger. Viser det årsregnskab, der afsluttes pr. udtrædelsesdagen, at Kommunedata i tiden fra begyndelsen af det regnskabsår, i hvilket den udtrædende har opnået status som tilsluttet har haft et tab, skal dette fordeles forholdsmæssigt på samtlige tilsluttede i forhold til disses indskudsbeløb pr. udtrædelsesdagen i henhold til § 4, stk. 2 og 3. Det beløb, som skal udbetales til den udtrædende, reduceres med den således beregnede andel af tabet.

Stk. 4. Den udtrædende er ikke forpligtet til at indbetale en eventuel udækket del af et således beregnet underskud.

Stk. 5. Udbetaling finder sted senest tre måneder efter, at det pågældende regnskab er godkendt af repræsentantskabet. Hvis Kommunedata inden dette udbetalingstidspunkt er trådt i likvidation, eller hvis interessentskabsoverenskomsten forinden dette tidspunkt er opsagt af en af interessenterne, sker beregning og udbetaling til den udtrædende i overensstemmelse med de i §§ 17 og 18 anførte regler.

§ 17

Opsigelse.

Stk. 1. Hver af interessenterne skal være berettiget til ved skriftlig meddelelse til de andre interessenter at opsiges aftalen om nærværende interessentskab med et varsel, som andrager to år til udgangen af et regnskabsår. Opsigelse kan dog ikke afgives til et tidspunkt forud for den 30. september 1981.

Stk. 2. Såfremt interessenterne ikke i løbet af det efter opsigelsens afgivelse følgende regnskabsår har kunnet etablere nogen anden ordning, vil Kommunedata være at likvidere under tilsvarende anvendelse af de i § 18 fastsatte regler, således at likvidationen anses besluttet på den dag, da det foran nævnte regnskabsår udløber.

§ 18

Likvidation.

Stk. 1. Bortset fra det i § 17 nævnte tilfælde kan likvidation af Kommunedata besluttes af et repræsentantskabsmøde, såfremt mindst 2/3 af de fremmødte stemmeberettigede medlemmer stemmer for forslaget. Afstemningen skal foregå ved navneopråb. Beslutningen er kun gyldig, såfremt det pågældende repræsentantskabsmøde afholdes mindst fire måneder efter, at samtlige tilsluttede skriftligt er underrettet om, at forslag om likvidation vil blive forelagt repræsentantskabet til beslutning.

Stk. 2. Såfremt likvidationen vedtages, skal bestyrelsen snarest nedsætte et afviklingsudvalg omfattende bl.a. den fornødne tekniske, økonomiske og juridiske sagskundskab til at forberede og bistå bestyrelsen ved afviklingen af virksomheden og likvidationen af Kommunedata.

§ 19

Stk. 1. Af likvidationsprovenuet dækkes forlods først omkostningerne ved likvidationen og derefter Kommunedata's kreditorer. Er der herefter ikke fuldt tilstrækkelige midler til at dække de tilsluttedes bogførte indskud i henhold til § 4, stk. 2 og stk. 3, vil det til rådighed værende beløb være at fordele mellem de tilsluttede i forhold til de nævnte konti's udvisende ved likvidationens afslutning.

Stk. 2. Efter de nævnte indskudskonti dækkes af likvidationsprovenuet den selskabskapital, som af interessenterne er tilvejebragt ved indbetaling til interessentskabet.

Stk. 3. Er der herefter likvidationsprovenu i behold, vil dette være at fordele med halvdel til interessenterne til lige deling, medens den anden halvdel fordeles mellem de tilsluttede i forholdet mellem disses tilgodehaver ved likvidationens afslutning på deres indskudskonti i henhold til § 4, stk. 2 og stk. 3.

Stk. 4. I medfør af nærværende bestemmelse kan ingen tilsluttet tilpligtes at deltage i underskud i videre omfang end den pågældendes indskudskonti i henhold til § 4, stk. 2 og stk. 3 tilstrækker.

§ 20

Når likvidationen er afsluttet, vil der være at indkalde til repræsentantskabsmøde efter de i § 7 fastsatte regler, og likvidationsregnskabet forelægges til godkendelse.

§ 21

Overgangsregler.

Stk. 1. Indtil repræsentantskab og bestyrelse er valgt i 1972 under tilsvarende anvendelse af reglerne i §§ 7 og 8, ledes Kommunedata

Som interessenter i Kommunedata:

For Kommunernes Landsforening, København V., den 18. februar 1972

Henning Rasmussen	Jens Mathiasen	A. Nørrelund
Rode Andersen	P. Fenneberg	Hans Brusgaard
Kjeld Rasmussen	Kr. Thule Hansen	Axel Ivan Pedersen
Camma Larsen-Ledet		Bent Sørensen

For Amtsrådsforeningen i Danmark, København K., den 25. februar 1972

V. Hauch	P. Stochholm	Ib Juul
Søren Trolborg	J. P. Fisker	Jens M. Nielsen
Sv. Jørgensen	P. E. Eriksen	Jac. Sørensen
K. Kildsgaard	Eugene Ibsen	P. Gorrson
	Rob. Svane Hansen	

af en midlertidig bestyrelse på 8 medlemmer, der udpeges således: 2 medlemmer af bestyrelsen for Kommunernes Landsforening, 2 medlemmer af bestyrelsen for Kommunernes edb-central I/S, 1 medlem af bestyrelsen for Jyske Kommuners edb-central, 1 medlem af Århus byråd og 1 medlem af Odense byråd.

Stk. 2. Indtil valg af repræsentantskab har fundet sted, varetager den midlertidige bestyrelse de funktioner, som i nærværende vedtægter er tillagt repræsentantskabet.

Stk. 3. Første repræsentantskabsmøde i Kommunedata indkaldes senest 2 måneder efter delegeretmøderne i Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark i 1972.

§ 22

Kommunedata oprettes med virkning fra 1. januar 1972, fra hvilken dato disse vedtægter træder i kraft. Vedtægterne og den hertil knyttede sammenslutningsoverenskomst er tiltrådt af bestyrelsen for Kommunernes Landsforening den 18. november 1971, bestyrelsen for Amtsrådsforeningen i Danmark den 26. november 1971, Århus byråd den 16. december 1971, Odense byråd den 20. december 1971, generalforsamlingen i Kommunernes edb-central I/S den 3. december 1971 og generalforsamlingen i Jyske Kommuners edb-central den 27. januar 1972.

Således ændret ved beslutning på repræsentantskabsmøde den 2. november 1973 og godkendelse af interessenterne ved bestyrelsesmøde i Amtsrådsforeningen i Danmark den 23. november 1973 og i Kommunernes Landsforening den 16. november 1973.

Idégrundlag, hovedopgaver og rollefordeling. Kommunedata I/S.

Indledning.

Dette dokument indeholder en beskrivelse af Kommunedata's idégrundlag, hovedopgaver og rollefordeling i forhold til de to foreninger (Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening) og kommunerne.¹⁾ For fuldstændighedens skyld er også medtaget en beskrivelse af de to foreningers idégrundlag og de følger, dette har for deres opgaver inden for kommunal og amtskommunal data-behandling.

1. IDÉGRUNDLAG.

1.1. Kommunedata's idégrundlag.

Ifølge paragraf 2 i vedtægterne har Kommunedata til formål »gennem drift af databehandlingscentraler at udføre elektronisk databehandlingsarbejde for de tilsluttede kommuner og amtskommuner«.

Som grundlag for formulering af virksomhedspolitikken er dette formål blevet udbygget som følger:

- Kommunedata er en fælleskommunal virksomhed, der økonomisk skal hvile i sig selv, og som baseret på almindelige driftsøkonomiske principper skal tilbyde de danske kommuner, amtskommuner og fælleskommunale virksomheder databehandlings-service og edb-teknisk rådgivning.
- Kommunedata skal således medvirke til at løse kommunernes og amtskommunernes selvstændige opgaver og de opgaver, der løses i samarbejde med staten og andre myndigheder.
- Kommunedata skal aktivt bidrage til en effektiv kommunal administration i overensstemmelse med kommunernes og amtskommunernes politiske interesser, og under hensyntagen til de særlige sikkerheds-

krav, som forvaltningen af offentlige myndigheders data stiller.

1.2. Kommunernes Landsforening.

Kommunernes Landsforening har i henhold til paragraf 1 i Landsforeningens vedtægter:

- »Til formål at varetage de danske primærkommuners fælles og almindelige interesser, at fremme samvirket imellem kommunerne samt at bistå kommunerne i deres virksomhed.
- Landsforeningens bestyrelse er bemyndiget til at træffe bestemmelse om samarbejde med foreninger eller sammenslutninger, der er eller bliver oprettet med det formål for øje at løse særlige kommunale opgaver, ligesom bestyrelsen kan etablere anden virksomhed, der skønnes at være til gavn for de danske primærkommuner«.

Kommunedata er således omfattet af Kommunernes Landsforenings idégrundlag, det vil i relationerne til Kommunedata sige:

- at Kommunernes Landsforening skal varetage kommunernes interesser ved at medvirke ved formuleringen af de opgaver, der skal løses ved hjælp af edb, og etablere samarbejde mellem kommunerne om opgaveløsningerne.
- at Kommunernes Landsforening medvirker til at formulere de kommunalpolitiske synspunkter og lovgivningens bestemmelser.
- at Kommunernes Landsforening medvirker til at sikre løsninger, der kan finansieres hensigtsmæssigt gennem afgifter til Kommunedata og bidrager til en bred accept og udbredelse af systemerne.

¹⁾ I dette dokument anvendes ordet kommuner som en fællesbetegnelse på primærkommuner og amtskommuner.

1.3. Amtsrådsforeningen.

Amtsrådsforeningen har i henhold til paragraf 2 i sine vedtægter til formål:

- at udbrede oplysninger om amtskommunale anliggender.
- at fremme amtsrådenes forståelse af lovgivningen om kommunale spørgsmål, samt tillige fremkomme med forslag til forandring i den kommunale lovgivning.
- at arbejde hen til, at det, der ligger under amtsrådenes ledelse, bliver så ensartet, som forholdene i de forskellige landsdele tillader.
- at varetage amtskommunernes interesser vedrørende de amtskommunalt ansattes løn- og ansættelsesforhold.
- alene eller i samarbejde med andre at oprette eller drive virksomheder, der kan bistå amtskommunerne ved løsningen af disses opgaver.

Kommunedata er således omfattet af Amtsrådsforeningens idégrundlag.

2. HOVEDOPGAVER.

2.1. Kommunedata.

Kommunedata skal inden for idégrundlagets rammer:

- udvikle og vedligeholde registre indeholdende data vedrørende forholdet mellem den kommunale administration og kommunens indbyggere, ejendomme og virksomheder samt vedrørende den kommunale forvaltning (standardregistre).
- udvikle og vedligeholde programmer, som anvender disse registre, og som vil blive benyttet i mange eller alle kommuner (standardprogrammer).
- udvikle og vedligeholde programmer for enkelte brugere, der er baseret på standardregistre (specialprogrammer), samt koordinere udvikling og vedligeholdelse af disse programmer med Kommunedata's standardprogrammer.

- drift af systemer (servicekørsler) for den enkelte bruger på Kommunedata's edb-anlæg.
- medvirke til, at de enkelte brugere kan udvikle og vedligeholde sine egne programmer, baseret på egne registre eller standardregistre (brugerprogrammer), i den udstrækning disse systemer drives på anlæg, der opfylder de af Kommunedata opstillede tekniske specifikationskrav.
- anskaffe og bemane de centralt placerede og af Kommunedata ejede eller lejede edb-anlæg.
- rådgive kommuner med hensyn til anvendelse og valg af lokalt edb-udstyr og medvirke ved anskaffelse af lokalt edb-udstyr, der opfylder de af Kommunedata opstillede tekniske specifikationskrav.
- undervise og rådgive brugerne i anvendelse af Kommunedata's edb-tjenester.

2.2. Kommunernes Landsforenings opgaver i relation til edb.

Kommunernes Landsforening skal:

- samordne statslige og kommunale interesser om edb, herunder standardregistres opbygning, anvendelse og sikkerhed.
- medvirke til arbejdet med at specificere de krav, som standardprogrammer skal opfylde, hvilket indebærer:
 - udarbejdelse af idéskitse
 - udarbejdelse af opgaveramme
 - udarbejdelse af kravspecifikation
- deltagelse i godkendelse af systemforslag og systembeskrivelse
- udarbejdelse af blanketmateriale, der skal anvendes i forbindelse med edb-systemet
- beskrivelse af det administrative system, som edb-systemet skal indgå i i form af brugervej ledninger
- gennemførelse af brugertest og
- implementering på politisk og administrativt plan (jfr. teknisk implementering)

- ajourføringen af brugerhåndbøger for standardprogrammer.
- medvirke - i forbindelse med konsulentprojekter i kommunerne - ved udvikling af specialprogrammer (se ovenfor) med koordineringsforpligtelse over for Kommunedata.
- medvirke — i forbindelse med konsulentprojekter i kommunerne - ved udvikling af brugerprogrammer (se ovenfor) med orienteringsforpligtelse over for Kommunedata.
- yde administrativ og økonomisk rådgivning i forbindelse med overvejelser om edb-anvendelse i kommunerne.
- medvirke til analyser af fremtidige edb-anvendelser i kommunerne.

2.3. Amtsrådsforeningens opgaver i relation til edb.

Amtsrådsforeningen skal:

- samordne statslige og kommunale interesser om edb, herunder standardregistrenes opbygning, anvendelse og sikkerhed.
- medvirke i arbejdet med at specificere de krav, som standardprogrammer skal opfylde:
 - udarbejdelse af idéskitse
 - udarbejdelse af opgaveramme
 - udarbejdelse af kravspecifikation
 - deltagelse i godkendelse af systemforslag og -beskrivelse
 - deltagelse i gennemførelsen af implementering på politisk og ledende administrativt plan.
- medvirke til analyser af fremtidige edb-anvendelser i kommunerne, bl.a. som følge af lovgivning.

3. STYRINGSPRINCIPPER OG ROLLEFORDELING.

3.0. Overordnet styring og koordinering.

3.0.1. Kommunedata's bestyrelse.

Kommunedata's bestyrelse har inden for de af Amtsrådsforeningens og Kommunernes Landsforenings bestyrelser fastlagte hoved-

retningslinier, således som de kommer til udtryk i Kommunedata's vedtægter, det endelige ansvar for:

- Kommunedata's personale-dispositioner
- Kommunedata's økonomiske dispositioner, herunder byggeri
- Fastlæggelse af systemudvikling og drift af edb-systemer.

3.0.2. Direktørudvalg.

Der etableres et direktørudvalg, bestående af de administrerende direktører fra Kommunedata, Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, der mindst to gange om året mødes for at drøfte samordnings-spørgsmål angående organisationernes produktudviklingsplaner, budgetter, personalepolitik og byggeplaner samt Kommunedata's prispolitik. Direktørudvalget kan herudover mødes på initiativ af én af direktørerne for at drøfte afvigelser fra planerne og øvrige forhold af betydning for den overordnede koordinering imellem parterne.

Resultatet af direktørudvalgets drøftelser forelægges såvel Kommunedata's, Kommunernes Landsforenings og Amtsrådsforeningens bestyrelser i form af et ensartet beslutningsgrundlag.

3.1. Udviklingsprojekter.

3.1.1. Identifikation af edb-behov.

Initiativ til nye projekter eller ændring af igangværende edb-systemer kommer fra de enkelte kommuner, amtskommuner, kommuneforeninger, grupper af kommuner og amtskommuner, Kommunedata, Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen samt andre fælleskommunale foretagender.

Kommunedata er ansvarlig for, at brugernes aktuelle og fremtidige behov for edb-systemer klarlægges.

Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen bidrager i denne forbindelse ved i tide at identificere edb-mæssige konsekvenser af en sandsynlig fremtidig administrativ udvikling og lovgivning og at forhandle herom med de statslige myndigheder.

3.1.2. Udvælgelse af udviklingsprojekter.

Prioriteringen af projekterne forudsætter tilvejebringelse af følgende vurderingsgrundlag:

- *Opgavestiller* (dvs. kommuner, amtskommuner, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Kommunedata eller andre fælleskommunale foretagender) tilvejebringer - evt. med bistand af Kommunedata — materiale til vurdering af ulemper og fordele, som brugeren forventes at få ved de ønskede edb-systemer (cost-benefit-analyser). Disse analyser ajourføres gennem (hele) projektudviklingen.
- *Kommunedata* foretager vurdering af projektets rentabilitet for virksomheden.

Med henblik på at koordinere Kommunedata's, de kommunale foreningers og de enkelte kommuners og amtskommuners aktiviteter er det nødvendigt at arbejde med en produktudviklingsplan.

Udviklingsplanen bør mindst strække sig over tidshorizonten for den samlede udvikling af et enkelt projekt, det vil som regel sige mindst 3 år. Med hensyn til udviklingsplanen i øvrigt bør gælde følgende principper:

- udviklingsplanen skal fremkomme som et produkt af forslag fra de initiativtagere, der er nævnt ovenfor.
- direktørudvalget samordner de tre institutioners projekt- og ressourceplaner.
- den endelige afgørelse om valg af projekter ligger i Kommunedata's bestyrelse.

3.1.3. Ledelse af udviklingsprojekter.

Der benyttes følgende to hovedmodeller for gennemførelse af udviklingsprojekter:

Model A. Ansvar for projektledelsen til og med udarbejdelsen af kravspecifikationer og kontrollen med, at de udarbejdede systemer er i overensstemmelse med disse, henlægges til én af foreningerne eller foreningerne i fællesskab. Ansvar for projektledelsen af den øvrige del af udviklingsarbejdet henlægges til Kommunedata.

Til ledelse af dette arbejde vil foreningerne og Kommunedata normalt nedsætte styregrupper med repræsentanter fra brugerne, foreningerne. Kommunedata og ofte de statslige myndigheder. Formandsskab og sekretærfunktioner varetages indtil kravspecifikationsfasens afslutning, dvs. der foreligger kravspecifikation, økonomioverslag og tids-

plan, der er accepteret af Kommunedata's, Kommunernes Landsforenings og Amtsrådsforeningens bestyrelser, af foreningerne. Det er hermed forudsat, at tidsplanen indeholder en fastlæggelse af, hvilke delopgaver de enkelte parter løser.

Når kravspecifikationsfasen som defineret foran er afsluttet, overtager Kommunedata ledelsen af projektet, idet formandsskab og sekretariatsfunktion for styregruppen overgår til Kommunedata.

Styregruppen har i denne fase af projektudviklingen to hovedopgaver:

- godkendelse af, at de edb-tekniske delopgaver, der indgår i projektet, og som Kommunedata har det faglige ansvar for løsningen af, er i overensstemmelse med kravspecifikationen.
- den faglige og indholdsmæssige styring af de brugervendte delopgaver i projektet med respekt for Kommunedata's ledelse af det samlede projekt.

Hvis der opstår situationer, som medfører ændrede kravspecifikationer, økonomioverslag eller tidsplaner, må disse bringes til godkendelse i styregruppen.

Model B. Ansvar for alle faser af projektudviklingen henlægges til Kommunedata.

Valg af om model A eller B skal finde anvendelse afgøres af foreningerne i forbindelse med fastlæggelse af produktudviklingsplanen.

3.1.4. Arbejdsdeling i et projekt.

For opgaver af model B vil Kommunedata normalt selv eller i samarbejde med brugerne, udføre alle faser af arbejdet. For opgaver af model A vil arbejdsdelingen normalt være som følger:

De kommunale foreninger:

- udarbejder kravspecifikation

og forestår:

- udvikling af det tilhørende administrative system
- undervisning og implementering hos politikere og toptjenestemænd

og kan deltage i:

- udarbejdelse af brugervejledning
- gennemførelse af brugertest.

Kommunedata:

- udarbejder edb-systemet, og
- deltager i udarbejdelse af kravspecifikation.

En anden arbejdsfordeling kan aftales i konkrete tilfælde.

3.2. Drift af systemer.

- Kommunedata forestår drift, vedligeholdelse af programmer m.m. Enhver ændring i registre, programmer m.v., der fordrer statslig godkendelse, skal forelægges foreningerne.

Kommunedata forestår vedligeholdelse af brugervejledning og administrative håndbøger. Ændringer i brugervejledning og administrative håndbøger, der bevirker en funktionel ændring i det administrative system, skal forelægges foreningerne. Der kan i konkrete tilfælde aftales en arbejdsdeling med foreningerne, hvorefter en del af disse delopgaver varetages af foreningerne.

Kommunedata foretager prissætning af edb-systemer i henhold til vedtagne prispolitikker.

Årbejds- og socialministerienes
bibliotek